

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**Mobilizare amplă a forțelor,
organizare superioară
pentru**

**REALIZAREA
EXEMPLARĂ
A PLANULUI
PE 1979**

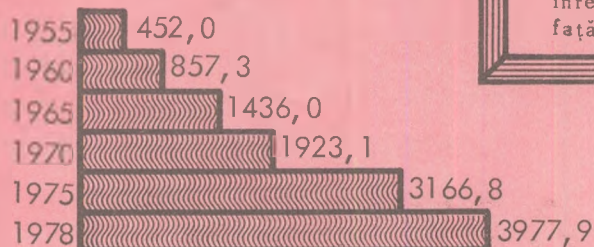
**PREGĂTIREA
PRODUCTIEI
ANULUI
VIITOR**

UN AMPLU PROGRAM DE CREȘTERE A NIVELULUI DE TRAI ȘI DE RIDICARE A CALITĂȚII VIEȚII

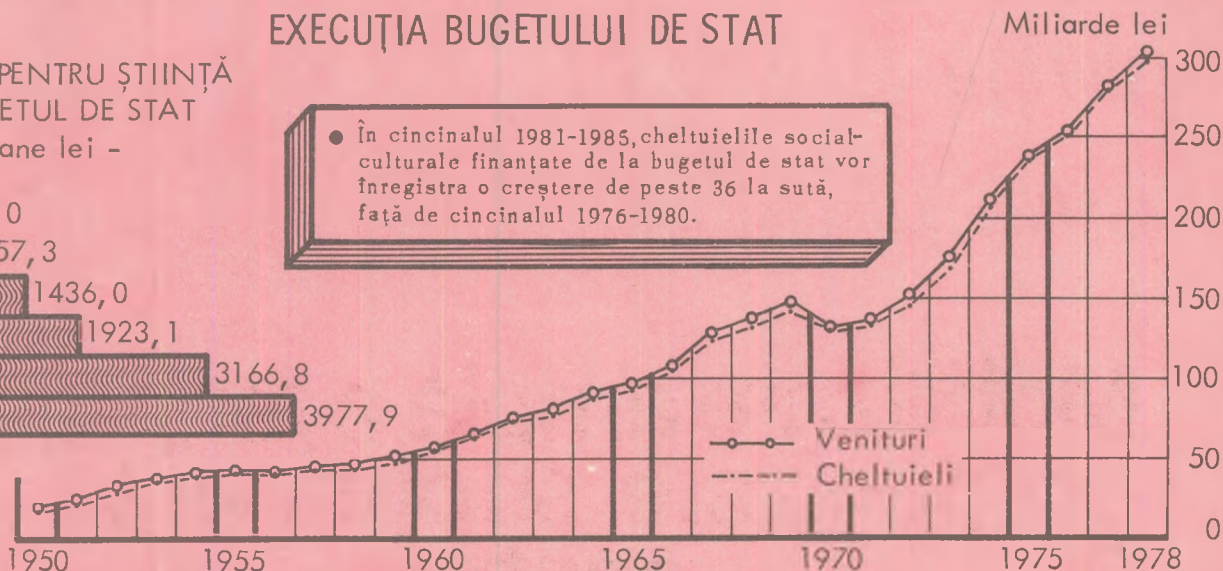
— Sporirea cheltuielilor social-culturale —

EXECUȚIA BUGETULUI DE STAT

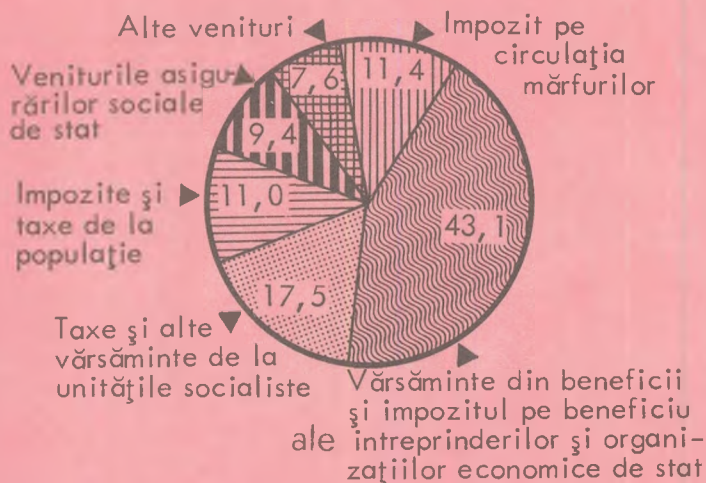
CHELTUIELI PENTRU ȘTIINȚĂ
DE LA BUGETUL DE STAT
- milioane lei -

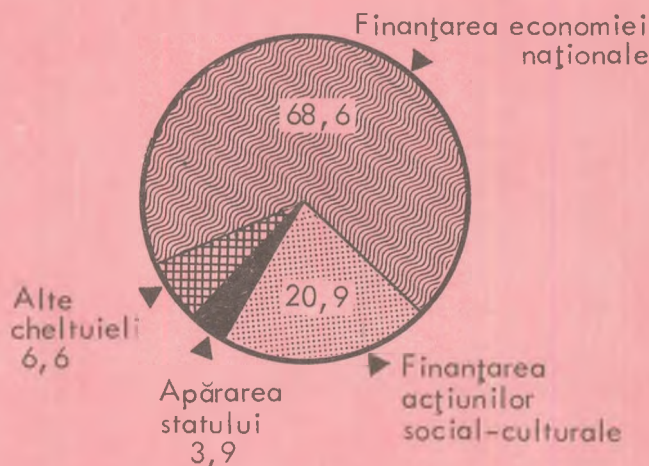
● În cincinalul 1981-1985, cheltuielile social-culturale finanțate de la bugetul de stat vor înregistra o creștere de peste 36 la sută, față de cincinalul 1976-1980.

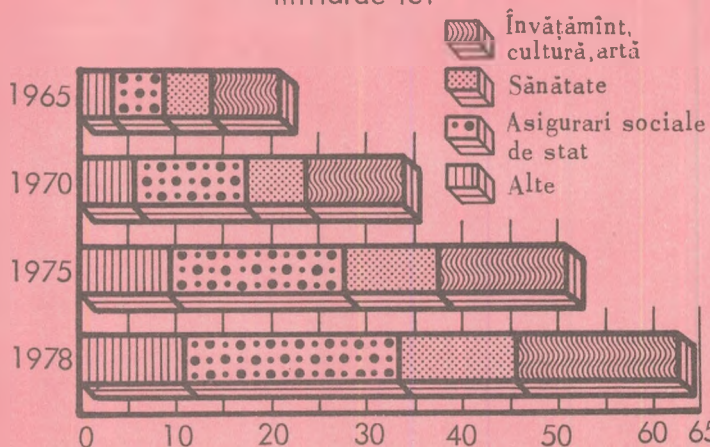
STRUCTURA VENITURILOR BUGETULUI
DE STAT ÎN ANUL 1978
- în procente -

STRUCTURA CHELTUIELILOR BUGETULUI
DE STAT ÎN ANUL 1978
- în procente -

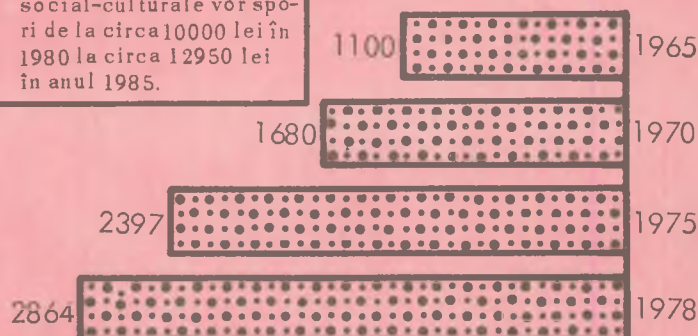

FINANȚAREA ACȚIUNILOR
SOCIAL-CULTURALE DE LA
BUGETUL DE STAT
- miliarde lei -

CHELTUIELI SOCIAL-CULTURALE
DE LA BUGETUL DE STAT,
CE REVIN PE LOCUITOR
- în lei -

● Pe o familie cheltuielile social-culturale vor spori de la circa 10000 lei în 1980 la circa 12950 lei în anul 1985.

O CONCEPȚIE NOVATOARE, PROFUND ȘTIINȚIFICĂ ASUPRA CONDUCERII ECONOMIEI

Conducerea unitară a economiei

EDITURA POLITICĂ

APARIȚIA lucrării „Conducerea unitară a economiei” constituie un important eveniment editorial fiind primul volum din colecția intitulată „Din gândirea economică a președintelui României”, colecție ce își propune să evedențieze în mod sintetic, prin selecțiuni din operele tovarășului Nicolae Ceaușescu, gândirea sa autentic revoluționară, de o mare profunzime științifică și originalitate. Colecția urmărește în mod deosebit să pună în lumină trăsăturile distinctive ale contribuțiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu în domeniul teoriei și practicii economice, rigoarea lor științifică, întemeiată pe aplicarea la condițiile concrete ale țării noastre a adevărilor generale ale materialismului dialectic și istoric, inegalabila forță de creație, uriașă putere de pătrundere și înțelegere a esenței fenomenelor și tendințelor de dezvoltare, cutezanța revoluționară, patriotismul socialist, umanismul profund, care caracterizează întreaga activitate a președintelui României. Ideile călăuzitoare care stau la baza gândirii economice a tovarășului Nicolae Ceaușescu sînt expresia înțelegerii profunde a dialecticii devenirii istorice, a unui efort continuu de inovare, oferind un strălucit exemplu a ceea ce înseamnă gândire și acțiune revoluționară.

În opera secretarului general al partidului procesul de conducere științifică a societății este abordat într-o viziune atotcuprinzătoare, un loc prioritar ocupîndu-l în acest context problemele conducerii unitare a economiei. În abordarea acestei problematice, ca de altfel a întregii vieți economico-sociale, tovarășul Nicolae Ceaușescu pornește de la faptul că punerea în valoare a superiorității orînduirii socialiste nu se realizează de la sine, ci impune o activitate susținută pentru studierea temeinică a realităților istorice din fiecare etapă și stabilirea direcțiilor de dezvoltare economico-socială, pentru identificarea resurselor necesare și a celor mai adecvate căi și mijloace de valorificare a lor, în vederea asigurării unei conduceri științifice.

Plecînd de la adevărul general cu privire la rolul factorului conștient în revoluția și construcția socialistă, secretarul general al partidului nostru a elaborat o concepție științifică clară cu privire la conducerea societății, obiectivele principale și metodele de bază ale acestei activități.

În concepția sa, partidul clasei muncitoare, în calitatea sa de avangardă a întregii noastre națiuni, reprezintă factorul principal al conducerii științifice a economiei, centrul vital al întregii vieți sociale. Partidul elaborează linia politică de dezvoltare economico-socială, precizează obiectivele ce urmează să fie realizate și desfășoară o vastă activitate organizatorică și politico-ideologică pentru transpunerea acestora în viață. Rolul conducător al partidului se exercită la toate nivelurile de conducere și organizare, în toate întreprinderile și instituțiile de stat și obștești, prin integrarea organelor de partid în viața și munca fiecărui colectiv, prin participarea directă, în primele rînduri, a comunistilor pentru aplicarea politicii partidului, pentru buna desfășurare a activității fiecărei unități.

AMPLOAREA noilor sarcini ce se cer rezolvate în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea țării spre comunism ridică exigențe și responsabilități sporite în fața partidului, determină creșterea în continuare a rolului său conducător, sporirea forței sale de a uni și mobiliza masele la îndeplinirea Programului elaborat de Congresul al XI-lea. Fundamentînd necesitatea creșterii rolului conducător al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat totodată principalele direcții de realizare a acestui imperativ. În această ordine de idei trebuie subliniate preocupările sale asidue privind ridicarea continuă a nivelului politico-ideologic al partidului, repartizarea celor mai bune forțe ale partidului în sectoarele hotărîtoare, introducerea principiului rotației activiștilor de partid și de stat, îmbunătățirea continuă a stilului și metodelor de muncă ale organelor și organizațiilor de partid, întărirea spiritului revoluționar, dezvoltarea legăturilor cu masele, accentuarea caracterului de forță dinamică, mobilizatoare a partidului în cadrul fiecărui colectiv de oameni ai muncii.

Creșterea rolului partidului în conducerea economiei, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, înseamnă deplasarea centrului de greutate al activității organelor și activiștilor de partid în mijlocul unităților, al colectivelor de oameni ai muncii. În acest spirit este organizată activitatea organelor și organizațiilor de partid, a fiecă-

rui comunist, asigurându-se corelarea sa cu cerințele vieții, ale realității, și, în ultimă instanță, sporirea eficienței generale a conducerii. „Afirmarea rolului conducător al partidului, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977, nu este o noțiune abstractă, ci o realitate care se concretizează în activitatea practică a fiecărui comitet județean, municipal, orașenesc și comunal, a comitetelor de partid din întreprinderi, a organizațiilor de bază, a fiecărui membru al partidului. Numai în măsura în care fiecare comunist, fiecare organizație de partid își îndeplinește cu răspundere, în mod conștiincios, îndatoririle, activitatea unităților și localităților respective se poate desfășura cu cele mai bune rezultate“¹⁾.

Promotor consecvent al principiului că socialismul este creația maselor, secretarul general al partidului nostru a acționat ferm pentru creșterea participării efective a oamenilor muncii la actul de conducere, la adoptarea celor mai judicioase decizii pentru buna desfășurare a procesului de producție, la întărirea ordinii, disciplinei și răspunderii în muncă a tuturor colectivelor, aceasta constituind o parte componentă inseparabilă a dezvoltării continue a democrației socialiste, o cerință obiectivă a mersului înainte, o expresie a superiorității orânduirii noastre, care asigură în practică conducerea statului, a treburilor obștești de către poporul însuși.

Participarea oamenilor muncii la actul de decizie, la conducerea treburilor de stat și obștești a fost puternic stimulată de așezarea întregii activități economico-sociale din țara noastră pe baza principiului conducerii și muncii colective ca o alternativă firească, obiectiv necesară la principiul conducerii unipersonale, devenit anacronic. Fundamentînd trecerea de la principiul conducerii unipersonale la principiul conducerii și muncii colective, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că „un singur om, oricît de competent ar fi, nu poate asigura singur rezolvarea problemelor atît de complexe pe care le ridică gospodărirea, administrarea și conducerea întreprinderii, centralei sau ministerului. Pentru aceasta este necesar să se promoveze forme de conducere colectivă care să permită cuprinderea și rezolvarea multiplexelor probleme ale vieții economice, înlăturarea arbitrarului în luarea deciziilor, fructificarea experienței specialiștilor, a cadrelor valoroase din întreprinderi, a maselor oamenilor muncii“²⁾. Tocmai în vederea asigurării cadrului organizatoric corespunzător pentru intensificarea participării maselor populare la actul conducerii au fost create în ultimii ani o serie de organe de conducere colectivă, atît în unități de producție cît și la nivel central, cum sînt: adunările generale și consiliile oamenilor muncii, organismele controlului muncitoresc, consfăturirile de lucru pe ramuri de activitate, congresele, cu caracter național, pe principalele domenii ale vieții sociale. Rezultatele obținute în anii de cînd aceste organe colective își desfășoară activitatea demonstrează justetea măsurilor adoptate de partidul nostru, noile forme de conducere colectivă afirmîndu-se tot mai mult ca organisme de dezbatere și de decizie ale oamenilor muncii ca proprietari, producători și beneficiari a tot ceea ce se realizează în patria noastră.

1) Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 15, București, Ed. politică, 1978, p. 297.

2) Nicolae Ceaușescu, România pe drumul desăvîririi construcției socialiste, vol. 2, București, Ed. politică, 1968, p. 540—541.

3) Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 15, București, Ed. politică, 1978, p. 590.

4) Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 16, București, Ed. politică, 1979, p. 118—119.

5) Nicolae Ceaușescu, Op. cit. vol. 15, p. 596.

6) Nicolae Ceaușescu, Op. cit. vol. 17, p. 503.

MILITÎND neobosit pentru asigurarea conducerii științifice a societății, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a sesizat la timp și a arătat necesitatea punerii de acord a mecanismului economico-financiar cu cadrul organizatoric larg democratic, deoarece „față de acest cadru democratic creat nu s-a făcut pasul în ce privește măsurile de ordin economico-financiar care să pună la îndemina organismelor de conducere colectivă, adunărilor generale ale oamenilor muncii mijloacele necesare îndeplinirii în cele mai bune condiții a rolului lor în conducerea întregii activități economico-sociale“³⁾. De altfel, importanța deosebită a hotărîrilor adoptate de plenara C.C. al P.C.R. din 23 martie 1978 rezidă tocmai în trecerea la un nou mecanism economico-financiar, al cărui conținut principal este introducerea autoconducerii muncitorești ca principiu de bază în organizarea și funcționarea tuturor unităților economice.

În concepția secretarului general al partidului, materializată prin aplicarea hotărîrilor plenarei C.C. al P.C.R. din martie 1978, autoconducerea muncitorească reprezintă forma cea mai potrivită de realizare în practică a triplei calități a oamenilor muncii — de proprietari, producători și beneficiari —, o expresie a ridicării pe o treaptă superioară a democrației muncitorești în condițiile făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism. Conținutul autoconducerii muncitorești a fost foarte clar formulat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii. „Aceste măsuri urmăresc să așeze pe o bază nouă conducerea tuturor unităților economico-sociale, punînd la temelie acesteia principiul autoconducerii și autogestunii care presupune ca fiecare unitate, fiecare colectiv de oameni ai muncii să poarte răspunderea directă și nemijlocită pentru mijloacele și bunurile încredințate de societate — parte a proprietății întregului popor“⁴⁾. În condițiile aplicării principiului autoconducerii muncitorești și autogestunii, conducerea colectivă a căpătat un conținut tot mai profund, fapt care asigură exercitarea pleneră a drepturilor oamenilor muncii de participare la conducerea producției, la luarea hotărîrilor în toate sectoarele de activitate.

Măsurile privitoare la introducerea noului mecanism economico-financiar, măsuri care poartă amprenta gîndirii revoluționare, originale, a secretarului general al partidului nostru, reprezintă o puternică pirghie de mobilizare a tuturor oamenilor muncii la realizarea obiectivelor dezvoltării economico-sociale a României, la ridicarea nivelului calitativ al muncii tuturor colectivelor, la sporirea răspunderii organelor colective, de la ministere pînă la fiecare întreprindere.

Autoconducerea muncitorească este abordată în lucrările secretarului general al partidului în strînsă legătură cu principiul autogestunii economico-financiare. Referindu-se la conținutul autogestunii economico-financiare tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că „Pe baza principiului autogestunii economico-financiare, fiecare întreprindere și unitate economică va trebui să-și întocmească bugetul propriu de venituri și cheltuieli, pornind de la necesitatea asigurării, din activitate proprie, atît a mijloacelor financiare necesare, cît și a creșterii rentabilității beneficiului“⁵⁾. Totodată secretarul general al partidului se ridică cu hotărîre împotriva înțelegerii formale a autoconducerii și autogestunii. „Autoconducerea muncitorească, autogestunea nu sînt o lozincă generală; aceasta înseamnă întărirea răspunderii fiecărui colectiv de oameni ai muncii pentru realizarea unei producții de înaltă tehnicitate și calitate cu cheltuieli minime, cu o eficiență economică ridicată“⁶⁾. Autoconducerea și autogestunea presupun deci ca fiecare unitate să asigure organizarea mai bună a

muncii, folosirea deplină a capacităților de producție, introducerea tehnicii noi în toate sectoarele, creșterea productivității muncii, reducerea simțitoare a cheltuielilor materiale și gospodărirea mai bună a mijloacelor de care dispun, și ca urmare a tuturor acestor activități, presupun ca fiecare colectiv să realizeze o asemenea rentabilitate încât să se poată asigura și retribuția și beneficiile pentru dezvoltarea societății, întreținerea statului sub toate aspectele sale, pentru desfășurarea întregii vieți sociale.

Importanța deosebită care se acordă beneficiului, în condițiile noului mecanism economico-financiar, ca sursă de bază pentru dezvoltarea generală a societății, pentru constituirea fondurilor proprii de dezvoltare, pentru înfăptuirea măsurilor de ridicare a nivelului de trai al oamenilor muncii, este de natură să contribuie în fiecare unitate economică la îndeplinirea sarcinilor de plan privind producția netă, producția fizică, costurile de producție, printr-o mai bună utilizare a întregului potențial material, tehnic și uman.

Dat fiind rolul extrem de important pe care îl au beneficiul și rentabilitatea în asigurarea resurselor necesare dezvoltării forțelor de producție și ridicarea standardului de viață al oamenilor muncii, acestea se află și trebuie să se afle în centrul întregii activități economice. „În orinduirea socialistă rentabilitatea nu mai este o chestiune privată a diferitelor întreprinderi, ci o problemă fundamentală a întregii societăți. Orice activitate economică trebuie să corespundă unor cerințe concrete ale societății, să răspundă unor nevoi reale ale vieții materiale și spirituale a oamenilor, asigurând, în același timp, creșterea continuă a avuției naționale, sporirea venitului național”⁷⁾. Practica potrivit căreia existența unor activități productive nerentabile finanțate pe seama venitului național realizat în alte sectoare ar reflecta, chipurile, superioritatea orînduirii socialiste față de cea capitalistă a fost supusă unei critici severe de către tovarășul Nicolae Ceaușescu încă la plenara C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966, fiind considerată, pe bună dreptate, o anomalie în cadrul economiei socialiste, o „gravă manifestare de înapoiere economică“.

PREȘEDINTELUI Nicolae Ceaușescu îi revine marele merit de a fi contribuit la dezvoltarea creșterea a teoriei planificării pe baza materialismului dialectic și istoric și pe fundamentele realităților concrete din România, de a fi elaborat teze inedite, și în concordanță cu acestea de a fi inițiat și promovat măsuri care au condus la cristalizarea unei concepții originale în domenii cardinale ale conducerii planificate a activității economico-sociale. Pe baza acestei concepții teoretice activitatea de planificare în țara noastră s-a perfecționat în concordanță cu nivelul de dezvoltare a forțelor de producție și corespunzător etapei pe care o parcurge țara noastră pe drumul socialismului și comunismului.

Contribuțiile tovarășului Nicolae Ceaușescu la perfecționarea conducerii planificate a activității economico-sociale constau, înainte de toate, în afirmarea și realizarea în practică a conducerii de către partid a acestei activități la toate nivelurile și treptele organizatorice. În concepția partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, planul este instrumentul principal al reglării vieții economico-sociale pe baza căruia se asigură creșterea puternică și modernizarea forțelor de producție, repartizarea lor judicioasă în

teritoriu și ridicarea nivelului economico-social al tuturor zonelor, afirmarea revoluției tehnico-științifice, creșterea nivelului de trai al poporului, cu alte cuvinte, înfăptuirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Activitatea de planificare se bazează pe aplicarea consecventă a principiului centralismului democratic, prin împletirea dirijării generale a economiei cu autonomia economico-financiară și autogestiunea întreprinderilor, cu autoconducerea muncitorească. Măsurile luate de partid privind creșterea autonomiei întreprinderilor asigură în practică participarea din ce în ce mai intensă a oamenilor muncii la evidențierea și punerea în valoare a rezervelor existente în unități, contribuie la sporirea răspunderii acestora în realizarea sarcinilor ce le revin. Lărgirea democrației socialiste care s-a realizat în ultimii ani a condus la participarea tot mai intensă a personalului muncitor, în procesul formulării propunerilor de plan, prin depistarea rezervelor de care dispun unitățile economice pentru elaborarea unor planuri îmbogățite, realiste, precum și pentru îndeplinirea lor. Totodată, aceasta a dus la identificarea a noi posibilități pentru suplimentarea prevederilor de plan, pentru crearea de condiții în vederea intensificării reproducerii socialiste lărgite și a creșterii mai accentuate a nivelului de trai al întregului popor.

O direcție fundamentală a perfecționării activității de planificare se referă la lărgirea sferei de cuprindere a planului național, astfel încât să nu se limiteze la latura economică, ci să cuprindă în egală măsură toate laturile vieții sociale, toate compartimentele societății. În același timp, elaborarea planului în profil tridimensional, în cadrul căruia sarcinile de ramură, ca și cele de întreprindere, minister, centrală etc. se coordonează și se îmbină în mod organic cu cele în profil teritorial, asigură o conjugare mai eficientă a eforturilor, precum și dezvoltarea armonioasă, echilibrată a economiei naționale. Corespunzător concepției tovarășului Nicolae Ceaușescu în conducerea economică este deosebit de importantă și armonizarea planificării curente cu planificarea de perspectivă, pentru ca eforturile ce se fac să reflecte atât cerințele de moment, cât și tendințele fundamentale, de durată ale progresului economic și social.

Aplicarea cu consecvență a măsurilor de perfecționare a conducerii unitare planificate a activității economico-sociale a creat un cadru organizatoric favorizant pentru creșterea rapidă a forțelor de producție, pentru dezvoltarea în ritm înalt a economiei noastre naționale. Îndeplinirea și depășirea cu regularitate a prevederilor din planul național unic de dezvoltare economico-socială a țării noastre relevă clarviziunea și realismul politicii științifice a Partidului Comunist Român.

Cele de mai sus nu pot, desigur, nici pe departe să surprindă multitudinea de probleme ale conducerii științifice a societății, cărora secretarul general al partidului le-a acordat o deosebită atenție. Lucrarea prezentată cuprinde doar o selecție a contribuțiilor sale remarcabile privitoare la acțiunea legilor economice în socialism, la modalitățile de sporire a cointeresării materiale a maselor, la așezarea pe baze cât mai echitabile a retribuției, la creșterea eficienței sistemului financiar-bancar etc. și prin aceasta constituie un deosebit de prețios instrument de studiu și activitate, indispensabil, pentru cadrele din economie, pentru masele largi.

7). Nicolae Ceaușescu, România pe drumul desăvirșirii construcției socialiste, vol. 2, Ed. politică, București, 1968, p. 555—556.

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONGRESULUI PARTIDULUI

Dezbaterea proiectelor de documente ale

Congresului al XII-lea al P.C.R., ale viitorului întregii națiuni

O ETAPĂ CALITATIVĂ, SUPERIOARĂ ÎN PROCESUL DE INDUSTRIALIZARE A ROMÂNIEI

● Ritmul mediu anual de creștere a producției industriale în anii 1976—1980 : 11,2% față de 10,6% planificat ● Trăsături și obiective ce marchează o nouă calitate a activității ● O structură eficientă a industriei românești

AȘA CUM SE ARATĂ în proiectul de Directive ce urmează să fie dezbătut și aprobat de apropiatul Congres al XII-lea al Partidului Comunist Român, una dintre sarcinile de bază ale cincinalului 1981—1985 constă în „dezvoltarea în continuare în ritm susținut a industriei, asigurarea unor structuri industriale moderne și de eficiență ridicată, prin creșterea mai accentuată a ramurilor de prelucrare superioară, realizarea de produse de înaltă tehnicitate, limitarea la strictul necesar a produselor mari consumatoare de materii prime și energie“. Aceasta înseamnă că veriga de bază a construcției noastre economice și sociale va fi și în viitorul cincinal continuarea industrializării țării, în virtutea concepției unitare și de perspectivă a partidului, dezvoltată și fundamentată de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Potrivit acestei concepții, o perioadă îndelungată de timp industrializarea reprezintă trăsătura esențială și factorul decisiv al progresului economic al țării. Este o concepție unitară, pentru că urmărește întărirea necontenită a poziției conducătoare a industriei în economie, sporirea ponderii ei în crearea venitului național, în realizarea reproducției largite și satisfacerea nevoilor de consum ale populației, în dezvoltarea schimburilor economice externe.

Remarcabile succese obținute în dezvoltarea industriei

ÎN ACEST SCOP, de-a lungul întregii perioade de industrializare socialistă, constant, cele mai mari eforturi ale națiunii au fost și sînt mobilizate pentru progresul industriei. Industria este beneficiară a celei mai mari părți a investițiilor economice, a celor mai numeroase și mai eficiente resurse de muncă — formate mai ales din tinerele generații și, apoi, din persoanele eliberate din agricultură —, a principalelor eforturi de cercetare științifică etc. De fiecare dată, eforturile sînt îndreptate spre asimilarea celor mai avansate cuceriri ale științei și tehnicii timpului, a acelor care, în raport cu posibilitățile de acumulare, cu condițiile care se formează ca urmare a performanțelor atinse pe planul cercetării științifice naționale și al învățămîntului etc. ne sînt accesibile; spre dezvoltarea ramurilor decisive în fiecare etapă pentru progresul industriei și al economiei naționale — la început, a celor clasice (energetică, siderurgia, construcțiile de mașini și chimia), apoi, treptat, a celor numite generatoare de progres tehnic (producția de mașini-unelte avansate, electrotehnica și electronica, chimia maselor plastice și chimia fină etc.); spre realizarea unor structuri avansate ale industriei, care constant trebuie să permită o înaltă eficiență a folosirii resurselor țării ș.a.

Un rezultat însemnat al acestor eforturi este crearea unei puternice industrii, a cărei producție este în 1978 de 29 ori mai mare ca în 1950, de 42 ori mai mare ca în 1938 și de aproape 50 ori mai mare ca în 1948. Potrivit unor calcule, în 1930, venitul național pe locuitor creat în industrie se cifrează la peste 1000 dolari S.U.A. (la actuala lor putere de cumpărare), ceea ce înseamnă mai mult decît în celelalte țări care au un nivel general de dezvoltare al forțelor de producție apropiat de al nostru. În același an, în industrie vor avea locuri de muncă circa 35% din cei ocupați. Trebuie menționat totodată că industria noastră a asimilat o tehnică de producție avansată, care permite în 1980 o productivitate a muncii de aproape 10 ori mai înaltă ca în 1950; în unele subramuri

și compartimente ale industriei tehnica de producție și productivitatea se situează deja la nivelul celor mai reprezentative realizări pe plan mondial. Pornind de la volumul producției industriale și al venitului național raportat la populație, de la gradul de ocupare în industrie a celor activi, țara noastră a devenit un stat industrial-agrar.

Nivelul de dezvoltare al industriei noastre se poate ilustra și prin producțiile pe locuitor pe care le realizăm. La o seamă de produse, cum sînt: oțel, fontă și feroaliaje, aluminiu, acid sulfuric, sodă caustică, îngrășăminte chimice, materiale plastice și rășini sintetice, cauciuc sintetic, fibre și fire sintetice, hîrtie și carton, unele mașini-unelte și instalații, televizoare, ciment, cherestea, țesături de bumbac, țesături de lînă, încălțăminte etc. producțiile pe locuitor se apropie de nivelurile realizate în țările dezvoltate cu o economie complexă, la unele dintre aceste produse depășindu-se chiar realizările din țările respective. Fără îndoială, pot fi — și trebuie — făcute unele rezerve în această privință, avîndu-se în vedere calitatea și performanțele tehnice ale unora dintre produsele amintite care nu ating încă cotele realizate în unele din cele mai dezvoltate țări. Realizările sînt însă semnificative pentru a aprecia performanțele ridicate ale industrializării țării.

Așa cum nu odată s-a subliniat în documentele de partid, nu am atins încă producțiile pe locuitor în ramurile și subramurile cele mai avansate ale industriei moderne, în acelea care trebuie considerate caracteristice pentru o industrie avansată — metalurgia oțelurilor superioare, electronica, inclusiv producția de elemente de automatizare și de mijloace de calcul avansate, chimia fină etc. Din acest punct de vedere structurile industriei noastre rămîn încă esențial în urmă. Nu am realizat încă ratele cele mai înalte de ocupare a populației în industrie, pe care la sfîrșitul perioadelor de industrializare le-au realizat țările actualmente dezvoltate și foarte dezvoltate din punctul de vedere al forțelor de producție (de exemplu, 40—45% sau chiar mai mult în Anglia și Germania, dar și în S.U.A. și Franța etc.). Productivitatea muncii în industria noastră rămîne de 1,4—1,8 ori mai mică decît în țările socialiste cele mai dezvoltate și de peste 2 ori mai mică decît în țările capitaliste dezvoltate ale Europei. Aceasta înseamnă că eforturile noastre de industrializare trebuie continuate.

Un obiectiv economico-social deosebit : folosirea intensivă a resurselor de muncă ale țării

O DATĂ cu Congresul al XII-lea al partidului, industrializarea României intră într-o nouă etapă, cu trăsături și obiective noi, într-o etapă de maturizare, care marchează trecerea, pe baza acumulărilor cantitative de pînă acum, la o nouă calitate a activității în industrie, la noi și mai eficiente structuri industriale. Se cunoaște din prevederile proiectului de Directive că ritmul industrializării va fi și în viitorul cincinal rapid; mai ales în condițiile de astăzi, o creștere medie anuală de 8—9% (pentru producția globală) și de 9—10% (pentru producția netă) reprezintă evident o creștere rapidă. Acest ritm este asigurat de eforturi în continuare importante ale națiunii, de menținerea și în viitorii cinci ani a unei rate ridicate a acumulării (30% din venitul național va fi afectat pentru dezvoltare). Fondul de investiții va însuma în viitorul cin-

cinal între 1 300—1 350 miliarde lei, din care, ca și până acum, cea mai mare parte va fi alocată industriei.

Firește, ritmurile viitoare sînt mai lente decît cele realizate pînă acum (12,7% între 1951—1978 și peste 11% în actualul cincinal), dar o asemenea scădere este inevitabilă în condițiile oricărei țări care se industrializează. În plus țara noastră nu mai dispune de acele rezerve de materii prime și resurse energetice pe care le avea și care acopereau în urmă cu 25 sau chiar 10—15 ani, principalele nevoi ale industriei, nici de marile și foarte eficientele resurse de muncă, pe care o agricultură care se moderniza i le pune generos la dispoziție, nici chiar de uriașul fond de cuceriri științifico-tehnice și de tehnologii existent în lume, care aștepta aplicarea, dar care într-o mare măsură, între timp, au fost deja asimilate etc.

Este un fapt: România își va baza dezvoltarea industriei și în cincinalul viitor pe atragerea de noi brațe de muncă; potrivit Directivelor Congresului al XII-lea urmează ca în 1985 ponderea celor ocupați în industrie și în activitățile industriale din alte ramuri să se ridice la peste 42% (51,6% în industrie și construcții) din totalul populației ocupate. Aceasta reprezintă, în 7 ani (1979—1985) un spor cu peste 1,3 milioane al numărului celor care lucrează în industrie. De fapt, aceasta este cea mai rapidă creștere a acestei categorii de populație realizată vreodată în anii construcției socialiste în România. Dar această creștere nu se va mai realiza în proporțiile de pînă acum pe seama atragerii tinerelor generații, a celor care intră pentru prima oară în muncă, căci numărul acestora, ca urmare a natalității scăzute din perioada 1959—1966, este, cel puțin pînă în 1984—1985, din ce în ce mai scăzut în prezent, în unii ani, numărul tinerilor care intră în muncă pentru prima oară este egal, sau chiar mai mic, decît al celor care, prin pensionare, părăsesc activitatea economică-socială). Noile resurse de muncă ale industriei sînt formate într-o măsură incomparabil mai mare din femeile aflate în mediul rural, care nu mai lucrează sau lucrează numai temporar și cu o productivitate scăzută a muncii în agricultură, din acele femei care au lucrat în agricultură, dar s-au mutat cu familiile în orașe și nu sînt ocupate încă, din acelea care, într-o serie de orașe în care predomină industria siderurgică și minieră, nu s-au putut încă încadra. Firește o parte a noii forțe de muncă industriale o va constitui, este drept într-o proporție mai mică decît în trecut, bărbaii efectiv eliberați din agricultură.

Trebuie menționat însă că în concepția și practica partidului nostru atragerea, alături de tinerile generații, și a celorlalte categorii de resurse disponibile de muncă a devenit în prezent o necesitate absolută a progresului industrial și economic în general al țării. Aceasta este atît ca o problemă economică, căci societatea noastră nu mai poate amîna ocuparea acestor resurse, fără prejudicierea ritmurilor de creștere, cit și o problemă socială și politică de primă importanță; potrivit politicii partidului asigurarea, pentru toți oamenii muncii, a unui loc de muncă eficient, care să permită venituri ridicate în concordanță cu posibilitățile de pregătire profesională și cu aspirațiile fiecăruia, este primul drept democratic al omului, prima latură a democrației noastre socialiste. În același cadru trebuie arătat că ocuparea acestor resurse de muncă este concepută să se realizeze într-un chip nou: și anume prin deplasarea hotărîtă a industriei și a activităților industriale, mai mult decît pînă acum, spre micile și spre viitoarele orașe și centre agroindustriale, spre toate comunele, acolo unde se află cei care vor lucra în această ramură. Trecerea la construc-

* Între acești factori, trebuie amintiți, în primul rînd, progresul general al forțelor de producție, progresul tehnico-științific și creșterea productivității muncii, care mărește posibilitățile de satisfacere a nevoilor sociale și determină modificarea structurii lor. Creșterea inegală a productivității muncii în ramurile economiei și modificarea structurii nevoii sociale determină, în ultimă analiză, în mod decisiv, deplasările în structurile de ramură ale economiei și ale industriei, acestea producîndu-se potrivit legii generale a repartiției muncii sociale. Din acest punct de vedere, progresul tehnico-științific al industriei noastre și creșterile înalte ale productivității muncii preconizate în cincinalul viitor, ca și modificarea structurii nevoilor societății, reprezintă premisa viitoarelor deplasări în structura industriei noastre.

În general, progresul tehnico-științific este factorul care determină deplasarea ponderii activităților umane din ramurile extractive spre cele producătoare, iar în cadrul acestora spre cele care valorifică în tensiune resursele naturale, de la activitățile producătoare de bunuri materiale spre cele de servicii etc. Accentuarea dezvoltării ramurilor producătoare ale industriei și cu deosebire a celor de prelucrare superioară, în viitorul cincinal, se vor înfăptui sub impulsul progresului tehnic atît al industriei, cit și al celorlalte domenii de activitate economică-socială. Alți factori, cum sînt numărul și structurile resurselor disponibile de muncă, mai ales abundența sau penuria de resurse naturale, participarea la diviziunea internațională a muncii, ritmul dezvoltării industriale, caracterul relațiilor de producție și factorii social-politici etc., determină, la rîndul lor, chiar dacă nu cu forța progresului tehnic, structurile industriale.

rea de întreprinderi de mici dimensiuni, de unități de producție industrială, de secții și sectoare ale marilor întreprinderi din orașele existente în comune, crearea de unități industriale de către consiliile agroindustriale unice, de secții ale cooperativei meșteșugărești în comune, trecerea la dezvoltarea activităților industriale în cooperativele agricole etc. reprezintă direcțiile și modalitățile esențiale în viitorul cincinal ale extinderii producției industriale. Ele fac obiectul politicii Partidului Comunist Român de amplasare teritorială rațională a forțelor de producție care, alături de politica generală de industrializare, cunoaște și ea începînd cu cincinalul 1981—1985 trecerea la o etapă superioară.

Modernizarea industriei și primatul ramurilor care valorifică superior resursele și energia

DEFINITORII și esențiale pentru noua etapă, așa cum se relevă în Proiectul de Directive a țării, ni se par alte două trăsături — progresul tehnico-științific al industriei în contextul revoluției tehnico-științifice care se va înfăptui în economia noastră în viitorul deceniu și, în strînsă legătură cu aceasta, modernizarea esențială a structurii ei. În conformitate cu obiectivele, orientările și sarcinile cuprinse în „Programul-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000” urmează, de fapt, ca industria noastră, începînd cu viitorul cincinal, să realizeze un amplu progres în asimilarea tehnicii și tehnologiei avansate și reprezentative, pe care le întîlnim în industriile naționale cele mai dezvoltate ale lumii contemporane, să-și mărească esențial capacitatea de absorbție și generalizare rapidă a noului în știință și tehnică, deschizîndu-se astfel larg perspectivele trecerii în viitor la o economie „tehnologică”, specifică revoluției tehnico-științifice contemporane. Progresele industriei noastre pe planul tehnicii și tehnologiei sînt exprimate generalizator de ritmul de creștere a productivității muncii (7—7,5% în medie pe an), apropiat de cel realizat în ultimii 15 ani, dar foarte ridicat în condițiile cotelor deja atinse de dezvoltare industrială.

Referîndu-ne la cea de a doua trăsătură esențială a industrializării României în viitorul cinci ani, trebuie mai întîi subliniat că, în general, structurile industriei, ca și ale economiei naționale în ansamblul ei se formează în orice țară sub influența unor factori variați, care pot fi clasificați în obiectivi și subiectivi, interni și internaționali, temporari sau de durată etc. *). Unul dintre acești factori capătă o însemnătate aparte pentru progresul industriei noastre (și nu numai al industriei) în viitor: deficitul național și mondial al resurselor energetice și de materii prime. Deficitul reprezintă unul dintre motivele, poate cel mai important, al crizei energetice a economiei mondiale, agravată de prelungita criză economică din țările capitaliste, de criza relațiilor valutare, de tarele actualei ordini economice internaționale etc.

Industria și economia noastră sînt confruntate în prezent, ca niciodată în trecut, cu problemele energiei și materiilor prime. Soluțiile acestor probleme sînt relevate în „Programul-directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei în perioada 1981—1990 și orientările principale pînă în anul 2000”, și supuse dezbaterii și aprobării Congresului al XII-lea. Ele sînt numeroase și variate și se inscriu în obiectivul formulat și fundamentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu — realizarea pînă în 1990 a independenței energetice a țării. Printre cele mai importante soluții se situează restructurarea industriei noastre.

Corespunzător, se are în vedere încetinirea ritmului de creștere în siderurgie, ramură consumatoare de mari cantități de energie și care se bazează în mare măsură pe importul de materii prime (producția de oțel se va mări în următorii cinci ani cu numai 15—18%), în industria îngrășămintelor chimice, mare consumatoare de energie (producția va crește cu numai 15—21%), în industria cimentului, de asemenea mare consumatoare de energie, în industria pielăriei și încălțămîntei, bazată în mare măsură pe importul de materii prime, în industria sticlei, mare consumatoare de energie etc., toate acestea în contextul obiectivului limitării la strictul necesar a produselor mari consumatoare de materii prime și energie. În schimb se urmărește accelerarea relativă (în raport cu creșterea medie a industriei) a ritmurilor de creștere a ramurilor alimentare și ușoare ale industriei, care lucrează pe baza materiilor prime provenite din agricultură —

prof. dr. Ion BLAGA

(Continuare în pag. 8)

Opinii și propuneri pentru realizarea unui salt calitativ și pentru creșterea eficienței

GOSPODĂRIREA RAȚIONALĂ A CĂLDURII, SURSĂ DE ECONOMISIRE A ENERGIEI

PROIECTUL PROGRAMULUI-DIRECTIVĂ de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei reliefează pregnant că, în deceniile viitoare, consumul total de energie al țării nu va putea crește decât în măsura identificării de noi surse de energie și aplicării măsurilor tehnologice necesare pentru valorificarea lor economică. În acest cadru, **gospodărirea căldurii**, utilizarea sa cu randament maxim prezintă un interes cu totul deosebit, dacă avem în vedere că, potrivit unor estimări, în **necesarul de energie utilă din România căldura intervine cu o pondere de circa 70%**, depășind cu mult participarea celorlalte forme de energie.

Soluții de creștere a eficienței la producerea căldurii

PENTRU SPORIREA EFICIENȚEI în utilizarea combustibililor, țara noastră s-a preocupat și continuă să se preocupe de dezvoltarea termoficării industriale și urbane, modalitate de producere combinată a energiei electrice și termice, prin care se asigură o economie de energie primară de circa 30%, comparativ cu producerea în unități separate a aceluiași cantități din cele două forme de energie. Producția de energie termică livrată din centralele electrice de termoficare a sporit de la 43,6 mil. Geal în 1970 la 74,7 mil Geal în anul 1978. Cu toate acestea, analizând dezvoltarea termoficării și instalațiilor de încălzire din mediul urban, se constată că în unele cazuri aceasta s-a făcut pentru a răspunde unor cerințe imediate, fără a ține seama în suficientă măsură de perspectivele de dezvoltare a platformelor industriale și localităților, fără asigurarea unei concepții tehnice unitare la nivelul țării. Această deficiență s-a reflectat și în realizarea unor centrale termice sau baterii de cazane de capacitate redusă, funcționând mai puțin economic în comparație cu instalarea unui număr mai mic de centrale sau cazane de capacitate sporită.

În scopul evitării în viitor a unor asemenea situații, considerăm necesar ca

dezvoltarea rețelei de termoficare, într-o primă etapă, cel puțin pentru municipiile cu peste 100 mii locuitori și pentru orașele cu un consum orar de energie termică de ordinul a 200—300 Geal, să se efectueze numai pe baza unor studii de ansamblu pentru termoficare și încălzire, în care să se ia în considerare producerea și utilizarea energiei termice atât pentru industrie, cât și pentru consumul casnic.

În acest context ar fi util ca unitățile M.I.C.M. să ia de urgență măsuri

pentru a impulsiona fabricarea unor noi tipuri de cazane, cu randamente de peste 80%, pentru ca într-un timp scurt să poată fi înlocuite sau modernizate — conform sarcinii stabilite prin Decretul nr. 620 din 1973 — toate cazanele ce conduc la risipă de energie primară. Eforturi în această direcție trebuie să depună și unitățile industriale consumatoare, întreprinderile județene de gospodărie comunală și localitățile, care au în dotare cazane cu randamente scăzute, în vederea perfecționării acestora, prin instalarea unor arzătoare modernizate, prin alte măsuri constructive și de exploatare. Totodată, în scopul economisirii combustibililor în orașele în care se construiesc centrale electrice de termoficare (un exemplu în acest sens este municipiul Constanța, care în curând va fi complet termoficat) este indicat

să se ia în considerare dezafectarea centralelor termice de cvartal și transformarea lor în puncte termice, consumul de căldură fiind preluat de centralele noi, care funcționează cu randamente superioare.

Rețeaua de termoficare urmează să sporească simțitor în anii următori prin intrarea în funcțiune a unor noi centrale electrice de termoficare pe lignit, aflate în curs de proiectare și execuție, precum și a unor grupuri de condensate pe cărbuni, transformate în vederea livrării de căldură, cu un randament global superior, la termocentralele Paroșeni pentru alimentarea cu energie termică a Văii Jiului, la Mintia pentru orașul Deva etc.

Utilizarea în mai mare măsură a cărbunilor la producerea energiei termice este impulsivă de cerințele tot mai mari de căldură. În acest context, remarcăm că în structura producției de căldură din centralele electrice de termoficare, la nivelul țării, se înregistrează o pondere de 9,1% a cărbunilor, comparativ cu 14,6% în centralele M.E.E. Programele de măsuri stabilite pentru dezvoltarea producției de energie ter-

În vederea cunoașterii în mai mare măsură a modului în care este produsă, transformată și utilizată căldura, în ultimii ani a fost elaborată de către Direcția Centrală de Statistică, balanța energiei termice, instrument util în evidențiere a principalelor niveluri și structuri pe fiecare din treptele balanței, în depistarea căilor pentru sporirea randamentelor globale cu care se asigură — pe întregul lanț energetic — unitatea de căldură necesară la consumator. Potrivit datelor statistice, la nivelul țării, producția de energie termică din anul 1978 a fost de 257 mil. gigacalorii.

mică în cazane pe cărbuni vor conduce în următorii ani la o creștere importantă a participării ligniților la producerea căldurii, în special în centralele electrice de termoficare ale M.E.E., care folosesc echipamente de capacitate unitară sporită, cu performanțe superioare.

O cale importantă pentru creșterea eficienței producerii energiei termice o reprezintă **utilizarea mai accentuată a grupurilor cu turbine cu contrapresiune, correlată cu măsuri pentru asigurarea unei aplatisări sporite a curbei de sarcină pentru căldură**. Este îndeobște cunoscut că, în contextul programelor de economisire a energiei, a existat o preocupare susținută pentru aplatisarea curbei de sarcină electrică, neacordându-se suficientă atenție reducerii vîrfurilor de sarcină la energia termică, deși acțiunea prezintă o importanță majoră. Aplatisarea curbei de sarcină pentru căldură permite utilizarea grupurilor de contrapresiune pe cărbuni din centralele de termoficare, în locul cazanelor pentru apă fierbinte, în prezent pe hidrocarburi. În afara unor analize detaliate a consumului de căldură pe platforme industriale și în localități, la aceasta ar urma să contribuie și unele soluții noi privind stocarea energiei termice, utilizarea unor alte surse de căldură la vîrf și introducerea unor consumatori temporari.

Dezvoltarea termoficării este susținută și de progresele înregistrate în transportul căldurii în cantități mari și pe distanțe lungi, cu consecințe apreciable asupra concentrării consumurilor și obținerii unor randamente superioare, prin folosirea de grupuri de termoficare de mare putere unitară și cu parametri înalți ai aburului. În acest cadru este de menționat că, dacă pînă în prezent distanța maximă de transport a căldurii realizată în țara noastră este de circa 10 km pentru abur și 15 km pentru apă fierbinte, **ultimele studii ale specialiștilor români și realizări recente din străinătate oferă soluții economicoase pentru transportul**

aburului pînă la distanțe de 20 km și pentru apă fierbinte pînă la 35 km.

De un interes particular în actualele condiții de strictă economisire a energiei ar merita să se bucure, după părerea noastră, utilizarea unor cicluri mixte gaz-aburi la producerea energiei termice în marile termocentrale, ceea ce înseamnă completarea instalațiilor de aburi, care pierd mari cantități de căldură prin gazele de la coș, cu turbine de gaze și generatori electrici corespunzători. În mod similar, ar trebui examinată eliminarea stațiilor de reducere-răcire, care coboară presiunea și temperatura aburului ce trece de la un cazan lucrînd la parametri superiori prin astfel de instalații, spre consumatorii care au nevoie de abur la parametri mai scăzuți. Toate stațiile de reducere-răcire ar urma să fie înlocuite cu turbine mici de aburi ce antrenează generatori electrici dimensionați pentru condițiile concrete locale, astfel ca aburul să fie utilizat, fără pierderi de căldură, pentru producerea de energie electrică.

Gospodărirea judicioasă a tuturor formelor de energie implică, după părerea noastră, și unele îmbunătățiri în planificarea producției de energie termică. În prezent, în plan este cuprinsă doar producția de energie termică livrată de către M.E.E. (42,3 mil. Gcal în anul trecut). Chiar dacă se adaugă energia termică care se transformă în termocentrale în energie electrică nu se depășesc 120 Gcal; cu alte cuvinte, mai mult de jumătate din energia termică produsă în economia națională nu figurează în mod nemijlocit în planul de producție. De aceea, considerăm că — într-o primă etapă — este necesar și posibil să se includă printre indicatorii de plan totalul producției de energie termică livrată, din care să se detalieze volumul livrărilor din centralele electrice de termoficare ale M.E.E. Pentru rezolvarea completă a acestei probleme, este necesar să se efectueze un studiu de către factorii interesați, prin care să se propună metodologia de cuprindere în plan și de urmărire statistică a unor indicatori capabili să exprime integral și corect producția, transportul, distribuția și utilizarea căldurii.

Orientări pentru sporirea randamentelor în utilizarea energiei termice

EXAMINAREA ATENTĂ a eficienței ergo-economice a proceselor ce au loc de-a lungul lanțurilor energetice din cadrul balanței energiei termice pune în evidență rezerve mai mari de sporire a randamentelor la nivelul treptei de utilizare a căldurii. Se explică astfel de ce și majoritatea propunerilor privind economisirea căldurii, apărute în numeroasele luări de poziție prin mijloacele de mass-media din țara noastră, au vizat gospodărirea judicioasă a energiei termice la utiliza-

Consumul de căldură în economia națională

(anul 1978)	— % —
Total consum	100
1 În ramurile economiei naționale	93,7
din care :	
Industrie	85,5
din care pentru :	
— producerea energiei electrice și termice	46,7
— producția industrială din aceasta :	38,8
● Combustibil	6,6
din care :	
— petrol	5,8
● Metalurgia feroasă (inclusiv extracția minereurilor feroase)	1,9
● Metalurgia neferoasă (inclusiv extracția minereurilor neferoase)	1,1
● Construcția de mașini și prelucrarea metalelor	4,9
● Chimie	16,1
● Materiale de construcții	1,4
● Exploatarea și prelucrarea lemnului	2,6
● Celuloză și hîrtie	2,7
● Textilă	2,5
● Alimentară	4,6
Construcții	1,3
Transporturi și telecomunicații	0,5
Agricoltura și silvicultura	3,2
Gospodăria comunală	0,4
Alte ramuri	2,0
2 Consumul populației	6,3

Sursa : Balanța energiei electrice și termice în anul 1978, D.C.S., 1979.

tori. Analizînd, prin această prismă, balanța energiei termice din anul trecut (vezi tabelul) se remarcă ponderea deosebit de mare a consumului din industrie, ceea ce impune ca atenția principală în gospodărirea căldurii să fie acordată acestei ramuri. În acest cadru, sînt necesare acțiuni prioritare în domeniul energiei electrice și termice, industriei chimice, construcției de mașini, prelucrării țîțeiului, industriei alimentare. Sînt de examinat, de asemenea, soluții pentru diminuarea consumului populației, în special prin creșterea nivelului de izolare a locuințelor, despre care s-a scris în cîteva rînduri în paginile revistei. În vederea aprofundării analizei să se continue eforturile pentru suplimentarea bazei de informații disponibile, tinzînd spre prezentarea structurilor balanței energiei termice la trepte mai apropiate de utilizatori.

O preocupare de maximă actualitate pentru economisirea căldurii și în consecință a combustibililor necesari pentru producerea acesteia, constă în organizarea utilizării combinate a energiei termice în procesele de consum. Avem în vedere faptul că energia termică de care au nevoie consumatorii de pe o platformă industrială, dintr-un combinat sau întreprindere, diferă ca parametri (presiunea și temperatura fluidului termic) în funcție de procesul tehnologic respectiv. Cunoșcînd aceste caracteristici ale consumului industrial, ca și parametrii necesari pentru încălzirea locuințelor și localurilor, diferitele procese tehnologice se pot grupa pe platforme sau localități, în vederea creării unui

lanț de utilizare a energiei, vehiculînd agentul termic în circuit închis și utilizînd căldura de către fiecare categorie de consumatori la parametrii adecvați caracteristicii sale de consum. Astfel, în cadrul platformei Iași-Șița-Craiova soluția de a combina fabricația îngrășămintelor chimice cu producția de acetilenă a permis utilizarea complexă a resurselor energetice secundare, atît pentru obținerea frigului, cit și a aburului tehnologic. De altfel, este de așteptat ca utilizarea combinată a energiei să aibă o pondere din ce în ce mai mare în economie. Spre exemplu, astăzi, în industria alimentară, chimie, în cantine, restaurante etc., producem în mod separat căldura și separat frigul necesar. Într-o perspectivă relativ apropiată, cu ajutorul pompelor de căldură, s-ar putea economisi un procent important din energia ce se consumă astăzi, gîndind în ansamblu complexul economic respectiv, cu toate funcțiile sale. Un alt exemplu îl poate constitui folosirea în trepte, combinată a energiei hidrotermice pentru obiective industriale agrozootehnice, încălzirea locuințelor și localurilor etc. Desigur,

utilizarea combinată a căldurii în cadrul unei platforme sau obiectiv economic, trebuie avută în vedere de la început, de la proiectarea acestuia.

În situația obiectivelor existente, acest mod de abordare ar urma să fie aplicat de către colective mixte de specialiști (tehnologi, energeticieni, economiști), conduse de coordonatorul de platformă, pentru a se asigura soluții optime pentru bilanțurile energetice pe platforme industriale sau localități, astfel încît consumul de energie pe ansamblu să fie cit mai redus.

S-a subliniat în repetate ocazii necesitatea și utilitatea elaborării bilanțurilor energetice pe unități, platforme industriale sau localități, în vederea depistării soluțiilor de sporire a randamentului pe fiecare verigă a lanțurilor energetice, pentru structurarea optimă a acestora. Astfel, examinînd bilanțul energetic actual al platformei industriale a Combinatului siderurgic din Galați se constată un anumit disponibil de aburi, care ar putea fi destinat în viitor unor unități din alte sectoare decît cele aparținînd de M.I.M. și M.E.E., bunăoară din industria textilă. Asemenea analize, la nivelul platformei industriale și localităților, ar oferi organelor locale posibilitatea ca, împreună cu forurile de resort, să propună soluții pentru noi amplasări de unități economice sau cvartale de locuințe, acolo unde utilitățile sînt parțial sau integral asigurate.

Pentru a se putea fructifica la maximum aceste posibilități, este necesar însă ca bilanțurile energetice, care redau o prezentare cantitativă a situației să fie completate cu analize energetice a proceselor tehnologice respec-

tive, a fluxurilor energetice corespunzătoare la nivelul unităților, platformelor sau localităților, exergia permițând evidențierea aspectelor calitative ce intervin în aceste bilanțuri întrucât, spre exemplu, recuperarea căldurii pierdute în mediul ambiant se poate face numai în cadrul exergiei acesteia. Analizele exergetice sînt deosebit de utile mai cu seamă cînd se analizează necesarul de căldură de potențial scăzut, inclusiv resursele energetice secundare recuperate și căldura provenind din surse noi (energie solară și hidrogeotermală). În acest cadru, ar fi deosebit de util să gradăm energia reziduală și cea din sursele noi menționate, conform exergiei specifice a acestora.

Studiile făcute în România ca și în alte țări (U.R.S.S., Franța) arată că mai mult de 30 la sută din căldura cerută în industrie este sub formă de apă caldă și aburi de joasă presiune și temperatură. Dacă se odată și necesarul de căldură pentru consumul populației și sectorul terțiar, căldura de potențial scăzut va reprezenta cea mai mare parte din consum. De aceea, ar fi deosebit de util ca bilanța ener-

gici termice să prezinte defalcăt căldura de potențial ridicat (peste 400 grade Celsius) și cea de potențial scăzut.

O altă problemă deosebit de actuală pentru a gospodări judicios energia termică, se referă la necesitatea dotării tuturor instalațiilor de producere și consum cu aparate de măsură și control, cu dispozitive de automatizare adecvate. Este evident că nu se poate asigura o folosire judicioasă a căldurii fără a putea măsura și regla agentul termic. Or, în prezent de exemplu, în numeroase instalații de termoficare lipsesc aparatele de măsură și control, iar în ceea ce privește automatizările, acestea sînt realizate în câteva puncte termice pentru consumul casnic și practic în nici unul din punctele termice industriale, deși prin acestea din urmă se vehiculează cea mai mare parte din energia termică livrată. Lipsa aparatelor de măsură și control face ca să nu se poată asigura în numeroase cazuri un reglaj calitativ și cantitativ corespunzător. De asemenea, aceasta obligă ca decontarea energiei termice să se facă în paușal, ceea ce nu stimulează economisirea de căldură

în întreprinderi, în blocurile de locuințe etc. Va trebui în acest sens impulsionată acțiunea de asimilare a contoarelor de apă caldă și a debitmetrelor de abur, pentru ca această importantă carență să fie remediată, pentru a se introduce cît mai curînd contorizarea energiei termice.

Paralel cu toate aceste acțiuni desfășurate pe tărîm economic vor trebui întărite eforturile de educație energetică, pentru stimularea simțului gospodăresc al fiecăruia. Așa cum se subliniază în proiectul Programului-direktiv de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei, utilizarea rațională și gospodărirea cu înalt simț de răspundere a energiei, trebuie să devină o largă acțiune de masă. o cauză generală a oamenilor muncii, de aceasta depinzînd, în actuala etapă și în perspectivă, creșterea eficienței întregii economii naționale, asigurarea condițiilor pentru progresul economico-social mai rapid al României socialiste, pentru ridicarea la un înalt nivel a bunăstării și civilizației poporului nostru.

Nicolae LICIU

Comitetul de Stat al Planificării

O etapă calitativă, superioară în procesul de industrializare a României

(Urmare din pag. 5)

accentuarea procesului de dezvoltare intensivă al acestei ramuri de bază a economiei situîndu-se, alături de dezvoltarea bazei de materii prime și energie, printre prioritățile principale ale viitorului cincinal. Producția în industria alimentară va crește într-un ritm anual de 7,2—8,2%, față de 8—9 în ansamblul industriei.

Concomitent, în ritmuri înalte și foarte înalte se vor dezvolta ramurile care valorifică superior atît resursele naturale, cît și pe cele de muncă, acele subramuri decisive pentru o structură modernă și o înaltă eficiență a industriei. Între acestea sînt: în siderurgie — producția de oțeluri speciale aliate și înalte aliate; în domeniul construcțiilor de mașini — industria electronică (creșterea preconizată este de 2,3—2,4 ori în 1985 față de 1980), producția de utilaj minier și petrolier (de peste 2 ori), industria mașinilor unelte așchietoare (de 2—2,2 ori), mecanica fină (de 2,7—3 ori) etc.; în domeniul chimiei — producția de amoniac (de 2 ori), de medicamente de uz uman (de 2—2,2 ori), de articole cosmetice și de parfumerie (de 2,4—2,8 ori), de detergenți (de 1,8—2 ori), de fibre și fire artificiale (de 1,6—1,8 ori) și mai ales de fire de mătase din viscoză (de 2,4—2,6 ori) etc. Acestea și altele sînt, în același timp, ramurile și subramurile moderne ale industriei, iar în prezent, în unele dintre ele se obțin producții sub nivelul țărilor dezvoltate. Dezvoltarea foarte rapidă a acestor ramuri reprezintă, deci, caracteristica principală a industrializării în actuala etapă și, respectiv, a modernizării structurii industriei. De aceea, modificările viitoare în structura industriei trebuie considerate — independent de dificultățile energetice — ca firești, necesare în virtutea progresului tehnicoștiințific al economiei naționale și al industriei și posibile în condițiile ridicării economiei naționale pe trepte superioare de industrializare.

Legat de aceasta, trebuie subliniat că țara noastră își pune în domeniul producției și consumului energetic performanțe corespunzătoare cu un nivel superior de dezvoltare al forțelor de producție, performanțe atinse în țările dezvoltate. Grăitor este în această privință obiectivul de perspectivă (pînă în 1990) al programului nostru economic înscris în Directivele Congresului al XII-lea: „obținerea unui venit național pe unitatea de energie consumată la un nivel comparabil cu realizările țărilor avansate economic”.

Alte modificări ale structurii industriei noastre, care se înscriu în direcția fundamentală a modernizării structurii ei de ramură, sînt determinate de numărul și particularitățile resurselor de muncă ce urmează a fi prioritare atrase, care favorizează creșterea volumului și ponderii construcțiilor de mașini, industriei ușoare și alimentare, a diferitelor subramuri industriale care nu necesită nici investiții mari pentru un loc de muncă, nici o infrastructură productivă costisitoare și nici o calificare îndelungată a forței de muncă. Firește, dezvoltarea relațiilor de cooperare economică internațională, cu deosebire a formelor legate de industrie, ca și alți factori își pun pe cea asupra viitoarelor deplasări în structura de ramură a industriei.

Ceea ce merită a fi subliniat, de asemenea în raport cu modificările de structură ale industriei, este ritmul lor deosebit de rapid în viitorul cincinal, în condițiile în care ritmul general de creștere a industriei este mai lent decît în anii anteriori. Aceasta pune în evidență profunzimea modificărilor și, în general, a modernizării industriei ce se vor produce între 1981—1985.

ÎN CURSUL CINCINALULUI VIITOR, România va depăși stadiul de țară în curs de dezvoltare, devenind o țară cu un nivel mediu. Obiectivul privind atingerea pînă în 1985 a unui venit național pe locuitor de 2 400—2 500 dolari prevăzut în Directivele Congresului al XII-lea, confirmă acest lucru. În 1985, România va avea o economie industrial-agrară consolidată, pentru ca în 1990, cînd numărul populației ocupate în industrie va depăși de circa 3 ori pe cel din agricultură, să devină o țară deplin industrializată, cu o economie avînd toate caracteristicile unei economii industriale dezvoltate. Creșterea și diversificarea producției industriale și, firește, a producției agricole, ca și mărirea în continuare a volumului serviciilor pentru populație vor asigura ridicarea în continuare a nivelului de trai (veniturile reale ale populației calculate pe un locuitor se vor mări în cincinalul viitor cu 23—25%), apropierea esențială a consumului alimentară al populației de normele științifice fundamentate, îmbunătățirea consumului de bunuri nealimentare de folosință curentă, creșterea rapidă a gradului de înzestrare a populației cu bunuri de folosință îndelungată, asigurarea superioară cu servicii de consum, cu servicii de ocrotire a sănătății, de instruire, cultură etc.

Unul dintre cele mai importante rezultate ale industrializării țării în noua etapă va fi modificarea structurii sociale a țării, creșterea numărului și ponderii muncitorilor și intelectualilor, reducerea în continuare a numărului și ponderii țărănimii, ridicarea gradului de omogenizare socială a populației. Întărirea coeziunii și unității poporului, cu efecte deosebite pentru dezvoltarea vieții politice a țării, adîncirea democrației socialiste etc. Concomitent, trebuie subliniat faptul că această etapă este decisivă pentru realizarea obiectivelor industriale ale făturii societății socialiste multilaterale dezvoltate în România.

„R. E.“ în sprijinul scurtării duratei

de execuție pe mari șantiere de investiții

CREȘTEREA GRADULUI DE FOLOSIRE A UTILAJELOR DE CONSTRUCȚII

REALIZAREA integrală, la termenele stabilite, a obiectivelor de investiții prevăzute impune sporirea în ritm înalt a productivității muncii pe calea industrializării mai accentuate a lucrărilor, a dotării cu utilaje, mecanisme și mijloace de transport de mare randament și capacitate și, ceea ce este hotărâtor, a creșterii substanțiale a gradului de utilizare, a parcului de utilaje de construcții și mijloace de transport din dotare.

În realizarea acestor sarcini numeroase unități de construcții-montaj au obținut rezultate bune, contribuind substanțial la sporirea productivității muncii pe șantierele de construcții-montaj, la scurtarea duratelor de execuție și recuperarea anumitor rămăneri în urmă, fără cheltuirea unor fonduri de investiții suplimentare. Nu este însă mai puțin adevărat faptul că, în această direcție, se mențin încă pe șantiere însemnate rezerve pentru a căror valorificare este necesar să se depună, în continuare, eforturi deosebite.

Grad sporit de utilizare. Dar față de prevederi ?

INDUSTRIA CONSTRUCȚIILOR a fost înzestrată, de-a lungul anilor, cu o puternică bază tehnică, menită să contribuie la realizarea amplului volum de investiții în condițiile reducerii eforturilor fizice. Numai în perioada 1 ianuarie 1979 — 30 iunie 1979 numărul mediu al principalelor utilaje din parcul inventar al organizațiilor de construcții-montaj a sporit la excavatoare cu 47% față de numărul mediu existent în anul 1976, la screpere și autoscrepere cu 25%, la buldozere cu 47%, la încărcătoare cu 172%, la centrale de beton cu 61%, la macarale turn cu 67%, la automacarale și macarale mobile cu 23% ș.a. Dotarea șantierelor cu utilaje, mecanisme și mijloace de transport a creat posibilitatea creșterii an de an a gradului de mecanizare a lucrărilor grele și cu volum mare de muncă (tabelul nr. 1)

Tabelul nr. 1

Gradul de mecanizare a lucrărilor grele și cu volum mare de muncă (în % din totalul lucrărilor)

	Ani :			
	1976	1977	1978	1979 Tr. II
Mecanizare complexă				
— lucrări de pământ (mc)	91,9	92,9	93,4	94,4
— lucrări de beton (mc)	87,2	90,0	90,7	93,3
— prepararea betonului și mortarului (mc)	89,0	91,7	92,3	93,5
— lucrări de betonare (mc)	87,6	90,1	91,1	93,3
Mecanizare simplă				
— săparea pământului (mc)	92,6	93,2	93,7	95,0
— transportul pământului (mc)	95,9	95,0	95,2	96,8
— vopsitorii (mp)	29,7	27,0	33,9	38,2
— zăgrăveii (mp)	41,8	42,6	46,5	53,9
— tencuiei (mp)	23,3	16,1	24,2	29,9
— încărcarea și descărcarea materialelor de construcții (t)	82,7	85,8	87,7	90,0

Dotarea este o condiție necesară, dar nu și suficientă pentru obținerea unei productivități înalte. Este vorba, concomitent, de desfășurarea unui efort organizatoric intens din partea constructorilor pentru folosirea la grad înalt a fiecărui utilaj. Această cerință este de o deosebită actualitate pe toate șantierele de construcții, având în vedere că la anumite categorii de utilaje gradul de activizare a parcului inventar se situează în acest an la niveluri scăzute (tabelul nr. 2). La sfârșitul trimestrului II a.c. se regăseau nefolosite utilaje din dotare în special

pe șantierele ministerelor Construcțiilor Industriale, al Agriculturii și Industriei Alimentare, al Energiei Electrice, al Consiliului Național al Apelor și la numeroase consilii populare.

Cauzele sînt multiple. Deficiențele manifestate în **corelarea fluxului tehnologic al activităților** pe unele șantiere, în crearea

Tabelul nr. 2

Gradul de activizare a parcului inventar (ponderea utilajelor în stare de funcționare în totalul utilajelor aflate în inventar)

	Ani :		
	1976	1978	1979 Tr. II
Excavatoare	85,5	80,8	80,1
Screpere și autoscrepere	71,3	60,6	59,8
Buldozere	80,0	77,6	77,3
Încărcătoare	82,7	78,1	76,0
Centrale de beton	85,3	84,7	86,8
Macarale turn	94,2	91,9	92,0
Automacarale și macarale mobile	87,3	85,0	83,6

frontului de lucru continuu pentru utilajele de construcții, în corelarea — în structură — a mijloacelor de transport cu utilajele de excavat sau de ridicat, în asigurarea la vreme a combustibilului, lubrifiantilor și a pieselor de schimb necesare, a mecanicilor și șoferilor, care să le utilizeze în grad înalt, mențin încă la un nivel scăzut gradul de utilizare a bugetului de timp al anumitor utilaje principale de construcții (tabelul nr. 3), cu

Tabelul nr. 3

Gradul de utilizare a fondului de timp disponibil al unor utilaje principale din construcții

	Ani :		
	1977	1978	1979 Tr. II
Excavatoare	30,1	39,9	43,1
Screpere și autoscrepere	15,6	18,7	26,1
Buldozere	31,8	43,4	45,1
Încărcătoare	30,9	40,1	40,9
Centrale de beton	39,4	52,6	53,5
Macarale turn	43,0	52,3	52,2
Automacarale și macarale mobile	31,1	41,1	43,8

toate că acesta este într-o continuă îmbunătățire față de anii precedenți. În fine, trebuie arătat că rezultatele puteau fi și mai bune dacă toate organizațiile de construcții ar fi fost dotate — conform prevederilor de plan — cu utilajele și mijloacele de transport necesare, îndeosebi mijloace de transport de mare capacitate și utilaje pentru finisaje unde mecanizarea este, pentru anumite lucrări, mai puțin extinsă.

Soluții pentru sporirea gradului de folosire a utilajelor

ÎNDEPLINIREA INTEGRALĂ a planului de investiții pe acest an și a sarcinilor sporite din anii viitori necesită luarea pe toate șantierele, cu maximum de operativitate, a unor măsuri hotărâte în vederea creșterii gradului de activizare a parcului, pentru înlăturarea neajunsurilor care determină incidențe scăzute în utilizare. În acest sens eforturile se cer orientate cu prioritate în următoarele direcții :

● realizarea integrală a numărului de schimburi planificat pentru fiecare utilaj în stare de funcționare. Pentru aceasta se cere extinsă experiența valoroasă acumulată pe anumite șantiere în care munca s-a organizat temeinic, creșterea coeficientului de schimburi constituind o importanță cale pentru asigurarea unor ritmuri înalte îndeosebi la săpături de pământ și la montarea de construcții metalice, de elemente și panouri prefabricate, de elemente spațiale la construcțiile de locuințe ș.a. Astfel, în tr. II a.c., numărul planificat de schimburi a fost depășit la excavatoare cu cupă de peste 1 mc (coeficientul de schimburi realizat 2,4 față de 2,2 planificat), pe șantierele Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, la macarale turn (1,7 realizat față de 1,6 planificat), la automacarale și macarale mobile (realizat 2 față de 1,8 planificat) pe șantierele Ministerului Construcțiilor Industriale, iar organizațiile de construcții județene au realizat 100% schimburile planificate la excavatoare și la macarale turn. Respectarea integrală a schimburilor planificate ar fi sporit cu 50% producția de construcții-montaj realizată cu aceste utilaje;

● corelarea judicioasă a numărului și capacității utilajelor de construcții cu volumul lucrărilor de realizat și cu numărul și capacitatea mijloacelor de transport, astfel ca întregul parcurs activ de utilaje să aibă front de lucru pentru întreaga capacitate pe tot timpul cit se află pe șantiere. Necesitatea unei asemenea măsuri este clar pusă în evidență de cazul celor două excavatoare de la punctul de lucru „Stația de epurare” al Grupului de șantiere de construcții forestiere și industriale Chișcani care, potrivit constatărilor făcute la controlul bancar din august a.c., lucrau numai într-un schimb prelungit de 10 ore și cu un randament foarte scăzut (15% și respectiv 10%) din cauza lipsei mijloacelor de transportat pământul. Stația de utilaj-transport din cadrul aceluiaș grup de șantiere asigurase excavatorului de 1,2 mc numai 3 autobasculante față de un necesar de 20, iar celui de 0,6 mc numai o autobasculantă, față de cele 10 necesare. Și un alt exemplu. La Oficiul de îmbunătățiri funciare și construcții în agricultură din orașul Sf. Gheorghe, un număr de 6 serepere procurate în anii 1973—1974 nu au fost folosite niciodată pînă în luna iulie a.c., din lipsă de front de lucru.

În asigurarea frontului de lucru pentru utilajele și mecanismele de construcții un rol mult mai mare ca pînă în prezent trebuie să-l joace beneficiarii de investiții care, în strînsă colaborare cu furnizorii din industria constructoare de mașini și cu întreprinderile de comerț exterior importatoare, să asigure la timp documentațiile de execuție și utilajele tehnologice ce urmează a fi montate de către organizațiile de construcții-montaj. Un rol important este necesar să-l aibă și furnizorii de materiale de construcții și prefabricate care trebuie să asigure livrarea ritmică a materialelor contractate cu organizațiile de construcții;

● efectuarea lucrărilor de întreținere — revizii tehnice și

reparații capitale — la timp și cu respectarea duratei normale. Sînt numeroase cazurile cînd unor asemenea activități nu li se acordă atenția cuvenită, ajungîndu-se la stagnări mari în folosirea unor utilaje. Este edificator, în acest sens, exemplul celor 5 buldozere de la Grupul de șantiere de construcții forestiere și industriale Caransebeș care, prin imobilizările în reparații, peste durata normală în primul semestru din acest an, în număr de 920 ore, au determinat o nerealizare de producție evaluată la 144 mii lei. Elocvent este și faptul că neluarea măsurilor necesare pentru a repara stația pentru prepararea betonului de la lotul Filipeștii de Pădure de către Întreprinderea de construcții industriale și montaj Brașov ocaziona cheltuieli suplimentare însemnate, pentru transportarea betonului necesar tocmai de la Moreni;

● îmbunătățirea substanțială a aprovizionării cu piese de schimb, combustibili și lubrifianți, creșterea gradului de gospodărire a acestora prin introducerea unui regim strict de economii, a evidenței stocurilor și consumurilor, controlul permanent al încadrării în consumurile planificate. Lipsa pieselor de schimb și anvelopelor în luna iulie a.c. la unele șantiere din cadrul grupului de construcții forestiere și industriale Cluj a provocat stagnarea a 14 autobasculante și 2 autobetoniere ceea ce a influențat îndeplinirea planului de transport care s-a realizat în proporție de numai 51,5% pe luna respectivă. Acțiunile de această natură se cer intensificate și pentru că pe unele șantiere s-a constatat o lipsă de evidență și de control la eliberarea carburanților și lubrifianților, ceea ce provoacă degradarea prematură a mașinilor și depășirea consumurilor planificate;

● școlarizarea unui număr mai mare de mecanici de utilaje și șoferi, și completarea efectivelor în compartimentele de utilaje-transport de pe șantiere, asigurarea unor retribuții stimulatoare prin organizarea frontului de lucru permanent și întărirea substanțială a disciplinei în muncă. Preocupările în această direcție se cer sporite, deoarece utilajele și mijloacele de transport în stare de funcționare, care nu lucrează din cauza lipsei de șoferi și mecanici de utilaje, ocupă o pondere destul de importantă: în luna iulie a.c., de exemplu, staționau din lipsa șoferilor un număr de 5 mijloace de transport la I.J.C.M. Bistrița, 42 de autovehicule la unitățile de construcții din județul Timiș etc.

Rezervele largi existente în activitatea de exploatare a importanțelor valori pe care le reprezintă utilajele și mijloacele de transport de pe șantiere impun organelor de conducere colectivă de pe întreaga ierarhie a conducerii în construcții să-și îndrepte atenția și sprijinul spre acest sector capabil să contribuie substanțial la îndeplinirea programului de investiții pe acest an și să ia un start superior în îndeplinirea planului pe anul viitor.

Gh. RUSCANU

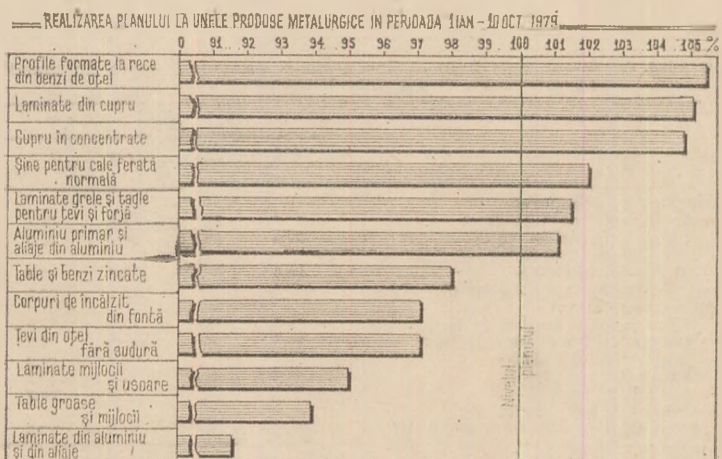
COMENTARIU LA UN GRAFIC

Realizarea planului nu numai global, ci și la toate sortimentele

PÎNĂ LA 10 OCTOMBRIE a.c. întreprinderile Ministerului Industriei Metalurgice au realizat și chiar depășit planul la numeroase produse siderurgice și metalurgice (graficul). În acest fel economia națională a beneficiat de o aprovizionare mai bună, primind în plus peste 240 mii tone oțel aliat, 8 mii tone profile formate la rece din oțel, peste 1400 tone cupru în concentrate, peste 1700 tone aluminiu primar și aliaje din aluminiu, mai bine de 17 mii tone laminat și table pentru țevi și forjă, 8 mii tone table subțiri și benzi late de oțel cu grosimi sub 3 m/m, peste 1,6 mii tone table și benzi de oțel inoxidabil și refractar etc. Aceste realizări au fost favorizate de măsurile eficiente luate pentru mai bună utilizare a capacităților de producție în spe-

cial în marile combinate siderurgice, organizarea mai bună a producției și a muncii pentru asigurarea unui flux continuu al producției, atingerea mai devreme a parametrilor proiectați la noile obiective intrate în funcțiune etc.

Alături de aceste bune rezultate, sînt de semnalat și unele deficiențe care au dus la nerealizarea producției fizice la unele sortimente: fontă, oțel, beton, table groase și mijlocii, sîrme din oțel trase la rece, table și benzi zincate, plase sudate, corpuri de încălzit din fontă ș.a. Între cauzele principale care au determinat o atare stare de lucruri se numără: desele defecțiuni mecanice și electrice la unele utilaje de bază și de deservire, care determină întreruperi ale fluxului productiv, neaprovizionarea rit-

mică a locurilor de muncă cu materiile prime sau materialele necesare, nivelul încă scăzut al valorificării metalului din oțelul lingou, nerespectarea rețetelor tehnologice etc.

Rămănerile în urmă la sortimentele respective se cer grabnic recuperate, în care scop sînt necesare măsuri în toate unitățile pentru menținerea unui ritm

productiv intens în fiecare schimb pentru punerea în valoare a tuturor rezervelor existente sau potențiale, întărirea asistenței tehnice, înlăturarea oricărui obstacol în calea derulării cit mai bune a aprovizionării cu cele necesare a locurilor de muncă, punerea la termen în funcțiune a capacităților planificate etc.

O prioritate pe agenda de lucru a adunărilor generale ale oamenilor muncii

PREGĂTIREA PLANULUI PE ANUL 1980

● O premisă hotărâtoare : realizarea integrală și responsabilități sporite ale coordonatorilor de balanță și cooperare interuzinale încheiate din vreme pe baza unor de materii prime, energie și combustibil, sursă principală de asigurare a necesarului de aprovizionat ● Sarcini specifice clare, complete ● Reducerea consumurilor de asigurare a necesarului de aprovizionat ● Mai multă operativitate în pregătirea bazei materiale a planului de investiții pe anul 1980 și a asigurării punerii la timp în funcțiune a noilor capacități

RECENT, COMITETUL POLITIC EXECUTIV AL C.C. AL P.C.R., a dezbătut principalele probleme și măsuri necesare pentru îndeplinirea planului pe 1980, astfel încât să se asigure dezvoltarea în continuare, în ritm susținut, a economiei naționale, creșterea nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor. În mod deosebit a fost subliniată necesitatea ca fiecare unitate economică, centrală industrială, minister, să ia măsuri hotărâte în vederea realizării exemplare, la toți indicatorii, în fiecare unitate a sarcinilor de producție pe 1979, să treacă hotărât la pregătirea tuturor condițiilor necesare trecerii la îndeplinirea planului pe anul viitor și, a asigurării bazei tehnico-materiale a planului. Aceste pregătiri implică măsuri în privința producției, a proiectării și re-proiectării de produse și tehnologii, a cooperărilor interuzinale, a contractării judicioase a produselor, atât la intern cât și în relațiile externe, astfel încât întreg angrenajul care leagă între ele întreprinderile din economie să poată funcționa fără întrerupere cât mai eficient.

O primă cerință pentru modelarea relațiilor întreprinderii cu exteriorul : structurarea producției fizice

UN OBIECTIV PRIORITAR în cadrul ansamblului acțiunilor pregătitoare îl constituie definitivarea în amănunt a structurii fizice a producției în toate unitățile, căci sortimentele fizice constituie elementele tangibile, concrete, de contact ale întreprinderii cu exteriorul, atât în ceea ce privește desfacerea producției, cât și aprovizionările, cooperările, definitivarea relațiilor contractuale. Parametrii fundamentali ai planului au fost cunoscuți din vreme s-au adus unele corective indicatorilor în funcție de situația la zi, există deci toate premisele pentru a încheia această importantă activitate de planificare operativă.

Rămănerile în urmă mai mari din unele sectoare de prelucrare finală și, mai ales, din construcția de mașini, determinate în parte de cauze de natură oarecum obiectivă, cum este neprimirea integrală a documentațiilor de execuție a utilajelor nestructurate, pot fi în cea mai mare măsură înlăturate prin contacte directe, imediate, cu beneficiarii fiecărei unități. O soluție potrivită, operativă, ar fi aceea a organizării unor întâlniri de lucru la centralele industriale producătoare de utilaje, cu participarea reprezentanților întreprinderilor beneficiare și furnizoare, spre a scurta pe această cale ciclul complex al definirii unor structuri a producției în concordanță cu necesitățile reale ale economiei. Concomitent, de mare actualitate este intensificarea contractărilor la export, mai ales pentru mașini, utilaje, produse chimice, produse ale industriei ușoare, domeniu în care trebuie să acționeze nu numai întreprinderile de comerț exterior, ci și ministerele, centralele industriale, întreprinderile.

STABILIREA STRUCTURII FIZICE A PRODUCȚIEI în fiecare întreprindere constituie un moment esențial pentru perfectarea planului de aprovizionare tehnico-materială a cărui definitivare, după cum este cunoscut, constituie un proces în care sunt angrenate toate întreprinderile din economie. Astfel spus, o pată albă în cunoașterea resurselor sau necesarului unei unități economice determină implicații negative în lanțul la foarte multe întreprinderi colaboratoare din cele mai diferite sectoare ale economiei.

Contractele : un „lubrifiant“ al mecanismului economic

PÎNĂ ÎN PREZENT producția marfă planificată a întreprinderilor din principalele ministere industriale este contractată în proporție de aproximativ 70 la sută, cu o situație ceva mai bună la produsele destinate consumului intern, la care gradul de contractare se apropie de 85 la sută. Ceea ce este esențial este faptul că în actuala etapă avem o bună bază pregătitoare pentru anul viitor: lucrurile nu încep de la capăt, ci tot efortul trebuie îndreptat spre finalizarea contractărilor și adaptarea acelor contracte încheiate la care în urma unor situații nou apărute este necesar acest lucru.

Câteva priorități se impun în momentul de față atenției cadrelor din economie :

● pe baza cifrelor de plan definitive, coordonatorii de balanță să introducă de urgență toate corectările și, prin conlucrare directă, operativă, cu centralele industriale beneficiare, cu sprijinul specialiștilor din ministerele economice din Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale să definitiveze și să „încheie“ distribuția resurselor pe beneficiari în conformitate cu prioritățile economiei naționale.

Trebuie înțeles clar că nu mai este timp pentru parcurgerea „traseelor“ clasice de la centrale la minister, apoi la organele de sinteză și înapoi, ci totul trebuie soluționat direct la coordonatorii de balanță, iar repartițiile să se stabilească nemijlocit pe centralele beneficiare, care, așa cum s-a stabilit, sînt titularii de plan, cu alte cuvinte intră în relații directe cu planul național unic. Urgențe deosebite sînt la produsele industriei metalurgice, la majoritatea produselor electrotehnice, organe de asamblare, scule, rulmenți, lacuri-vopsele, anvelope, alte produse chimice, materialele de construcții.

● corecturile și adaptările în contractele încheiate anterior, trebuie făcute pe loc în cadrul întâlnirilor de lucru pe care să le organizeze fiecare coordonator de balanță.

Nu este timp pentru corespondență, pentru circulația prin poștă, tur-retur, a contractelor și, mai ales, nu este timp pentru nesfârșite pertractări, pe calea litigiilor precontractuale, care întîrzie uneori cu 2—3 luni încheierea unor contracte. Din indicațiile clare existente, rezultă că reprezentanții ministerelor, ai organelor centrale de sinteză, au datoria să acționeze direct în centrale și în întreprinderi, iar una din răspunerile pe care trebuie să și le asume este și aceea de a clarifica la fața locului orice problemă litigioasă, de a facilita stabilirea acordului între părțile contractante. Trebuie înlăturată situația din acest an, cînd un număr de cîteva mii de contracte economice au fost încheiate cu întîrziere datorită parcurgerii tuturor treptelor de rezolvare a neînțelegerilor precontractuale pînă la organele centrale de sinteză.

● elaborarea judicioasă a programelor de cooperare interuzinală se situează la același nivel de importanță ca și întreaga acțiune de contractare.

Este suficient să arătăm că circa 30 la sută din aprovizionările din întreprinderile producătoare de mașini sînt reprezentate de cooperări dintre întreprinderile din același minister, iar în alte ramuri aceste cooperări dețin, de asemenea, o pondere importantă. O pregătire temeinică a livrărilor în cooperare, organizată în prima etapă la nivelul fiecărei centrale industriale și apoi, în termen foarte scurt și între centrale, trebuie să stea în centrul atenției ministerului de resort a conducerilor centralelor industriale, spre a evita repetarea

unor situații din acest an, când unități cum sînt „Mecanica”-Plopieni, „Mecanica”-Buzău, întreprinderea de mașini electrice București, întreprinderea de construcții de mașini — Caransebeș au creat serioase neajunsuri în realizarea producției întreprinderilor colaboratoare prin nelivrarea la termen a unor semifabricate pentru utilaje petroliere, piese pentru locomotivele Diesel electrice, boghiuri de L.E. și altele.

● evitarea practicilor de tergiversare a contractării din partea unor beneficiari care, sub pretextul „nemulțumirii” față de cotele de materiale alocate, blochează întreaga specificație, nu permit să se definitiveze programele de fabricație, întîrzie întreg procesul de contractare.

Ne referim, îndeosebi, la întreprinderile constructoare de utilaj tehnologic din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, care trebuie să finalizeze în cel mai scurt timp specificațiile de metal în cadrul cotelor de plan alocate; desigur, aceasta nu exclude clarificări ulterioare privind unele probleme parțiale care ar mai necesita reexaminări, dar în nici un caz asemenea situații particulare nu trebuie să influențeze asupra derulării, în ansamblu, a procesului de pregătire a bazei materiale pentru anul următor.

● cu cea mai mare urgență se cer clarificate problemele privind activitatea de construcții-montaj, respectiv așezarea sarcinilor de plan pe constructori, domenii în care rolul hotărîtor îl are C.S.P., împreună cu ministerele economice, cu consiliile populare județene, căci numai în funcție de aceasta trusturile și întreprinderile de construcții își pot, la rîndul lor, definitiva aprovizionările.

Acest proces este în curs de încheiere, dar totodată trebuie arătat că fiecare constructor are stabilite încă din vară cotele de materiale și pe baza acestora trebuie încheiate toate contractele cu caracter ferm cel puțin pentru semestrul I, astfel încît se asigure necesarul pe șantiere de la începutul anului, urmînd ca în scurt timp să se definitiveze și cifrele pentru semestrul II 1980.

Reducerea consumurilor și refolosirea materialelor — elemente centrale pentru eficientizarea activității

ECHILIBRUL MATERIAL AL PLANULUI pe anul viitor este construit în concepția reducerii, în continuare, a consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibili, energie, a intensificării atragerii în circuitul economic a materialelor refolosibile. Încadrarea în normele de consum aprobate, realizarea indicilor de valorificare și de utilizare ai resurselor materiale constituie un factor hotărîtor pentru asigurarea unei bune aprovizionări, căci orice depășire de consum determină de fapt minusuri de resurse la diferiții consumatori. Este cunoscut că în acest an unele depășiri de consum la coals, combustibili, energie, metal, tablă și altele de către întreprinderi metalurgice, chimice, din industria celulozei și hîrtiei și altele, au provocat unele perturbații în asigurarea normală a bazei materiale și au implicat eforturi din partea economiei naționale pentru rezolvarea problemelor create. Iată, de ce, o bună pregătire pentru anul viitor impune acțiuni și măsuri deosebite pentru încadrarea strictă în consumurile materiale planificate și anume:

● fiecare produs ce nu a fost încă analizat și reproiectat trebuie revăzut în sensul eliminării oricăror „supraincercări” nejustificate din punctul de vedere al funcționalității și a unei eficiențe maxime. În construcția de mașini adaosurile de prelucrare sînt încă mari, analizele atestă că ele pot fi reduse cu cel puțin 10—15 la sută într-o primă etapă.

● revederea fiecărui proces, tehnologic este o sarcină de deosebită urgență, întrucît folosirea unor tehnologii depășite conduce la consumuri de materii prime și materiale nejustificate de mari; realizarea indicelui de scoatere de 0,85—0,86 în siderurgie este legată, în primul rînd, de măsuri hotărîte în domeniul tehnologiilor atît prin realizarea și punerea în funcțiune a instalațiilor de turnare continuă cît și prin măsuri radicale de îmbunătățire a turnării oțelului prin procedee clasice; un procent de scoatere nerealizat înseamnă un consum de oțel în plus de 60—80 mii tone/an.

● implicații economice mari vor determina pregătirile pentru reducerea consumurilor de combustibili și energie. Vom aminti numai cîteva direcții principale prioritare de acțiune: folosirea optimizată, judicioasă, a cuptoarelor de forjă, prin încălzirea maximă, clansarea, funcționarea cu ușile închise, pot determina reduceri de consumuri de ordinul a 50—60 mii t.c.c./an. Se pot economisi mari cantități de energie electrică prin adaptarea dispozitivelor de reglare a funcționării compresoarelor de aer, prin introducerea limi-

tatoarelor de mers în gol la mașinile-unelte și la agregatele de sudură. Dispunem în economie de un potențial de 4 mil. t.c.c./an, resurse energetice secundare nerecuperate, potențial ce se află în marea majoritate a întreprinderilor. Există deci și pe această cale, a recuperării resurselor energetice, încă importante posibilități de economisire.

● materialele refolosibile pot economisi la nivelul unui an materii prime noi în valoare de 20—25 miliarde lei. Sîntem însă încă departe de a fi epuizat toate posibilitățile de valorificare și în fiecare întreprindere există numeroase căi, și soluții de a acoperi o parte din necesarul de resurse materiale pe calea recuperării și a valorificării materialelor refolosibile.

Esențial pentru asigurarea echilibrului planului: intrarea noilor obiective în circuitul productiv

UN ASPECT DEOSEBIT DE IMPORTANT în ce privește pregătirile pentru anul viitor îl constituie asigurarea intrării în circuitul productiv al economiei naționale a tuturor noilor obiective de investiții prevăzute prin plan. Echilibrul material al planului pe anul 1980 se bazează într-o proporție destul de însemnată pe resursele ce urmează a fi obținute pe seama unor noi capacități de producție și orice întîrziere în intrarea lor în producție ar produce inevitabil dereglări în ansamblul procesului aprovizionării tehnico-materiale. Exemple mobilizatoare în acest sens le dau constructorii și montorii oțelăriei nr. 3 Galați, ai platformei Midia-Năvodari sau cei de pe șantierul întreprinderii de panouri electropneumatice din Bacău, care vor asigura, chiar cu un oarecare devans, intrarea în producție a capacităților respective, în cinstea celui de-al XII-lea Congres al partidului. Pentru asigurarea unei desfășurări normale a lucrărilor și a punerii în funcțiune efortul principal se cere concentrat spre finalizarea ridicării și închiderii halelor, a asigurării urgente a tuturor utilităților, astfel încît lucrările de montaj să se poată desfășura nestingherit, în condiții normale. Cu caracter de exemplu arătăm că pe șantiere cum sînt cel al întreprinderii mecanice din Oradea, fabrica de prefabricate din beton de la Ungheni — județul Mureș, sau la capacitatea de panouri mari din cadrul I.M.C.-Iași, sînt întîrzieri de 3—4 luni care, în condițiile înrăutățirii vremii, se cer grăbnic lichidate.

O contribuție esențială pentru asigurarea punerii în funcțiune pot și trebuie să aducă, în continuare, furnizorii de utilaje tehnologice. În această direcție apare necesar să fie mobilizate toate forțele unor mari întreprinderi cum sînt, în principal, cele producătoare de utilaj chimic din Ploiești, București și Făgăraș, a întreprinderii „Unio” din Satu Mare, „23 August”, „Vulcan”, „Automatica” din București, care au datorita de a urgenta finalizarea și livrarea tuturor utilajelor prevăzute în grafic. Obiective importante de investiții din industria metalurgică și, îndeosebi, de pe platformele industriale Beclean și Zalău, Combinatul de fire sintetice Vaslui, Combinatul chimic Giurgiu, noile capacități pentru producția de anvelope, de acumulatori, diferite obiective de pe platforma Bistrița-Năsăud ș.a. sînt numai cîteva dintre capacitățile pentru care este necesară lichidarea restanțelor în livrările de utilaje și intrarea în ritmurile stabilite prin programe, astfel încît să se asigure obținerea producțiilor planificate pentru anul 1980 pe fiecare capacitate.

AȘA CUM A STABILIT în ultima sa ședință Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prevederile planului pe anul 1980 urmează să fie dezbătute în întreprinderi, în centrale, în cadrul unor adunări generale speciale ale oamenilor muncii, în scopul analizării și stabilirii sarcinilor și măsurilor concrete de îndeplinire exemplară a acestora. În felul acesta se va putea adopta planul în fiecare unitate economică — pe baza prevederilor planului național unic — dar ținînd totodată seama de condițiile specifice din fiecare unitate și asigurîndu-se timpul necesar pentru pregătirea, corespunzătoare a realizării sale. Dezbaterile ce au loc chiar în această perioadă vor permite elucidarea tuturor problemelor încă insuficient precizate și, în același timp, vor spori răspunderea consiliilor oamenilor muncii și, mai ales, a adunărilor generale în adoptarea sarcinilor de plan și în stabilirea măsurilor pentru îndeplinirea exemplară a acestora.

Mircea CATRINOIU

Arăturile de toamnă

ORGANIZARE ȘI CONDUCERE DE TIP INDUSTRIAL, VALORIFICARE DEPLINĂ A POTENȚIALULUI TEHNIC ȘI UMAN

EXECUTAREA, în această toamnă, a arăturilor pe întreaga suprafață destinată culturilor care se însămânțează în primăvară, constituie o cerință de bază a asigurării producțiilor planificate din anul 1980. Cu excepția a circa 480 mii ha terenuri cu pante mari sau nisipuri, unde executarea ogoarelor de toamnă nu este indicată deoarece ar conduce la pulverizarea și levigarea solului, pe întreaga suprafață ce nu se însămânțează în toamnă (4434 mii ha), arătura făcută în aceste zile reprezintă o cerință obligatorie din punct de vedere agrotehnic, cu implicații economice esențiale.

Arătura de toamnă asigură distrugerea buruienilor și permite ca în timpul iernii bulgării de pământ să se poată desface sub acțiunea gerului și zăpezii, astfel ca solul să devină grăunțos, să aibă umezeală necesară, iar patul germinativ să fie bine așezat și tasat. Datele comparative ale stațiilor agricole experimentale arată că însămânțarea porumbului, florei soarelui, sfecei de zahăr și a altor culturi de primăvară într-o arătura proaspăt făcută, în preajma însămânțării, conduce la pierderea rapidă a umidității din sol, la dezvoltarea îmburuienării și la crearea unui pat germinativ cu goluri, elemente care micșorează substanțial producția medie la ha (cu 1500—1800 kg boabe în cazul porumbului și 4000—4500 kg în cazul sfecei de zahăr).

Datorită capacității de lucru mai reduse pe care o au agregatele folosite la arat și necesarului mare de energie (carburanți, lubrifianți) pe care o pretinde, aratul de toamnă are o pondere însemnată — circa 30% — în cheltuielile pentru lucrările agricole. De asemenea, aceleași cauze fac ca, în agricultura noastră, atât perioadele de vîrf în folosirea tractoarelor cît și necesarul de tractoare și pluguri să fie determinate chiar de perioada arăturilor de toamnă.

Justifică factorii obiectivi rămînerea în urmă ?

POTRIVIT programului stabilit de ministerul de resort, în această toamnă urmează a se efectua arături pe o suprafață de 4 434 000 ha. Acest volum de lucrări este programat a se realiza în decurs de circa 23 zile bune de lucru (în perioada

Tabelul nr. 1

Situația comparativă a programului de lucru și a realizărilor la arătura de toamnă

Indicatori	Întreaga perioadă 16 oct. — 15 noiembrie	Perioada 16 oct. — 30 octombrie
A. După program		
— Volum de arături, ha	4 434 000	2 600 000
— Viteza zilnică de lucru, ha	200 000	200 000
— Număr mediu de tractoare buc.	80 000	80 000
— Perioada de lucru efectivă, zile	23	13
B. Realizat efectiv pînă la 30 oct.		
— Volum de arături, ha	1 132 106	1 132 106
— În % față de program	26	44
— Viteza medie zilnică ha	—	70 151
— Număr mediu de tractoare buc	—	28 060

16 octombrie — 15 noiembrie). Se constată însă că în prima etapă de 13 zile (16 — 30 octombrie există o serioasă rămînere în urmă la această lucrare de mare importanță agrotehnică (tabelul nr. 1).

În raport cu volumul de lucrări programat pentru primele zece zile ale perioadei, pe baza vitezei zilnice de lucru prevăzute, arăturile efectiv executate au reprezentat numai 44,0%. Principala cauză a acestei rămîneri în urmă o constituie participarea la arături a numai 35% din tractoarele prevăzute. Fără a contesta influența unor condiții obiective, în special a umidității ridicate a solului, care au acționat în mod oarecum identic pe zone, trebuie remarcat, la o analiză mai atentă pe județe, că în aceleași condiții pedoclimatice, în unele județe tractoarele au fost mai bine folosite și s-a realizat și chiar depășit viteza de lucru prevăzută, în timp ce în județe învecinate ritmul de lucru a fost mult mai redus (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2
Realizarea arăturilor de toamnă în perioada 16—30 octombrie pe unele județe

Zona	Județul	Volum de lucrări				Viteza de lucru pe zi			
		Total ha	În % față de program	În medie ha	În % față de program				
I	Suceava	Program	70 000	100	3 540	100,0			
	Realizat	45 218	68	3 478	98				
	Maramureș	Program	25 000	100	1 620	100,0			
	Realizat	5 703	23	440	27				
II	Bacău	Program	75 000	100	3 350	100,0			
	Realizat	33 770	45	2 598	78				
	Galați	Program	155 000	100	6 320	100,0			
	Realizat	36 238	23	2 788	44				
III	Arad	Program	166 000	100	6 450	100,0			
	Realizat	41 200	25	3 169	49				
	Timiș	Program	260 000	100	10 930	100			
	Realizat	30 218	12	2 324	21				

În timp ce o serie de județe (Suceava, Bacău, Neamț) au fost făcute aproape de viteza de lucru prevăzută și vor putea încheia în termenul agrotehnic optim întregul volum de arături, în alte județe (Bihor, Maramureș, Galați, Ialomița, Timiș, Dîmbovița) această importantă lucrare este mult rămasă în urmă.

Una din cauzele esențiale ale întîrzierii arăturilor în multe județe l-a constituit lipsa frontului de lucru pentru tractoare. Eliberarea de coceni a terenurilor de pe care s-a recoltat porumbul nu a ținut pasul cu strîngerea știuleților. De exemplu, în județele Botoșani, Buzău, Mehedinți, tractoarele destinate arăturilor nu au avut terenuri libere și au pierdut un timp prețios la marginea parcelelor.

Îndreptînd cu prioritate cea mai mare parte a tractoarelor către transportul recoltei — lucrare mult întîrziată față de programul inițial stabilit — în numeroase județe nu s-au putut folosi toate agregatele planificate pentru arat. Astfel, în județul Buzău, din cele 2130 tractoare programate la arături, numai circa 1500 au putut fi concentrate la această lucrare. Din păcate,

din lipsa frontului de lucru, nici acest număr mai redus nu a putut fi folosit integral. Dacă cele 1500 de tractoare disponibile ar fi lucrat zi de zi, ar fi putut realiza o viteză de lucru de 3 750 ha/zi, adică de 1,7 ori mai mult decât cea efectiv realizată.

O altă cauză a slabei participări a tractoarelor la arături o constituie starea tehnică diminuată a parcului, acum la sfârșitul de campanie agricolă. În numeroase unități, în special în I.A.S.-uri, numărul tractoarelor ce nu lucrează din cauza defecțiunilor tehnice depășește procentul admis (10% din total parc).

Este necesar ca în zilele următoare, odată cu încheierea transporturilor de recoltă, să fie îndreptat un număr mai mare de tractoare și mecanizatori către executarea arăturilor, astfel ca viteza zilnică de lucru să poată fi mult îmbunătățită. Este însă imperios necesar, pentru a permite utilizarea completă a tractoarelor, ca ritmul eliberării terenurilor de resturile vegetale să devanseze pe cel al arăturilor. Prin acțiuni largi, de masă, printr-o mobilizare integrală a utilajelor de stringere a tulpinilor, ca și a forțelor manuale, trebuie încheiată cât mai repede eliberarea tuturor suprafețelor în fiecare unitate.

Cu același număr de utilaje, un volum sporit de arături

PENTRU A FOLOSI ultimele zile bune de lucru și a termina arăturile, în mod necondiționat, pe întreaga suprafață prevăzută, până la data de 15 noiembrie, în fiecare consiliu unic agroindustrial se pot lua o serie de măsuri în vederea realizării cu fiecare tractor a unui volum de arături cât mai mare pe fiecare zi de lucru.

Un calcul sumar arată că cele circa 3,3 mil. ha arătură ce au mai rămas de executat în 15 zile pot fi realizate la timp, dacă se obține o viteză medie zilnică pe țară de 220 000 ha. Această viteză se poate realiza chiar cu o reducere a numărului total de tractoare (numai 63 000), dacă fiecare tractor va executa câte 3,5 ha arătură zilnic în loc de 2,4—2,6 ha cât a fost inițial prevăzut. O asemenea creștere a realizărilor zilnice pe tractor pe căile indicate în cele ce urmează, concretizate de altfel prin experiența mecanizatorilor fruntași, este pe deplin posibilă.

Se poate prelungi timpul zilnic de lucru

O PRIMĂ GRUPĂ de măsuri în această direcție este menită să asigure prelungirea timpului zilnic de folosire a tractoarelor — îmbunătățind utilizarea extensivă a parcului de mașini. Arăturile de toamnă se pot executa atât în două schimburi cât și în schimburi prelungite, lucrul de noapte neinfluențând negativ nici calitatea lucrărilor, nici securitatea muncii.

În prezent există numeroase categorii de mecanizatori care ar putea fi utilizați pentru al doilea schimb de lucru la arături: motopompiștii care au lucrat la irigații, mecanicii de atelier, elevii practicanți de la cursurile de calificare de scurtă durată, personalul din C.A.P. care a fost pregătit la cursuri de conducere a tractoarelor. Dacă numai 10% din tractoarele folosite ar fi încadrate cu cel de al doilea schimb — așa cum s-a procedat în județul Buzău — s-ar putea executa suplimentar pe țară un volum zilnic de arături de 15 000 ha, ceea ce înseamnă un plus de 225 000 ha arate, în perioada optimă.

Acolo unde nu se pot încadra muncitori suplimentari pe tractoare, se poate recurge la lucrul în schimburi prelungite. Lucrând numai 2 ore în plus pe zi, mecanizatorii din județul Mehedinți au realizat o viteză zilnică de 3 850 ha, față de 3 100 ha cât era prevăzut inițial. Extinderea acestei măsuri în toate județele ar putea conduce la un volum suplimentar de arături de 0,5 ha/zi pe fiecare tractor, adică 30 000 ha pe țară pe fiecare zi lucrată efectiv.

Mari rezerve de îmbunătățire a utilizării intensive a tractoarelor la arături

MAI EFICIENTE încă se dovedesc măsurile menite să mărească volumul de lucrări fără prelungirea programului zilnic, ci prin îmbunătățirea utilizării intensive a mașinilor. Asemenea măsuri apar mai economice, deoarece, odată cu creșterea productivității muncii, ele contribuie la reducerea costurilor de producție și la micșorarea consumului de carburanți.

Creșterea capacității de lucru a agregatelor de arat poate fi realizată în primul rând prin reducerea adâncimii arăturii. Studii făcute în ultimii ani arată că pentru majoritatea condi-

Tabelul nr. 3
Influența adâncimii arăturii la culturile de porumb și floarea-soarelui (Experiențe făcute la Stațiunea Șimnic în 1970—1978)

Adâncimea arăturii cm	Capacitatea de lucru ha/zi	Consum motorină l/ha	(Producția (q/ha)		Consum mediu (l/q)	
			Porumb	Floarea soarelui	Porumb	Floarea soarelui
18—20	4,8	14,8	54,2	24,3	0,29	0,66
28—30	2,5	26,5	54,8	24,8	0,47	1,08

Sursa: După dr. C. Pintilie și colab. Lucrările solului cu consum economic de combustibil. Revista „Cereale și plante tehnice” nr. 9/1979.

țiilor de lucru, la porumb și floarea soarelui nu este necesară o arătură adâncă (28—30 cm) în fiecare an. Datele prezentate în tabelul nr. 3 arată că la aceste culturi se obțin producții asemănătoare în cazul aratului la 18—20 cm ca și la 28—30 cm. În schimb, necesarul de combustibil în primul caz se micșorează cu 44%, iar numărul de tractoare utilizate se reduce cu 48%. Așadar, prin micșorarea adâncimii arăturii se poate mări productivitatea muncii (cu 48%), ceea ce permite o reducere corespunzătoare a costurilor și, lucru tot atât de important, se asigură o economie de 11,7 l combustibil pe fiecare hectar arat. Dacă măsura s-ar aplica numai pe 1 mil. ha, s-ar putea economisi circa 10 000 t motorină.

Efectuarea arăturilor la o adâncime mai mare — adică la 28—30 cm — este necesară numai în cazul sfeclei de zahăr și cartofilor și pe terenurile denivelate sau infestate de buruieni. Pentru porumb și floarea soarelui (care vor ocupa aproape 80% din suprafața ce se ară în această toamnă), arătura adâncă este necesară numai o dată la patru ani pentru evitarea formării hardpanului și pentru distrugerea buruienilor.

O altă cale importantă pentru creșterea productivității muncii la arat o constituie folosirea în mai mare măsură a tractoarelor de 180 CP și a plugurilor cu 5—7 trupițe adaptate acestor tractoare. În dotarea agriculturii noastre există în prezent circa 800 pluguri pentru tractoarele de mare putere, care lucrează cu lățimi de lucru de 1,5—2,8 m. Din această cauză, la arătura executată cu aceste agregate un mecanizator realizează pe schimb 7—9 ha, adică de 2—3 ori mai mult decât cu agregatele de bază actuale. Folosirea completă a acestor utilaje de mare capacitate — posibilitate neglijată în multe unități — ar mări viteza de lucru zilnică pe țară cu peste 4 000 ha. În același timp trebuie precizat că folosirea tractoarelor de 180 CP la arături ar îmbunătăți considerabil economicitatea utilizării anuale a acestui tip de tractor. Ținând seama că tractorul de mare putere este un utilaj specializat, de folosință mai restrânsă, cele 20 zile ce ar lucra suplimentar pe an ar micșora sensibil cheltuielile de amortisment pe ora de folosire, așa cum rezultă din datele estimative prezentate în tabelul nr. 4.

Tabelul nr. 4
Influența estimată a prelungirii perioadei de lucru a tractoarelor de 180 CP asupra cheltuielilor de producție

Ore de lucru/an	Cheltuieli pt. amortisment lei/an	Cheltuieli pt. amortisment lei/oră	Economii posibile	
			lei/ora	lei/tractor anual
Total				
1 000	—	35 700	35,7	—
1 100	100	35 700	32,5	3,3
1 200	200	35 700	29,8	5,9
				1 180

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONGRESULUI AL XII-LEA AL P.C.R.

Deci, utilizarea integrală a celor 800 agregate de mare capacitate la arături, pe lângă ridicarea vitezei de lucru, ar contribui și la reduceri substanțiale ale costurilor.

Un alt factor de bază pentru ridicarea productivității muncii la arat și îmbunătățirea economicității folosirii utilajelor la această lucrare îl constituie alegerea vitezei și lățimii de lucru optime. În funcție de rezistența solului și adâncimea arăturii, de forța de tracțiune a tractorului U-650, se pot folosi la plugurile actuale cite două, trei sau patru trupețe. Lățimea maximă posibilă de lucru este calculată în tabelul 5, pentru două variante de bază energetică :

a) tractor U-650 normal, avînd o forță de tracțiune de 1400 kgf ;

b) tractor U-650 cu greutatea suplimentare (lestat), cu o forță de tracțiune de 1600 kgf.

Tabelul nr. 5

Calculul lățimii de lucru maxime la arături

Rezistența specifică a solului kgf/cm ²	Adâncimea de lucru cm	Lățimea probabilă pentru :		Număr de trupețe de 30 cm		
		Tractor U-650	Tractor U-650 lestat	Tractor U-650	Tractor U-650 lestat	
1	2	3	4	5	6	7
		rec. 182	(1100, col. 3)	(1100, col. 3)	(col. 4, 30)	(col. 5, 30)
Sol ușor	20	8,0	175	200	4	4
0,4	24	9,6	145	167	4	4
	28	11,2	125	143	4	4
Sol mijlociu	20	12,0	112	137	3	4
0,6	24	14,4	97	111	3	3
	28	16,8	83	95	2	3
Sol greu	20	16,0	88	100	2	2
0,8	24	19,2	73	84	2	2
	28	22,4	63	72	2	2

Datele tabelului nr. 5 scot în evidență faptul că, prin adăugarea de greutatea suplimentară la tractor, se îmbunătățește aderența lui, iar forța de tracțiune mărită cu 14% permite, pe soluri mijlocii și grele mărirea lățimii de lucru prin folosirea unei trupețe în plus.

În numeroase cazuri, la arăturile de toamnă se pune problema dacă trebuie urmărită folosirea lățimii de lucru maxime cu limitarea vitezei de lucru, sau utilizată o viteză mărită, deși aceasta micșorează lățimea de lucru ce poate fi folosită. Pentru a stabili ce trebuie preferat la arături (lățime sau viteză maxime), în tabelul nr. 6 sînt prezentate cîteva cifre comparative ale capacităților de lucru și consumului specific pentru două condiții de lucru caracteristice.

Așa cum reiese din datele prezentate, în ambele situații trebuie preferat lucrul cu viteze mărite, deoarece în primul caz asigură și o creștere a productivității muncii, iar în ambele cazuri conduce la o micșorare a consumului de combustibil. Folosirea unor trepte de viteze mărite asigură reduceri însemnate la consumul de combustibil, deoarece în aceste cazuri se folosește mai bine puterea motorului. Rezultă deci că acolo unde se lucrează cu 4 trupețe dar cu viteza II trebuie preferat din punct de vedere economic lucrul cu 3 trupețe dar cu viteza III, iar la arăturile unde se poate lucra cu 3 trupețe și cu viteza II este de preferat să se folosească 2 trupețe și să se folosească viteza III de lucru.

Pentru a evita defecțiunile tehnice și întreruperile în timpul lucrului este, de asemenea, indicat să se organizeze în toate secțiile de mecanizare lucrul tractoarelor grupat pe aceeași parcelă, iar alimentarea cu motorină să se facă chiar la locul de muncă.

Tabelul nr. 6

Indicatori tehnico-economici ai arăturii cu lățime sau cu viteză mărită

Condiții de lucru	A. Varianta cu lățime mărită				B. Varianta cu viteză mărită				
	Rezistența solului	Adâncime cm	Troupețe	Viteza km/h	Capacit. lucru ha/h	Consum specif. comb. g/CP/h	Troupețe	Viteza km/h	Capacit. lucru ha/h
I Sol ușor	28	4	5,2	0,46	290	3	7,8	0,53	260
II Sol mijlociu	24	3	5,2	0,35	290	2	7,8	0,35	260

Productivitatea muncii la arături poate fi mărită și printr-o serie de măsuri vizînd micșorarea rezistenței la tracțiune a plugurilor, cum sînt :

- schimbarea continuă a brăzdarelor uzate cu altele ascuțite. Se știe că dacă grosimea tășului brăzdarului depășește 1 mm, rezistența la tracțiune crește cu 20—25%, iar consumul de combustibil cu 10—20% ;

- evacuarea completă sau tocarea și repartizarea uniformă pe sol a resturilor vegetale de pe cîmp, care duc la infundarea plugurilor ;

- agregarea și reglarea corectă a plugului în timpul lucrului.

Calitatea arăturii hotărâște mărirea recoltelor viitoare

O ATENȚIE deosebită trebuie acordată respectării cerințelor calitative la executarea arăturilor, spre a se putea crea premise certe ale obținerii unor recolte bogate în anul viitor. În afară de cerințele agrotehnice legate de respectarea uniformității adîncimii, de acoperirea resturilor vegetale, sau de mărunțirea solului, o mare însemnătate o au măsurile organizatorice, cum sînt :

a) pe terenurile în pantă arăturile să se facă numai paralel cu curba de nivel, spre a evita spălarea la vale a solului și erodarea terenului. În acest scop trebuie să se folosească la maximum tractoarele pe șenile de 45 CP din dotarea agriculturii noastre, care lucrînd cu pluguri reversibile pot ara paralel cu curbele de nivel. Deși folosirea tractoarelor pe șenile în zonele colinare înseamnă cheltuieli suplimentare de circa 31 lei/ha de arătură, acestea sînt recuperate din plin prin sporul de producție realizat și prin evitarea degradării terenului arabil.

b) pe solurile grele, argiloase, cum sînt podzolurile și smolnițele, care au un potențial de rodire redus, datorită unor excese temporare de umiditate, să se extindă lucrarea de afinare adîncă a solului. Prin folosirea mașinilor de afinat și a scarificatoarelor, aceste soluri compacte și reci vor putea primi toată apa din ploi pînă la o adîncime de 60—70 cm., eliminîndu-se fenomenul de băltire a apei pe sol. Se constată însă că cele 8700 mașini de afinat existente în producție sînt încă incomplet folosite. De exemplu, pînă la data de 20 octombrie, în timp ce în județele Dimbovița și Vaslui programul de afinare adîncă a fost realizat în proporție de 36%, în județele Olt, Satu Mare etc., unde solurile compacte au o mare pondere, această lucrare a fost practic neglijată. Nu trebuie omis faptul că, afinarea adîncă, pe lângă efectul agrotehnic ameliorativ pe care îl are, permite și o reducere a suprafețelor ce trebuie arate sau o ușurare a lucrului la arăturile de toamnă.

În concluzie, se poate spune că numai o asortare științifică a organizării și conducerii lucrărilor campaniei de toamnă, vizînd folosirea integrală a potențialului tehnic și uman existent, poate conduce la rezultate cu adevărat superioare în dezvoltarea agriculturii, oamenii muncii din acest sector avînd datoria profesională și politică de a proceda în consecință.

Ion BIANU

Opțiuni pentru realizarea planului

în condițiile creșterii eficienței economice

DEZVOLTAREA INTENSIVĂ A EXPORTURILOR

ARMĂTURILE — echipamente indispensabile mării majorități a construcțiilor, de la conducte și instalații industriale pînă la edificii și locuințe urbane — constituie, în ultimele decenii, produse a căror piață a evoluat continuu ascendent, atât ca producție, cât și ca export. Piața armăturilor de uz general este o piață a cumpărătorului, mai ales pentru robinetii acționați manual, cu corpul din fontă, ceea ce duce implicit la o înaltă exigență a beneficiarilor, la manifestarea unei puternice concurențe în ceea ce privește noutatea tehnologică, funcționalitatea, competitivitatea de preț, designul.

Astăzi, gama de variante este subvariante numără peste 17000 tipodimensiuni, iar producția în lume se realizează în peste 2500 de întreprinderi, din care în S.U.A. sînt peste 650, în R.F. Germania circa 400, în Franța peste 350. Însă pe plan mondial sînt mai puțin de 10 firme cu o vechime de 90—100 de ani.

Piața mondială a fost abordată în ultimele două decenii de peste 400 de firme noi, unele din ele marcînd o creștere a cifrei de afaceri, în 10 ani, de peste 500—600% — și anume, în special, cele strict specializate (armături de reglaj, armături pentru condens, armături speciale pentru petrochimie, armături moderne, armături pentru tehnica vidului ș.a.). Majoritatea acestor firme sînt din Italia, R.F.G., Japonia și sucursalele acestora din Spania, Brazilia, Canada și alte țări.

În ani '70, cantitățile de armături moderne, cu parametri energetici și de fiabilitate ridicați, produse în România au sporit de 10 ori, în condițiile creșterii volumului fizic al producției de specialitate de 2—2,5 ori în fiecare cincinal, satisfăcîndu-se astfel necesitățile industriei, agriculturii, construcțiilor civile, gospodăriei comunale etc.

În majoritatea țărilor cu o industrie de armături organizată, poziția acesteia în ierarhia producției de mașini și instalații neelectrice se situează pe locul 4—6. Astfel, ca date orientative din ultimii ani, în Franța ea ocupă locul 4—5 din 28 de poziții de mașini și instalații, în Anglia locul 5—6 din 25 de poziții, în S.U.A. locul 5—4—3 din totalul de 46 de grupe de produse ș.a.m.d. În țara noastră, locul subramurii de specialitate în cadrul construcțiilor de mașini este similar, cu particularitatea că varietatea gamei de armături produse într-o unitate

este mult mai ridicată față de media sortimentului/fabrică proprie marilor producători din lume. Dacă ne referim numai la Întreprinderea de utilaj petrolier din Tirgoviște, este de remarcant faptul că în două decenii, numărul tipodimensiunilor de bază la armăturile din oțel a sporit de 7,8 ori, concomitent cu creșterea ponderii armăturilor speciale (energetice, de reglare, pentru petrochimie) în totalul producției. Ca urmare a

ritm dinamic atît sub raport valoric, cit și al diversificării gamei pe care o oferă pe piața mondială.

O piață pe care cîștigă cel mai bine organizat

COMERȚUL MONDIAL cu armături crește anual într-un ritm de 10—15%. Prin sporirea ponderii armăturilor speciale în producția mondială (circa 30% din totalul de peste 6—7 mld. buc. anual), valorificarea materialelor încorporate este în continuă creștere, așa cum relevă graficele alăturate, care re-

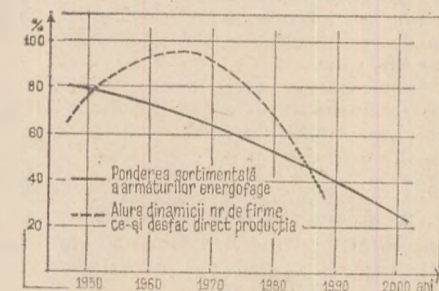
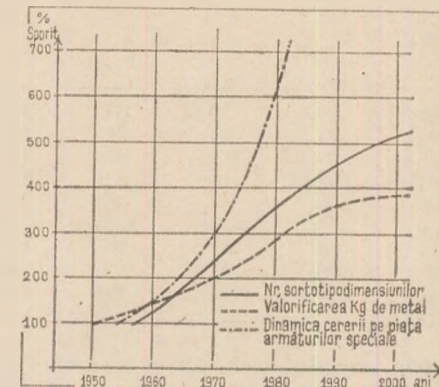
Fabricația robinetilor a început din antichitate, în Roma antică echipindu-se instalațiile de apă rece și caldă cu robinete cu cep din bronz; primele uzine se dezvoltă la sfîrșitul secolului XIX în Europa, prin producția organizată în uzinele din orașul german Magdeburg prin anul 1857, realizîndu-se „armături” pentru mașini și cazane de abur”. Peste 100 de ani de dezvoltare industrială și agricolă a lumii, de creștere demografică explozivă se reflectă în extinderea producției de armături — de la robinetul de baie la robinetul turbinii, locomotivei, la ventilele finețale modulului lunar.

În țara noastră, ca fabricație de sine stătătoare apar documentar: la 27 oct. 1920, la Cluj, fabrica VADAS; apoi, în 1934, fabrica RA-VAG (cu 120 de muncitori, producînd lunar peste 4000 kg de armături din fontă și neferoase); în 1937, tot la Cluj ia ființă firma FER-META, cu 80 de muncitori, iar în București — firma PARCOMET, care de asemenea producea armături pentru instalații interioare. În 1948, prin comasarea fabricilor existente a luat ființă întreprinderea de stat ARMATURA-Cluj, care în ultimele 3 decenii și-a sporit volumul fizic al producției de peste 100 de ori, cu o creștere a productivității muncii de peste 15 ori. Concomitent s-au organizat fabricații de armături în întreprinderile de utilaj petrolier, chimic etc. Industria constructoare de armături din România a ajuns azi la un număr de peste 25 de unități productive, din care 10 cu un grad ridicat de specializare.

acestor modificări structurale, efectuate și în nomenclatorul de export, valorificarea materiei prime crește de 4 pînă la 6 ori.

În ultimii 10 ani volumul de armături destinat exportului nostru s-a mărit de circa 10 ori, totodată crescînd și ponderea lor în totalul exportului de mașini și utilaje.

România exportă azi armături în țări ca: R.D. Germană, R.S. Cehoslovacă, Polonia, U.R.S.S., Kuweit, Liban, Liberia, Siria, Iordania, Iran, Austria, R.F. Germania ș.a., livrările înregistrînd un

dau și perspectiva estimată pînă la finele secolului.

Astăzi se produc, în industria mondială de armături, tipodimensiuni cu valori variînd de la cîțiva dolari/kg și pînă la zeci de dolari/kg, nivelele deosebit de ridicate fiind proprii armăturilor destinate instalațiilor de tip strategic ca și celor pentru instalațiile nucleare, pentru echipament cosmic ș.a.m.d., piața fiind a vînzătorului.

Armăturile pentru condiții speciale se valorifică cu zeci de mii de dolari/tonă (șubere de reglare aer, ventile rotative telecomandate, robinete principale pe circuite primare, care ajung ca valori unitate de 30000—50000 \$).

Aceasta presupune o puternică bază de cercetare, ca și posibilitatea, pentru producători, de a elabora materiale speciale, de testare, de abordare rapidă a cererilor spontane de construcții speciale. Baza informațională a unei asemenea dezvoltări capacitive o constituie un sistem integrat de proceduri practice de marketing, adică implementate în tot fluxul producției de armături, printr-o colaborare strinsă și diversă. Pe acest principiu în occident au luat ființă asociații de producători cu caracter profesional și de coordonare a dezvoltării, de prefigurare a viitorului tehnologic al fabricației de armături, facilitând informarea asupra pieței și tendințelor cererii. În aceste condiții, marile firme de engineering, proiectante de combinate sau uzine „la cheie”, echipază instalațiile complexe cu armături provenind de la mai mulți producători, cu interconectări preferențiale, ceea ce asigură, și perspectiva desfacerii atât pentru piese de schimb cât și pentru extinderi de capacități la beneficiar.

O altă formă de organizare eficientă a desfacerii armăturilor, care elimină și unele incomodități economice cauzate de stocarea produselor asamblate, este depozitarea componentelor (corp, capace, tije, elanșări, acționări etc.), cu ajustarea și montajul lor după comandă. Așa procedează cunoscute firme furnizoare de armături pentru construcții și reparații de nave, cum este Econosto, din Rotterdam ș.a.

Alte firme, studiind atent problema importantă a asigurării prompte a reparației de armături — de la cele de uz casnic și până la cele din combinatele chimice, metalurgice sau miniere, au organizat ateliere sau fabrici specializate în reparații. În Franța, de exemplu (după datele Sindicatului național al industriilor de robinete) există 17 astfel de firme specializate.

Pornind de la particularitățile prezentate ale producției și comercializării produsului, de la varietatea mare a cererilor sub raportul temelor tehnice, ținând seama și de necesitatea participării mai active la exportul complex de armături pentru ansamble industriale și urbanistice, considerăm că soluția de a organiza cercetarea, proiectarea, serviciul și ofertarea pentru aceste produse într-o singură organizație socialistă ar fi de natură să declanșeze un nou avânt în exportul nostru de armături. Practic, aceasta poate însemna un sector de hidraulică aplicată industrial (pompe, armături, aparataj hidro-pneumatic) în cadrul unei centrale industriale, care să coordoneze și să participe direct și unitar la organizarea, producția, dezvoltarea tehnologică și comerțul de produsele a peste cincisprezece întreprinderi industriale (10 de armături, 2 de pompe și 3 de hidraulică) și un puternic institut.

Practica mondială arată avantajele unei asemenea organizări, atât prin concentrarea forței de concepție a acestor organizații, cât și prin competitivitatea ofertelor lansate pe piața internațională la cele mai ample și exigente licitații sau proiecte (de exemplu: Intersigma — R.S. Cehoslovacă, Armaturen Kominat — R.D. Germană, Centrala armaturilor — R.P.P., Armaturen-Ring — R.F.G. ș.a.).

Organizarea tuturor întreprinderilor de armături din țara noastră în maniera propusă ar conduce la posibilita-

tea diversificării rapide a căilor de penetrație pe piețe și a instrumentelor tehnice de dezvoltare a exportului (engineering, consulting, cooperare în contrapartidă pe sortimentele de armături, echiparea construcțiilor pe care le executăm în străinătate exclusiv cu instalații interioare românești, officii de reparații, întreținere, instalare de armături în țările cu activitate alertă de urbanizare ș.a.).

Structuri deschise inovației

O ALTĂ TENDINȚĂ caracteristică producției de armături, favorizată chiar de cooperarea tehnică în sinul asociațiilor de desfacere amintite, o constituie extinderea neconținută a gamei sortimentale oferite prin firmele de comerț, concomitent cu stricta specializare a firmelor producătoare — din ce în ce mai multe, dar bine utilizate tehnologic și în permanent contact cu beneficiarii în cele două faze ale proiectării de instalații și obiective industriale sau urbane: basic engineering = proiectarea tehnologică; și detail engineering = proiectarea de instalații, construcții, utilități.

BASIC ENGINEERING este etapa determinantă, ce se consumă la viitorul beneficiar al armăturilor, concretizată în munca de cercetare-proiectare, când se detinește procesul tehnologic al viitorului obiectiv (rafinărie, cocserie, centrală nucleară, sistem de irigații etc.). Lipsa cercetătorului-proiectant de armături în această etapă constituie o importantă pierdere din timpul de pregătire pentru ofertare. Crearea unei organizații complexe de coordonare a concepției-producției și comerțului exterior (engineering-consulting), care să fie subcontractor de specialitate al firmei proiectant general a beneficiarilor, ar fi cale sigură de participare competitivă la comerțul mondial de armături, îndeosebi pentru cele speciale.

Încă de la elaborarea proiectării tehnologice a unui mare combinat chimic, proiectantul (ex. SNAMPROGETTI, ENI, LUMMUS, PHILIPS, I.C.I., G.H.H., CHEMIEANLAGE-Leipzig ș.a.) fixează unii parametri stricti ai viitoarelor scheme izometrice, ai fluxurilor de fluide (ca: reglaje de presiune, de temperatură, obturări rapide de avarie ș.a.), care la etapa următoare — Detail engineering — când se elaborează proiectul mecanic și electric (inclusiv de automatizare) al procesului — devin date de bază pentru temă. În această fază proiectantul de armături, colaborator al executanților fazei „basic engineering”, are efectuate calcule orientative și poate oferi, cu grad înaintat de certitudine, armătura necesară în proiectul instalației, care să satisfacă cerințele tehnologice — rămânând ca în această etapă să se adapteze cerințelor constructiv-funcționale (gabarite, rigiditate, putere consumată, legătură la conductă etc.).

În faza „DETAIL ENGINEERING” proiectanții de specialitate ai beneficiarului execută și proiectele de construcții, rețele exterioare și interioare (aducțiuni de apă, gaze, canalizare, transport pneumatic, climatizare etc.), toate ace-

tea fiind echipate și cu armături. Conlucrarea cu firmele de engineering și punerea la dispoziția acestora a unor cataloage detaliate, cuprinzând gama actuală și de perspectivă apropiată a armăturilor și pompelor de tip general reprezintă o condiție a succesului în comerțul cu armături.

Specializarea strictă, profundă și posibilitate cercetătorului și proiectantului să dimensioneze agregate de armături apte pentru toate condițiile de exploatare, să realizeze o etapă calitativ nouă — cunoscută în practica internațională a tranzacțiilor de engineering ca „STRESS-DESIGN”, care asigură fiabilitatea maximă (prin proiectarea și execuția produsului adaptat condițiilor proprii procesului tehnologic al beneficiarului, de mediu ambiant: temperatură, umiditatea aerului, seismicitate, standardele de pe piața locală).

Preocupările existente în țara noastră pe linia dezvoltării activității se materializează în prezent în produse cu înalte performanțe constructiv-funcționale, realizate pentru instalațiile petroliere de foraj-extracție (la I.U.P. Tîrgoviște), pentru instalațiile de petrochimie la (I.U.C. Făgăraș, I.U.P. Tîrgoviște, Întreprinderea de armături industriale — Zalău), cele pentru instalații interioare și de amenajări funciare sau urbanizate (la întreprinderile Armătura — Cluj-Napoca și Metalurgica — Bacău).

Semnificativ pentru preocupările specialiștilor români în domeniul realizării de armături moderne, cu mare fiabilitate, sînt, de exemplu, rezultatele obținute în trecerea la matrișarea componentelor. Orientind tehnologia de execuție a armăturilor mari (Dn 150, 200 250, 300 și 400 mm) pentru temperaturi înalte, spre semifabricate forjate, autorul prezentului articol a contribuit la realizarea, la I.U.P. Tîrgoviște (inovația 30 494 din 11 august 1977), a unor produse competitive tehnic și sub raportul costurilor de fabricație, reducînd consumul de oțel, special și manopera cu circa 50% ; astfel, de la execuția corpului din bloc forjat, care necesită un mare consum de metal, manoperă și energie la așchiere, s-a trecut deja în serie de execuție de corpuri de robinete din semifabricate cu forma apropiată de cea finală, economisind zeci de tone de metal anual, și aproape 180 000 kWh.

Urmînd aceeași concepție de modernizare a produselor și tehnologiilor, Întreprinderea Armătura — Cluj-Napoca, de exemplu, a înregistrat o creștere a volumului exportului de aproape 2,3 ori în ultimii zece ani, cu o creștere a volumului în tone de numai 1,58 ori, ceea ce marchează o valorificare superioară a metalului încorporat, printr-o concepție constructivă și o tehnologie de execuție din cele mai moderne.

Se impune deci ca, în continuare să urmărim realizarea sarcinilor la export, prioritar printr-o structură de producție concentrată pe armături speciale, la care se plătește în primul rînd concepția, și nu prin creșterea tonajului livrat, asigurînd, totodată, o poziție solidă pe piața externă.

Petre A. RĂDULESCU
inspector general

COMPONENTA ORGANIZATORICĂ A PROGRESULUI TEHNIC

UNUL DIN OBIECTIVELE PRIORITARE prevăzute în proiectul Programului de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic până în 1990 și direcțiile principale până în anul 2000 îl constituie **introducerea și extinderea sistemelor și mijloacelor avansate de mecanizare și automatizare a proceselor de producție**, în care scop se va asigura realizarea de noi tipuri și familii de componente electronice, echipamente de calcul și prelucrarea datelor, precum și de telexinformatică. Vor fi intensificate cercetările în domeniul microprocesoarelor, al cibernetizării proceselor tehnologice, al utilizării roboților industriali.

Deceniul afirmării informaticii românești

FOLOSIREA a tot ce este înaintat și eficient, ca forță motrice a progresului, impune atenției permanente realizările — pe plan național, ca și pe plan mondial — privind **raționalizarea conducerii activităților la nivelul unității economice, folosirea metodelor și tehnicilor moderne de calcul, a sistemelor informatice.**

În țara noastră informatica s-a dezvoltat cu precădere în actualul deceniu, corespunzător cerințelor sporite ale economiei naționale. Astăzi circa 2000 de unități economice au acces la calculatoarele electronice; în cadrul întreprinderilor și centralelor industriale, ministerelor, organelor centrale, institutelor de cercetare-proiectare, de învățământ etc. funcționează peste 1000 de unități de informatică, dintre care circa 130 sînt centre de calcul, dotate cu calculatoare electronice de tipul sau talia sistemelor FELIX C-256, 512 și 1024 (de fabricație românească), iar restul — unități mici (oficii, respectiv stații de calcul).

Orientările noi apărute în actualul cincinal au făcut să crească substanțial **calitatea activității de introducere a informaticii în economie.** Astfel, s-a trecut de la realizarea unor aplicații dispersate la proiectarea și realizarea sistemelor informatice, într-o concepție mai unitară, la introducerea acestor sisteme în contextul perfecționării sistemelor de organizare și conducere a activităților din întreprinderi și celelalte unități economice.

Cerințe ale implementării sistemelor informatice

ACTIVITATEA de implementare a sistemelor informatice în unitățile economice este nu numai importantă, dar și deosebit de dificilă; în opinia noastră, **capacitatea de realizare a implementării sistemelor informatice trebuie estimată ca fiind de o valoare mai ridicată decît inteligența în concepția (proiectarea, programarea) acestora.**

O întreprindere este organizată și funcționează ca o unitate de sine stătătoare, avînd drept scop realizarea sarcinilor aprobate prin planul de stat. Întreprinderea nu este deci numai o simplă reuniune de activități, ci un tot unitar avînd legături multiple cu mediul înconjurător, o structură complexă, reguli de funcționare și obiective de realizat; întreprinderea este, deci, un sistem. De fapt, întreprinderea este considerată ca un sistem organic — creat de oameni, funcționînd prin oameni și conținînd scopul pentru care a fost creat sistemul. Ea trebuie să asigure satisfacerea unor nevoi materiale și spirituale umane — aceasta fiindu-i, de fapt, scopul; atunci sistemul este productiv. **Produsul sistemului — ca produs abstract general — este atît concretizarea, cît și rațiunea de a fi a întregului sistem; de unde rezultă că sistemul informatic (ca produs) trebuie să satisfacă cerințe reale, în caz contrar implementarea lui nu este indicată.**

Cîțimea relațiilor existente între obiectele și fenomenele luate în considerare (la abordarea unui sistem și în urma delimitării acestora) este limitată de timpul și resursele care stau la dispoziție și care, în general, se referă la **intrările, ieșirile și funcțiunile** sistemului. Deci, pentru a delimita aria de cuprindere a sistemului informatic, trebuie ca acesta să aibă precizate univoc legăturile cu elementele componente ale întreprinderii la intrare și ieșire, precum și funcțiunile pe care le va îndeplini în sistemul său global.

Evident, pentru a cunoaște suficient un sistem, se pune problema cît de detaliat și de precis trebuie să-l divizăm, să cuantificăm proprietățile acestuia în elementele sale organice. În acest sens se poate considera drept element al unui sistem acea componentă pe care, din punctul nostru de vedere, nu este rațional s-o mai divizăm și care, dacă va fi eliminată, va provoca modificarea sistemului însuși. Aceste elemente pot fi considerate **esențiale și pentru că sînt purtătoare ale scopului, le putem numi elemente organice.** Implementarea unui sistem informatic trebuie să-i asigure integritatea organică în sistemul „întreprindere” și să-l transforme într-o componentă de structură organică.

Procesele care au loc în întreprindere se pot separa univoc în procese reale (producția și consumul) și procese de reglare (prelucrarea informației, pregătirea deciziei, decizia) — sau, altfel spus, în procese fizice și procese intelectuale. Sistemele informatice se implementează în sfera de reglare a întreprinderii.

De remarcat că și în prezent mai apar divergențe de păreri între beneficiari (utilizatori) și realizatorii sistemelor informatice (informaticieni), mai ales atunci cînd utilizatorul nu stăpînește limbajul informaticianului, nu cunoaște performanțele și respectiv limitele calculatorului, ce consum de resurse necesită realizarea sistemului preconizat, implicațiile introducerii noului sistem, nu știe să formuleze corect cerințele sale referitoare la produsul informatic așteptat, să exploateze corespunzător sistemul introdus, nu poate contribui la menținerea și dezvoltarea performanțelor sistemului etc. Apreciem că toate acestea derivă, în ultimă instanță, din unul și același motiv principal și anume: **utilizatorului îi lipsește un bagaj minim (dar de foarte mare importanță) de cunoștințe despre informatică.** Din cîte cunoaștem, nu credem să se fi redactat pînă acum teme de proiectare pentru sisteme informatice, pe baza unor cerințe clare și complete formulate de către beneficiari; iar dacă există asemenea cazuri, oricum ele rămîn încă izolate.

Rezultă deci, ca o primă condiție pentru înlăturarea unor astfel de neconcordanțe — uneori chiar conflictuale — ale punctelor de vedere, că **utilizatorul trebuie să posede suficiente informații despre informatică.** (Un fel de blocaj psihologic mai apare și azi, atît la unii conducători care au falsă părere că recurgerea la „creierul electronic” le va diminua sfera de autoritate și competența decizională, cît și la unii funcționari care presimt că nu vor mai putea să rămînă de neînlocuiți).

Eficiența economică a introducerii în practică a informaticii, considerată încă tehnică de vîrf, este condiționată în primul rînd de **crearea cadrului organizatoric care să permită desfășurarea corespunzătoare a noii tehnologii.** Similar introducerii oricărei tehnici noi, la început trebuie făcut, evident, un efort mult mai mare, dar care ulterior va fi substanțial compensat, intrucît orice economie de muncă simplă nu se poate face decît cu un consum de muncă mai complexă — și toarnă în această compensare de muncă simplă-complexă rezidă, în general, principala cheie a promovării dinamice de noi tehnologii.

Caracterul de muncă complexă nu se referă la procedeul de lucru în sine, ci la crearea cadrului organizatoric adecvat, care nu de puține ori se dovede-

dește a fi o problemă mai grea decât punerea la punct a tehnologiei. La aceasta contribuie și faptul că noua tehnologie depinde în primul rând de factorii materiali concentrați, care sînt mai ușor de condus, pe cînd **organizarea prezintă dificultăți caracteristice sistemelor complexe în care omul și subiectivitatea lui joacă un rol principal.** Valorificarea noii tehnologii nu înseamnă doar însușirea unui procedeu, ci în primul rînd crearea condițiilor de integrare a noii tehnologii în organismul viu al întreprinderii. Din aceste considerente, apar cerințe radical noi privind modul în care trebuie abordat procesul de creare și introducere a noilor tehnologii, tratînd aceste aspecte împreună cu perfecționarea organizării.

Necesitatea unui analist-consultant

ESTE ȘTIUT că într-o unitate economică există o legătură strînsă între **sistemul de conducere** (decizional) și **sistemul informațional-informatic** care îl servește; ele se influențează reciproc, se întrepătrund, se găsesc în permanență simbioză, însă își păstrează fiecare identitatea. Unitățile de informatică (oficii — centre de calcul), proiectează **sisteme informatice pentru conducere**, și nu sisteme de conducere cu mijloace informatice; deci, cu atît mai puțin realizarea cîtorva subsisteme informatice într-o întreprindere nu echivalează cu introducerea unui **sistem de conducere** în unitatea respectivă, subsistemele informatice contribuind doar la **perfecționarea acestuia.**

În privința metodologiei de realizare a sistemelor informatice, există astăzi lansată o orientare în concepție unitară (ca structură, funcțiuni, categorii-clasificări etc.), prin intermediul Institutului central pentru conducere și informatică; însă referitor la problemele conducerii, acest institut nu a reușit aproape deloc să dea niște orientări oricît de generale, pentru menținerea unei concepții unitare. Evident, problemele conducerii sînt deosebit de complexe, de mare diversitate și finețe, dar orientarea către o **concepție unitară** o consi-

derăm extrem de oportună, pentru că **sistemul de conducere stabilește cerințele sistemului informațional-informatic, îi trasează și îi corectează traiectoria, îi urmărește și îi folosește rezultatele.**

Dacă introducerea sistemelor informatice nu este sprijinită de către conducătorul întreprinderii, împreună cu colaboratorii săi pe toate nivelele ierarhice, această activitate are slabe șanse de izbîndă. De altfel, este știut că munca conducătorilor de întreprindere (de oarecare importanță) este foarte absorbită, așa încît nu le dă suficient răgaz să se țină la curent cu toate noutățile științifice în materie de conducere, după cum le pot scăpa o seamă de aspecte din activitatea curentă a unității — chiar degajați fiind de conducerea funcțiilor operative, prin automatizarea conducerii acestora. Or, **congresul în conducere pretinde astăzi cunoștințe mereu actuale, o informare amplă, atență și sistematică, precum și o grijă continuă față de toate compartimentele conduse.**

Din acest motiv și ca urmare a experienței practice (respectiv a greutăților întîmpinate) în introducerea sistemelor informatice, considerăm oportună **asistarea conducerii întreprinderilor** (evident, la unitățile de un anumit grad și importanță), **de către un analist-consultant în informatică și conducere.** Acestuia i-ar reveni sarcina de a elabora și actualiza schema sistemului de conducere, schemele de organizare, cerințele sistemului informațional și ale sistemului informatic, tabloul de bord al conducerii, reglementările interne de organizare și funcționare, de introducere și promovare a progresului tehnic etc. Se înțelege că trebuie dată o atenție deosebită **formării unui asemenea cadru de calificare superioară,** care ar trebui să aibă pregătire științifică pluridisciplinară, practică în producție și capacitate organizatorică verificată.

Perspectivile tehnologiei informaționale

ÎN CINCINALUL 1981—1985 se va trece treptat la realizarea sistemului informatic național, la generalizarea

sistemelor informatice teritoriale și la introducerea informaticii distribuite. Treptat, **tehnologia de calcul** (sistemele informatice) va deveni **infrastructura tehnologiei informaționale** (sistemele informaționale), bazele unei astfel de treceri urmînd să fie create începînd chiar din cincinalul viitor.

În acest context, prelucrarea automată a datelor nu se va rezuma numai la rolul de instrument auxiliar în sprijinul procesului muncii, ci capătă perspective de a deveni **un instrument care să permită depășirea golurilor de comunicație între diversele procese de muncă și cerințele informaționale ale acestora.** Trebuie încă de pe acum să ne dea de gîndit **cine va răspunde** de crearea unei astfel de infrastructuri a tehnologiei informaționale și cui îi va reveni responsabilitatea utilizării economice a acesteia.

Informatica românească de la jumătatea următorului deceniu se va deosebi foarte mult de realizările de pînă în prezent, trecînd din ce în ce mai mult de la caracterul de industrie de vîrf, la cel de **industrie de masă.** Notăm cîteva argumente ale acestui salt: evoluția substanțială a tehnologiei, datorită **componentelor cu nivel mare de integrare și microprocesoarelor;** realizarea **sistemelor informatice distribuite, respectiv a legăturii strînsă între informatică și telecomunicații;** utilizarea pe scară largă a **terminalelor, în deosebi a celor cu vizualizare, precum și perfecționarea limbajelor,** care vor face ca **utilizatorii** — nemaifiind nevoie să fie specializati în stare să descrieze actualele limbaje ezoterice — **să contribuie ei înșiși la răspîndirea informaticii;** **automatizarea operațiilor, proceselor și activităților** va pătrunde în majoritatea sectoarelor de activitate și va fi luată în considerare încă de la definirea proiectelor; preocuparea de bază a proiectanților și a utilizatorilor va depăși cu mult aspectul de „procese” sau „instrumente”, căpătînd aspectul de „**sistem**”; dezvoltarea tehnologiei și în deosebi a **memoriilor** va crea disponibilități în domeniul hardware-ului, care vor ușura mult rezolvarea problemelor de software.

dr. Iosif SÂNDULESCU

DE PESTE HOTARE

Noutăți în domeniul tehnicii de calcul

poate fi instalat de către personalul întreprinderii, după un scurt ciclu de instruire. Exploatarea programului implică dotarea cu: un minicalculator de 32 K cu care se comunică prin intermediul unei console echipată cu o claviatură alfanumerică, un disc de stocare a datelor cu capacitatea de 10 mil. octeți, o imprimantă semirapidă (180 caractere/sec. pe 132 coloane), terminale de conversație.

● **Perfecționarea tehnologiilor în materie de semiconductori, utilizarea celulelor logice cu efect Josephson,**

a rășinilor fotosensibile la fascicule de electroni comandate de calculator, a circuitelor integrate în pastile înglobate în pînă la 23 de substraturi ceramice suprapuse au permis firmei IBM trecerea la fabricarea noii serii de calculatoare 4300, caracterizată prin sisteme compatibile pentru aplicații medii. Față de modelele anterioare, tipul 4341 oferă la același preț performanțe de 6 ori superioare, iar tipul 4331 — performanțe similare la un preț de 3,5 ori mai mic.

● Microprocesorul — ansamblu miniaturizat de circuite integrate comandate de o memorie — cîștigă repede teren în industrie, conferind alt tehnologiilor de fabricație, cit și unei serii de produse, „inteligentă” — o capacitate de echipamente tehnologice în Franța microprocesoarele reprezentau doar 36,4% (restul constituindu-l componentele pasive), calculele prospective ale specialiștilor arată că această pondere va crește în 1982 la 38,6%, iar în 1985 la 42,8%.

● Pentru atelierele de proiectare a fost realizat un dispozitiv de interfață care transformă orice masă de trasare analogică în masă grafică. Acționînd la comenzi sistemul informatic sau microinformatic existent, el generează, cu o rezoluție de 4096 puncte, 2 tensiuni de 0—10 V care comandă deplasările mesei de trasare logic. O comandă separată asigură ridicarea și coborîrea penței. Grafic, dispozitivul trasează vectori pornind de la poziția penței pînă la un punct definit prin coordonatele X Y furnizate de calculator. Alfanumeric, el dispune de 64 caractere cu înălțime și lungime variabile, putînd scrie atît pe orizontală, cît și pe verticală.

● Gestiunea aprovizionării și stocurilor, lansarea și urmărirea comenzilor în întreprinderile mici și mijlocii se pot realiza, pe baza unui program special, cu ajutorul unui sistem de chipamente ce poate fi utilizat și de nespecializati în informatică și care

ÎNVĂȚĂMÎNTUL — FORȚĂ DE PRODUCȚIE A SOCIETĂȚII [IV]

1. O problemă stringentă

ESTE BINE CUNOSCUȚ și aproape unanim recunoscut, faptul că lichidarea subdezvoltării și dezvoltarea economică armonioasă a tuturor statelor, crearea unei noi ordini economice internaționale constituie o necesitate obiectivă, un imperativ arzător al epocii contemporane. Direcțiile principale și căile de realizare a acestei cerințe prevăd, ca un aspect esențial, **formarea cadrelor proprii pentru toate domeniile de activitate.** Țările în curs de dezvoltare vor putea deveni cu adevărat stăpîne pe bogățiile lor naționale și le vor putea folosi în interesul propriu, vor putea căpăta cu adevărat acces la cuceririle științei și tehnologiei moderne, își vor putea făuri o economie independentă și vor lichida decalajele care le desparte de țările dezvoltate sub raport economic numai dispunând de cadrele necesare. Statistica mondială apreciază că, pentru a se înscrie ferm pe calea dezvoltării în pas cu realizările moderne ale științei și tehnicii, țările în curs de dezvoltare ar avea nevoie, pînă la sfîrșitul acestui deceniu, de cel puțin 1,5 milioane ingineri și cercetători, iar pînă în anul 2000 în lume ar trebui să fie pregătiți în plus 60 de milioane de profesori, număr considerat obligatoriu pentru a satisface cerințele pentru formarea cadrelor necesare în diferite domenii de activitate.

Dar, în prezent, asemenea cerințe sînt departe de a fi realizate. Datele publicate de UNESCO arată că, pe întregul glob pămîntesc, 95 de milioane de copii ajung în fiecare an la vîrsta școlară. Dintre aceștia, 17 milioane nu au posibilitatea de a fi școlarizați. Deși în ultimele estimări se scontează pe o reducere a procentului de analfabeți în totalul populației mondiale de la 32,4% în 1970, la 25,7% la sfîrșitul viitorului deceniu, numărul absolut al neștiutorilor de carte urmează să crească, în același interval, de la 742 milioane la 814 milioane și nu este exclus, dacă nu se iau măsuri hotărîte, să ajungă la aproape un milion la sfîrșitul secolului. Estimările experților O.N.U. arată că țările în curs de dezvoltare — care reprezintă două treimi din populația globului — dispun de numai 700 000 specialiști, ceea ce reprezintă a șaptea parte (14%) din cei 5 milioane de ingineri și alți oameni de știință cîți există în lume.

Cauza acestor stări de lucruri negative rezidă în politica de exploatare și discriminări a țărilor imperialiste, în exacerbarea cursei înarmărilor și în „exodul de inteligență”. Într-un studiu elaborat de experți ai Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD) se arată că, în perioada 1961—1972, țările în curs de dezvoltare au pierdut 50 de miliarde de dolari din „transferul de tehnologie în sens invers”. Prin „exodul de materie cenușie”, decalajele dintre țările bogate și sărace se adîncesc tocmai în domeniul hotărîtor în epoca revoluției tehnico-științifice, și anume domeniul pregătirii specialiștilor, ceea ce influențează negativ acțiunile pentru eradicarea subdezvoltării și procesul instaurării unei noi ordini economice internaționale.

În amplul proces de pregătire a cadrelor, cu deosebire pentru țările în curs de dezvoltare, un rol hotărîtor îl are învățămîntul — principalul factor de cultură și civilizație. „Învățămîntul — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — a devenit un element decisiv în dezvoltarea umanității, factorul fundamental care îl ajută pe om să devină cu adevărat stăpîn al naturii și societății, să-și creeze prin propriile forțe condiții de viață sociale și spirituale din ce în ce mai elevate. Iată de ce devin tot mai imperioase necesare democratizarea largă a instrucției publice în întreaga lume, asigurarea accesului la toate formele de învățămînt a tinerei generații de pretutindeni, fără deosebire de naționalitate, rasă sau stare socială, înlăturarea oricăror bariere, discriminări și impedimente în calea tinerețului spre măreața citadelă a științei și culturii.”¹⁾

Nu ne propunem să analizăm în cele ce urmează multiplele aspecte pe care le ridică pregătirea cadrelor în vederea lichidării marilor decalaje dintre nivelurile de dezvoltare ale statelor, ci dorim să aducem cîteva argumente în sprijinul tezei că transformarea învățămîntului într-o forță de producție a societății are o importanță deosebită pentru sprijinul internațional ce trebuie să fie acordat tinerelor state care își făuresc o economie independentă, în formarea forței de muncă necesare.

¹⁾ Nicolae Ceaușescu: „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate” vol. 9, București, Ed. politică, 1974, p. 591—592.

Desigur însă, chiar în condițiile unui ajutor substanțial din partea țărilor cu un învățămînt înaintat, pregătirea cadrelor depinde — în ultimă analiză — de munca și eforturile fiecărui popor, de politica sa în domeniul formării și perfecționării pregătirii forței de muncă.

2. Conștiința necesității

ÎN CONDIȚIILE în care decalajele economico-sociale dintre țările bogate și cele sărace se adîncesc, iar lumea contemporană este acut confruntată cu probleme grave legate de criza energetică și de materii prime, capătă o importanță deosebită conștiința necesității de a sprijini pregătirea cadrelor în principal din perspectiva transformării învățămîntului într-o forță de producție a societății. Pentru epoca noastră, pentru rezolvarea problemelor stringente care o frămîntă, este specifică nu acțiunea de iluminare, de dezvoltare culturală generală a masei — deși nici un asemenea aspect nu este deloc de neglijat —, ci pregătirea forței de muncă în stare să pună în valoare acele cuceriri ale geniului uman care înriuresc fundamental activitatea productivă. Decalajele dintre nivelurile de dezvoltare ale statelor sînt înaintea de toate decalaje economice, sau mai precis tehnico-economice, și tocmai de aceea pregătirea cadrelor trebuie să se facă din această perspectivă.

În primul rînd, **învățămîntul ca forță de producție devine una din căile esențiale de influențare a desfășurării revoluției tehnico-științifice în țările în curs de dezvoltare.** Experiența arată că o problemă esențială a înfăptuirii revoluției tehnico-științifice nu este numai achiziționarea de echipamente și tehnologii perfecționate, ci și existența și folosirea adecvată a forței de muncă. Există și acum o serie de specialiști, în diverse părți ale lumii, care încearcă să „fundamenteze” teza imposibilității lichidării decalajelor pornind de la lipsa cadrelor necesare. Avînd în vedere diversitatea condițiilor și structurilor economice și social-politice în care se află țările în curs de dezvoltare, este necesar să se țină seama de formele concrete prin care pătrunde și se extinde revoluția tehnico-științifică. Cadrele din toate domeniile, dar mai cu seamă cele pregătite pentru ramurile de vîrf ale tehnicii și tehnologiei, trebuie să cunoască modalitățile specifice de aplicare a noilor exigențe ale științei și tehnicii.

În al doilea rînd, se știe că în actuala etapă a revoluției tehnico-științifice colaborarea și cooperarea economică dintre state, participarea activă la diviziunea internațională a muncii sînt o necesitate obiectivă. **Învățămîntul ca importantă forță de producție a societății vine în sprijinul realizării acestei cerințe, fără de care este de neconceput progresul rapid al țărilor în curs de dezvoltare.** Experiența arată că tocmai lipsa specialiștilor, pregătiți în strînsă legătură cu exigențele revoluției tehnico-științifice, împiedică afirmarea posibilităților de competitivitate pe arena internațională a țărilor în curs de dezvoltare, căroră li se rezervă în continuare rolul de furnizor de materii prime și combustibil.

În al treilea rînd, **pregătirea cadrelor din perspectiva transformării învățămîntului într-o forță de producție devine un important act politic, de sprijinire a independenței țărilor în curs de dezvoltare.** Se știe că anumite cercuri politice din țările înaintate sub raport economic se opun — direct sau indirect — afirmării cadrelor proprii ale țărilor în curs de dezvoltare, fiind conștienți că lipsa cadrelor naționale, în stare să implementeze știința și tehnologia înaintată, contribuie la menținerea sau chiar la accentuarea dependenței economice și politice a acestor țări față de statele dezvoltate.

În al patrulea rînd, **învățămîntul ca forță de producție contribuie la formarea conștiinței necesității de a stăpîni fenomenele economice.** În unele țări în curs de dezvoltare din Africa, Asia și America Latină au apărut, în decursul anilor, o serie de fenomene de voluntarism, încercări de a aplica măsuri de politică economică insuficient fundamentate științific, care au creat hoas și inflație. Or, viața economică este un organism de producție, cu propriile lui legi de dezvoltare. Măsurile subiective sau nefondate se întorc ca o bumerang împotriva celor ce le-au luat. Învățămîntul ca forță de producție atrage atenția asupra interdependențelor crescînde dintre toate compartimentele forțelor de producție și, prin aceasta, creează o premisă pentru o abordare științifică a dezvoltării economico-sociale.

Conștiința necesității de a stăpîni fenomenele economice ține și de faptul că nu numai indivizii, ci și societățile învață. Învățămîntul ca forță de producție are drept subiecți nu indivizii, ci masele. „Orice proces social-economic — scrie prof. univ. dr. Mircea Malița într-o comunicare prezentată la cea de-a VII-a Conferință mondială de cercetare a viitorului —, tratat ca un proces de învățare scoate în prim plan subiectul care învață (comunitatea umană). Se elimină astfel o critică serioasă la adresa metodologiei de laborator care tratează fenomenele din exterior, fără subiecți“.²⁾ Această apreciere are o importanță deosebită pentru instruirea și educarea cadrelor la nivelul cerințelor de perspectivă și de acțiune practică. De asemenea, elaborarea unui nou Raport al Clubului de la Roma, care abordează procesul „învățării“ vine să completeze imaginea unei lumi în care instrucția, învățămîntul ocupă un loc aparte.

Ținînd seama de toate aspectele menționate mai sus, opinii că învățămîntul ca forță de producție și de educație se constituie ca premise ale instaurării unei noi ordini economice internaționale. De aceea, colaborarea și cooperarea pe plan mondial în domeniul instrucției și educației se înscriu printre problemele majore în care trebuie să se acționeze cu toată convingerea. În acest sens este necesar: a) să se pornească de la teza că fiecare țară, mare sau mică, aduce ceva nou, specific, în tezaurul universal al culturii, civilizației și educației, și deci poate fi un partener activ în schimbul mondial de valori; b) să se țină seama că diversitatea culturilor și sistemelor de instrucție și educație este o sursă de înnoire și armonie între popoare, și că „uniformizarea ar însemna — așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în cursul vizitei sale în Mexic — moartea civilizației“; c) să se aibă în vedere că învățămîntul și educația reprezintă premise ale instaurării unei noi ordini economice internaționale, nu în calitatea lor de componente ale culturii și experienței universale, ci ca direcții principale ale emancipării economico-sociale a fiecărei țări, deci prin intermediul sarcinilor concrete și a specificului național; d) să se aibă în vedere că formarea conștiinței răspunderii universale față de patrimoniul comun al omenirii și față de acțiunile practice ce trebuie să fie realizate — fără de care o nouă ordine internațională este puțin probabil că se poate înfăptui — trece prin formarea și dezvoltarea conștiinței și răspunderii naționale; e) să se considere că pentru a veni în sprijinul instaurării unei noi ordini economice internaționale, statutul instrucției și educației și al valorilor generate de acestea este incompatibil cu cursa înarmărilor și cu tot ceea ce ține de insecuritatea generată de forță și violență. Istoria ne învață că nici un sistem educațional progresist, care să servească cu adevărat umanității, nu a înflorit la umbra tunurilor și a tancurilor, a amenințărilor și suspiciunilor. Adevărata educație este, prin esența ei, profund umană și respinge cu toată hotărîrea tot ceea ce contravine omului, idealurilor de progres.

3. Contribuție inestimabilă

ÎN DOMENIUL învățămîntului, România întreține relații cu peste 70 de țări din lume. Pe baza acordurilor interguvernamentale se organizează: schimburi de cadre didactice și studenți de la facultățile și secțiile de limbi străine (în principal prin cursuri de vară); schimburi de lectori de limbă și literatură; informare reciprocă în domeniul legislației școlare, a planurilor de învățămînt, programelor, manualelor școlare, cursurilor universitare, mijloacelor de învățămînt.

Este semnificativ faptul că în perioada 1964—1979, numărul tinerilor din alte țări, aflați la studii în țara noastră, a crescut de peste 25 de ori. Din cei peste 17 000 tineri care învață în cele 27 instituții de învățămînt superior din București, Iași, Cluj-Napoca, Timișoara, Craiova, Ploiești, Brașov și Galați, 51% frecventează școli politehnice, iar jumătate dintre aceștia se pregătesc în domenii de vîrf ale științei și tehnicii, cum sînt electrotehnica, electronica, cibernetica, petrochimia. În domeniul medicinei se pregătesc și se specializează circa 43% din studenții străini, România aducîndu-și, astfel, o prețioasă contribuție la pregătirea cadrelor necesare în vederea soluționării uneia dintre cele mai grave probleme sociale cu care este confruntată lumea contemporană. O atenție deosebită se acordă perfecționării pregătirii cadrelor din țările în curs de dezvoltare, în special în domenii de importanță majoră pentru progresul tehnico-științific din zilele noastre. Astfel, începînd din anul 1965, Institutul de petrol și gaze din Ploiești organizează, sub egida UNESCO, cursuri postuniversitare cu durată de un an, destinate să perfecționeze cadrele necesare dezvoltării industriei petrochimice pentru țările în curs de dezvoltare interesate. Începînd cu anul 1970, de comun acord cu UNESCO, s-a convenit permanentizarea acestor cursuri pentru specialitățile „geologia petrolului“ și „rafinarea petrolului și industria chimică“. Asemenea cursuri sînt organizate în România, sub egida UNESCO, începînd cu anul 1973, și de Universitatea din

²⁾ Vezi: „Viitorul comun al oamenilor“, București, Ed. politică, 1976, p. 218.

³⁾ Vezi: „Contribuții ale României la soluționarea marilor probleme ale lumii contemporane“, București, E.P., 1975, p. 14—15.

București, pentru specializarea în matematică și informatică. De asemenea, începînd cu 1978, Institutul național de chimie organizează, sub egida ONU, cursuri anuale de specializare postuniversitare în domeniul cromatografiei pentru specialiștii din țările în curs de dezvoltare. De asemenea, la Centrul internațional CEPECA, al Academiei „Ștefan Gheorghiu“ din București, se pregătesc și se perfecționează cadre pentru economie și administrația de stat, precum și pentru organizațiile de tineret.

România participă direct cu profesori și alți specialiști, la realizarea programelor naționale de învățămînt și formare profesională din țările în curs de dezvoltare. Un număr mare de cadre didactice din România predau în școli și universități din țările în curs de dezvoltare. Unora dintre aceștia li s-a încredințat și sarcina de a conduce și clinici universitare, de a elabora planuri de învățămînt, de a organiza activitatea științifică, de a realiza cursuri și manuale.

În formarea de cadre naționale în țările în curs de dezvoltare aduc o contribuție prețioasă și specialiștii români care participă la construirea, în comun a unor obiective economice

O serie de specialiști români își desfășoară activitatea în țările în curs de dezvoltare în calitate de experți și consultanți ai UNESCO, F.A.O., P.N.U.D. etc. în cadrul acordurilor de colaborare dintre România și diferite organisme specializate ale O.N.U. Astfel, în ultimii ani experții români au acordat tot mai mult asistență tehnică unor state în curs de dezvoltare din Asia, Africa, America Latină în probleme de organizare a învățămîntului de toate gradele, inclusiv de pregătire a reformei învățămîntului, precum și în soluționarea unor importante probleme economice vizînd: dezvoltarea industriei petrochimice, construcții hidrotehnice, dezvoltarea construcțiilor industriale, dezvoltarea sistemului energetic etc. Printre studiile efectuate de experții români care s-au bucurat de o înaltă apreciere, datorită eficienței lor practice, putem menționa — în domeniul învățămîntului — următoarele: „Studiu privind dezvoltarea învățămîntului superior din Algeria“ (1975); „Planificarea dezvoltării învățămîntului din Congo, costuri și investiții aferente“ (1976) și altele. La Academia de studii economice din București, studenți din Zair, Togo și Benin au fost îndrumați să elaboreze ca lucrări de diplomă, la terminarea studiilor, teme legate de dezvoltarea învățămîntului ca parte integrantă a dezvoltării social-economice, urmărindu-se prin aceasta sprijinirea țărilor respective în soluționarea unor probleme concrete.

Este, de asemenea, cunoscut faptul că România militează la Națiunile Unite, în organismele specializate ale O.N.U., pentru soluționarea, prin cooperare internațională, a problemelor fundamentale care este pregătirea de cadre naționale. Merită menționat, cu deosebire, faptul că la a VII-a sesiune extraordinară a Adunării generale a O.N.U. — septembrie 1975, a fost difuzată Declarația: „Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale“, în care se precizează următoarele în legătură cu învățămîntul, pregătirea cadrelor și rolul UNESCO: „Pentru lichidarea subdezvoltării într-o serie de țări, o importanță hotărîtoare are pregătirea cadrelor naționale necesare construcției economice și sociale. Dezvoltarea tuturor formelor de învățămînt, democratizarea instrucției publice, însușirea de către tînăra generație a unei științe și culturi moderne se impun ca tot atîtea componente esențiale ale progresului fiecărei națiuni și omenirii în ansamblu. Este necesar să se acorde cea mai mare atenție și să se depună eforturi tot mai intense de către fiecare țară și de către comunitatea internațională, în vederea extinderii învățămîntului de toate gradele, a organizării sale pe baze științifice, a legării tot mai strînse de practică, de cerințele dezvoltării.

România consideră că eforturile proprii ale țărilor mai puțin avansate pentru formarea și pregătirea cadrelor de specialiști din industrie, agricultură, alte sectoare ale activității social-economice, trebuie să fie sprijinite de țările dezvoltate prin acordarea de burse și alte forme adecvate.

Pe lîngă asistența bilaterală acordată țărilor în curs de dezvoltare, România apreciază că este posibil și util să se constituie un Fond special pentru burse, administrat de UNESCO, la care să contribuie, în primul rînd, țările dezvoltate din punct de vedere economic. Mecanismul de constituire și utilizare a acestui fond de burse ar urma să creeze posibilitatea ca țările în curs de dezvoltare beneficiere să-și aleagă, potrivit propriilor lor interese, domeniul sau sectorul de activitate, precum și țara în care să folosească bursele acordate“.³⁾

Ajutorul în pregătirea cadrelor are o valoare inestimabilă prin esența lui, pe toate meridianele globului, atunci cînd este acordat sincer, pe baze principiale și este de natură să contribuie efectiv la dezvoltarea economico-socială și națională a popoarelor. Este inestimabil pentru că are în vedere Omul, suprema valoare a societății. Învățămîntul, ca forță de producție, devine astfel o expresie a vocației adînc umane pe care o are formarea profesională și perfecționarea pregătirii cadrelor în amplul proces de ridicare a societății pe noi trepte de progres și civilizație.

prof. dr. Gheorghe P. APOSTOL

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

THEORIA liberalismului economic a lui Adam Smith a constituit o însemnată sursă de inspirație pentru „noii economiști”. Tezele acestora referitoare la modalitatea de organizare a societății pornesc de la acele considerente ale ilustrului gânditor englez potrivit cărora întreaga ordine economică constituie creația organică a miilor de minți umane supuse toate impulsiei aceleiași implacabile lorfe: interesul personal – „sforțarea rațională a fiecărui om pentru a-și îmbunătăți condiția”, cum scria Smith¹). El aprecia că societatea era ghidată de mîna invizibilă a acestui interes fără a fi necesară intervenția vreunei voințe colective, prevăzătoare. Dar, se cuvine să subliniem că nu numai „noii economiști”, ci cei mai mulți dintre adversarii etatismului s-au inspirat din aceste teze ale lui Smith²).

Preluarea mecanică a unor teze de la un economist clasic nu poate constitui însă un certificat de garanție științifică pentru o teorie sau alta; și cu atât mai mult pentru construcții abstracte, fără nici o legătură cu noile realități. Esențială pentru aprecierea oricărei teorii este analiza condițiilor concrete în care au fost și sînt elaborate tezele respective, analiza scopului acestora. Din perspectiva unei asemenea analize să urmărim conturarea citorva repere referitoare la ideile „noilor economiști” și modul în care acestea se deosebesc de cele ale ilustrului gânditor de la care au preluat unele teze.

Smith promova principiul liberei întreprinderi a individului într-o perioadă cînd în interiorul Angliei acțiunea producătorilor și a negustorilor era strîns încorsetată de o rețea de restricții care își aflau în bună măsură geneza în timpul evului mediu; la orașe se menținea încă sistemul corporațiilor și totodată o alcătuire de taxe și vămi

„Noii economiști”:

abstracții sterile

cu funcții apologetice (II)

prohibitive îngreua notabil circulația mărfurilor. În acele condiții, prin teza amintită, Smith răspundea unor cerințe obiective de progres ale epocii; capitalismul, etapă superioară în acea vreme în evoluția economico-socială – și cu atât mai mult avînd în vedere revoluția industrială care începuse să se manifeste – avea nevoie pentru a se dezvolta de înlăturarea oricăror bariere.

Mai trebuie spus că Smith, analizînd nuanțat fenomenele și procesele din economia timpului său, atunci cînd remarcă rolul de reglare în cadrul societății pe care-l avea interesul individual – ținea să sublinieze și limitele manifestării acestuia. În această ordine de idei Gide și Rist remarcă: „Din faptul că Smith în marea majoritate a cazurilor preferă acțiunea individuală” nu trebuie desprinsă concluzia „încăderii nelimitate în indivizi (în realizarea interesului acestora ca factor de reglare a societății, n.n.) din partea sa”. Atunci cînd se preiau tezele lui Smith este, deci, important să se țină seama și de limitele aplicabilității ideilor lui.

Doctrinara lui în considerație subiectivismul și pasiunile care se pot manifesta de la individ la individ, efectele negative pe care le antrenează preocuparea exclu-

sivă față de interesul material; el era ostil societăților pe acțiuni ca și oricăror forme de monopol, considerînd că activitatea acestora afectează condițiile normale de concurență și lovește în interesul individual ca atare³).

Tocmai pe baza unor asemenea argumentații Smith sublinia rolul puterii publice de agent economic. „Manifestările libertății naturale a unui mic număr de indivizi care riscă să pună în pericol siguranța societății întregi – scria Smith – sînt și trebuie să fie conținute (în sens de controlate, n.n.) de legile tuturor guvernelor, cele mai libere ca și cele mai despotice”. În aceeași ordine de idei Smith era de acord cu o anumită breșă în politica liber-schimbistă. Este vorba de cunoscuta problemă a actelor de navigație care obligau comerțul englez să se servească de navele englezești, cu scop dublu, de a promova dezvoltarea marinei naționale și de a înfrînge predominanța marinei olandeze; Smith susținea faptul că realizarea unui asemenea interes național „e mult mai importantă decît bogăția” (în sensul de satisfacere a interesului privat).

Smith, deci, analiza problemele ale dezvoltării pornind de la condițiile concrete ale timpului său, de la ceea ce aceste condiții impuneau pentru realizarea progresului în acel timp; el nu absolutiza și nici nu generaliza în mod simplist, ci investiga nuanțat diferite aspecte ale unor fenomene mai complexe. Economistul englez milita astfel pentru eliminarea unor elemente ce constituiau o trînză în dezvoltarea economiei; el privea înainte, aducînd concomitent contribuții însemnate la dezvoltarea teoriei economice și la progresul economiei. Tocmai o asemenea poziție explică interpretarea dată de marele economist profitului în sens de plusvaloare; el a arătat că izvorul acestuia este supramunca muncitorului în

FIȘE

Manifestări tehnico-științifice dedicate

Congresului partidului

● Consiliul Național al Inginerilor și Tehnicienilor (prin Comisia de organizare superioară a producției) și Institutul de proiectări tehnologice pentru industria ușoară a organizat o dezbatere cu tema „Transportul intern și depozitarea – tehnică, organizare, eficiență”. La dezbateri au participat specialiști din întreprinderi și centrale industriale, proiectare, învățămînt etc. Au fost prezentate circa 20 de referate și comunicări menite să contribuie, alături de luările de cuvînt, la difuzarea în rîndul lucrătorilor din economie a conceptelor, tehnicilor și metodelor moderne de organizare a transportului intern și depozitării.

Repară, refolosește, reciclează

● O amplă analiză privind însemnătatea reutilizării produselor secundare, a obiectelor uzate, a substanțelor recuperabile este prezentată de Denis Hayes în numărul 3/1979 al revistei ECONOMIC sub titlul „Repair, Reuse, Recycle” (A repară, a reutilizează, a reciclează). Nivelul tehnic actual, consideră autorul, permite recuperarea a cel puțin două treimi din resursele care, în mod curent, sînt ironsite. Potrivit părerii lui D. H. această posibilitate este cu atât mai importantă cu cît, la nivelul globului, consumul de minerale, de exemplu, crește anual cu șapte procente; cu cît asigurarea pe căi clasice – de regulă exploatarea de zăcăminte – a resurselor minerale necesare dezvoltării este confruntată cu dificultăți tot mai mari de natură economică, politică, de mediu; cu cît industria metalelor pri-

mare este energointensivă; cu cît se relevă în tot mai mare măsură fenomenele de poluare generate de aplicarea tehnologiilor actuale în exploatarea și prelucrarea substanțelor minerale.

În aceste condiții, apreciază D. H., se impune conceperea unei noi politici a resurselor care ar urma să se dezvolte în trei direcții: a) diminuarea risipei – accentuîndu-se ponderea produselor mai mici, mai simple, mai ușor de reparat, mai durabile; b) separarea de către consumatorii înșiși a substanțelor utile din produsele uzate; c) impulsivarea dezvoltării tehnologiilor recuperatoare. Valoarea unor asemenea acțiuni este evidențiată – arată D. H. – de un calcul simplu: în S.U.A., numai prin recuperarea ambalajelor de sticlă s-ar putea economisi anual 500 000 tone de aluminiu, 1,5 milioane tone de oțel, 5,2 milioane tone de sticlă etc. Mate-

rializarea posibilităților de economisire impune o politică financiară adecvată, dezvoltarea unei piețe stabile pentru materialele secundare, elaborarea de programe educaționale pentru marele public, etc.

Progresul tehnico-științific și eficiența

● În articolul Oprededeane prinosă na naucino-tehniceksiă progres v povișavaneto efektivnostta na obșestvenoto proizvodstvo (Determinarea contribuției progresului științifico-tehnic la ridicarea eficienței producției sociale), publicat în revista bulgară „Planovo stopanstvo” (nr. 1/1979), Egalin Iliev propune următoarea formulă de calcul a influenței exercitate asupra eficienței de progresul științifico-tehnic:

$$C_{pe} = \frac{P_1 - \left(T_1 \cdot \frac{P_0}{T_0} \right)}{P_1 - P_0} \cdot 100,$$

general, făcând astfel un însemnat pas pe drumul relevării antagonismului dintre salariul muncitorului și profitul capitalist.

Sistemul de gândire al noilor economiști - l-am prezentat în partea I-a a articolului. Ei preiau ideea „pieții libere” de la Smith și o aplică în condițiile de azi care sînt radical diferite de cele din faza ascendentă a capitalismului. În pledoaria lor pentru liberalism ei fac abstracție de faptul că monopolurile, marile corporații amplifică în măsură uriașă inegalitatea organică dintre muncă și capital - și perturbă elementele de relativă libertate în funcționarea pieții.

O trăsătură caracteristică a tuturor „noilor economiști” o constituie opoziția acerbă față de rolul economico-social al instituției statale. Prin această poziție ei se situează în afara realităților contemporane, nu înțeleg faptul că rolul statului național în actuala etapă de evoluție mondială a crescut și crește din ce în ce mai mult. O simplă analiză a situației de pe arena mondială demonstrează că indiferent de natura orînduirii sociale, rolul statului se amplifică și extinde atît în politica economică națională cit și în relațiile de pe piața mondială.

Preluarea unor teze care și-au pierdut valabilitatea odată cu schimbarea condițiilor vieții economice și încercarea de a se aplica în mod artificial și rigid face din „noii economiști” susținători ai unei orînduirii perimate, apologeti lipsiți de scrupule ai profitului capitalist, adversarii direcți ai progresului și ai purtătorilor acestuia - ai maselor muncitoare.

Analiza concepțiilor „noilor economiști” pune în lumină mai multe substraturi de natură social-politică. Între acestea - încercarea teoreticienilor amintiți de a contesta unele drepturi și cuceriri care au fost dobîndite prin îndelungate lupte de

către cei ce muncesc și pledoaria pentru trecerea răspunderii și greutăților crizei pe seama maselor muncitoare. Denaturînd cauzele crizei economice americanul Feldstein încearcă să demonstreze că sistemul de asigurări sociale - securitatea socială sînt principalul obstacol în calea investițiilor, el pretinde că relansarea acestora din urmă este esențialmente condiționată de anularea acestor drepturi. Aceeași poziție antimuncitorească demonstrează J. J. Rosa care afirmă că „Funcționarea actuală a securității sociale încetinește creșterea.”⁴⁾ Pe linia tendințelor de a transfera pe seama maselor efectele crizei „noii economiști” contestă „smic”-ul,⁵⁾ ca și ajutorul de șomaj. În pornirea lor de apărare a marelui capital - „noii economiști” nesocotesc faptul că însăși acesta, în dorința de a-și prezerva profitul și de a realiza o anume atenuare a tensiunilor de clasă - în colaborare cu statul a fost nevoit să accepte crearea asigurărilor sociale și altor forme de securitate socială. Dacă la aceste constatări adăugăm și faptul că economiștii noului curent neagă necesitatea impozitului progresiv asupra profitului și averilor - care-l consideră ca un pericolos act de erezie față de sacrosancta piață liberă, avem o imagine clară asupra posturii „noilor economiști” de gardă personală rigidă a profitului capitalist.

În polida combativității lor antistatale și antimuncitorești „noii economiști” încearcă însă să se prezinte într-o lumină favorabilă reluînd ideea, de mult desuetă, a științei economice „neutre”, „neangajate”. „Se clasează mai întîi în funcție de o ideologie și pe urmă se pretinde că se interpretează faptele. Demersul nostru este exact invers” scrie J. J. Rosa. Aceiași pretenție de obiectivitate arborează și M. Feldstein: „Nu sîntem ideologi. Căutările noastre sînt fundamentale practice”.

Apologetica extinsă a noului curent aflată în raport invers proporțional cu substanța sa științifică, a trezit reacții la economiștii de diferite poziții și orientări. „Capitalismul pe care îl susțin noii economiști, imposibil de realizat, vădește cu claritate intenția de a ajuta la menținerea capitalismului așa cum este el astăzi” - apreciază, pe bună dreptate, economistul francez P. Rosanvallon. În același sens se exprimă E. Malinvaud. „Știința economică nu demonstrează deloc că liberalismul este mai bun decît socialismul”⁶⁾ Americanul J. K. Galbraith contestă valoarea științifică a teoriei „noilor economiști”, subliniînd natura implacabilă a procesului de concentrare și oligopolizare din capitalism⁶⁾. La rîndul său D. Danic Cariel arată că însăși apariția „noilor economiști” cu simplismul lor periculos „relevă limpede criza actuală a științei economice”.

dr. Dan POPESCU

¹⁾ Adam Smith, *Avuția națiunilor*, Cercetare asupra naturii și cauzelor ei, vol. I, Ed. Academiei R.P.R., Buc., 1962, p. 305 ș.a.

²⁾ Vezi Charles Gide și Charles Rist, *Istoria doctriinilor economice de la fiziocrați pînă astăzi*, Buc., Ed. Casei Școlilor, 1926, p. 543;

³⁾ Ibidem, p. 130-139; Smith arăta: Oamenii de același meșteșug se întîlnesc rar... fără ca conversația să nu ducă la vrcun complot contra publicului sau la vreo înțelegere pentru a ridică prețurile.

⁴⁾ J. J. Rosa, *Le deficit n'est pas la crise*, L'Expres, 1429/1978.

⁵⁾ Citat după Ph. Lefournier, loc. cit.
⁶⁾ J. K. Galbraith, *Almost Everyone's Guide to Economics*, vezi *Concentrarea și neoliberalismul*, Revista economică nr. 33/1979, p. 23.

^{*} Salariul minim garantat.

Notă: În partea I-a a articolului, publicată în nr. 43/1979 al revistei, la p. 22, coloana a doua, ultimul rînd se va citi: „națională, politic, justiție. Se acreditează”.

La trimiterea, în col. 2-a, r. 3 de sus se va citi Milton Friedman jr.

în care: C_{pe} - contribuția în %) a progresului științifico-tehnic la creșterea economică; P_0 - Producția globală (produsul social) din perioada de bază, în prețuri comparabile; P_1 - producția globală (produsul social) din perioada de dare de seamă, în prețuri comparabile; T_0 și T_1 - numărul total de om/ore cheltuite în perioada de bază și, respectiv, în perioada de dare de seamă. Sporul de producție realizat sub influența progresului științifico-tehnic ar constitui, deci, diferența dintre volumul efectiv al producției totale din perioada de dare de seamă și producția totală care s-ar fi obținut în aceeași perioadă în condițiile consumului efectiv de muncă (exprimat în om/ore), dar la nivelul productivității muncii totale din perioada de bază.

După opinia autorului, utilizarea principalilor indicatori ai dezvoltării economice oferă suficiente date pentru determinarea

contribuției progresului științifico-tehnic la ridicarea eficienței producției sociale.

Viitorul energiei

● Rezultatele unui proiect de cercetare realizat de-a lungul a șase ani la Harvard Business School sînt publicate în studiul ENERGY FUTURE (Viitorul energiei), Random House, 1979, 353 p., apărut sub îngrijirea lui Robert Stobaugh și Daniel Yergin. Lucrarea trece în revistă principalele opțiuni energetice aflate în fața economiei americane: petrol propriu și importat, gaze naturale, cărbune, combustibili sintetici, energie nucleară și solară. Concluzia studiului este că nici una din aceste surse nu va fi disponibilă din abundență în următorii zece ani și că în aceste condiții singura cale de sporire a ofertei de energie pe termen scurt, este economisirea. Economisirea - scriu autorii -

nu înseamnă însă privarea de energia strictă necesară și, pînă la un punct, nici reducerea activității economice. Ei atrag atenția că menținerea extraordinarului apetit pentru energie, în special petrol, al economiei va continua să acționeze în direcția majorării prețului și - contrar legilor economiei de piață - va reduce oferta de energie în loc a o majora, dat fiind caracterul epuizabil al majorității resurselor respective.

Interdependențele economice și studiul limbilor străine

● Relevînd importanța studiului limbilor străine într-o lume caracterizată printr-o interdependență economică crescîndă și printr-o dezvoltare fără precedent a cercetării științifice, ziarul american publicat la Paris, International Herald Tribune (16 octombrie 1979), reia după cotidianul The Washington Post un

FIȘE

editorial în care este criticată tendința multor unități de învățămînt de toate gradele, începînd de la cel elementar, de a exclude din programele lor limbile străine. Este vorba - arată ziarul - de o inversare de tendință față de situația din anii '60 cînd studiul limbilor străine (inclusiv al limbii latine) a cunoscut o extindere, cu rezultate apreciate ca pozitive chiar în ceea ce privește însușirea limbii materne (engleza) și, în general, a cunoștințelor științifice. Motivele acestei noi orientări sînt de ordin bugetar. Aducînd argumente economice convingătoare pentru menținerea și extinderea studiului limbilor străine - ziarul citat este de părere că regresul în acest sens ar demonstra o „miopie” în politica educațională”.

PENTRU O PARTICIPARE LARGĂ ȘI CONSTRUCTIVĂ LA EDIFICAREA NOII ORDINI INTERNAȚIONALE

PROBLEMA prioritară pentru viitorul omenirii, noua ordine economică și politică internațională s-a impus în atenția specialiștilor din întreaga lume ca o preocupare de prim ordin a cărei rezolvare se cere găsită cât mai curînd, în interesul tuturor țărilor și popoarelor. Abordînd aspecte dintre cele mai variate sau, într-o viziune globală, probleme ale conceptualizării unei noi ordini internaționale specialiștii s-au găsit și încă se află confrunțați cu aspecte ce sînt de înșuși contextul socio-politic căruia îi aparțin, în condițiile coexistenței unor sisteme sociale și politice diferite, ale persistenței decalajelor economice în lume. În contextul eforturilor menite să clarifice aceste probleme, să prezinte o imagine cît mai clară a ceea ce s-a făcut și în ce direcții trebuie acționat în viitor se înscrie și studiul „Modele și studii asupra unei viitoare ordini în lume — un punct de vedere politic”, realizat de Carlos Juan Moneta în cadrul Institutului Națiunilor Unite pentru Formare și Cercetare (UNITAR). Pornind de la lucrările apărute pînă în prezent referitor la aceste probleme, autorul se situează pe un plan de largă perspectivă, abordînd implicațiile politice și economice ale studiilor existente.

Studiile asupra noii ordini — între realități și interese

O SUCCINTĂ trecere în revistă a studiilor privind noua ordine, existente pe plan mondial relevă concluzii de natură să creeze o imagine a evoluției concepției specialiștilor despre noua ordine cît și direcțiile în care se consideră că trebuie accentuate eforturile în viitor.

Iată, spre exemplu, studiile anilor '50, „cercetări de pionierat” după cum le apreciază C.J. Moneta, reflectau la vremea lor proiecții către ceea ce atunci constituia viitoarea societate industrială, coroborate cu necesitatea „apărării efective” a Europei occidentale în condițiile „războiului rece și a penetrării economice și culturale din partea Statei Unite”. Următorul deceniu a însemnat intrarea S.U.A. în așa numita perioadă post-industrială, studiile asupra viitorului fiind, la rîndul lor, marcate de perspectiva evoluției țărilor dezvoltate către „modul de viață american”. Obiectivul principal al studiilor, arată Moneta, îl constituia menținerea status-quo-ului sistemului occidental prin întărirea capacității economice, militare și tehnologice a țărilor dezvoltate. Societatea post-industrială, ca model de societate a viitorului, așa cum apare în

CARLOS JUAN MONETA (U.N.I.T.A.R.)
„Modele și studii asupra unei viitoare ordini în lume — un punct de vedere politic”

„Anul 2000” (H. Kahn), proiectează ca perspectivă a omenirii supremația occidentalului și a societăților transnaționale prin menținerea, consolidarea și dezvoltarea actualului model socio-cultural și economic oferit de societatea capitalistă. În deceniul al șaptelea au apărut noi studii al căror scop era de a susține inevitabilitatea societății post-industriale ca soluție a viitorului. Alături de precursorii lor, unii din viitorologii deceniului actual din țările capitaliste pornesc de la presupunerea că progresul economic și tehnologic va determina progresul social, considerînd că impactul revoluției tehnico-științifice va da tipului de societate avut în vedere de ei o capacitate nelimitată de acțiune și dezvoltare. Valorile luate în considerație de susținătorii societății post-industriale se referă — arată C. Moneta — la dezvoltarea serviciilor, preluarea puterii de către un aparat tehnocrat, stimularea gândirii teoretice ca sursă de inovații și factor de decizie, controlul asupra tehnologiei. Dar, subliniază autorul, toate acestea nu sînt de fapt decît paliative menite să distragă atenția de la faptul că, în realitate, se preconizează menținerea unei societăți bazată pe exploatare, în care ar continua să se mențină mari diferențieri sociale. Iată, implicit, una din direcțiile în care ar trebui acționat cu prioritate, și consecința pentru ca omenirea să nu rămînă, după cum subliniază C. Moneta, la latitudinea unei societăți bazate în continuare pe dominația forței sau, sub aspect economic, pe economia de piață cu tot angrenajul său de factori generatori de incertitudini, riscuri de faliment, șomaj etc.

Pe baza analizei studiilor existente, privitor la o nouă ordine în lume, a scopului nedeclarat urmărit de multe dintre acestea C. Moneta ajunge la concluzia că factorul de decizie în țările capitaliste dezvoltate, poziția lor filozofică dețin o deosebită importanță, nu numai în ce privește formularea unei concepții asupra realității, dar și referitor la ceea ce se așteaptă de la viitor și căile prin care acesta ar trebui transformat în realitate. Ideile teoretice devin, astfel, instrumente în mîna factorilor de decizie, cu un întreg lanț de implicații. Pot apare, în acest context, modificări sensibile de poziții și orientări, în funcție de scopurile politice și economice urmărite, factorul decizional avînd la îndemînă posibilitatea de a impune maselor populare aceste orien-

tări. Tot determinate de scopurile politico-economice apar, la scară internațională și transnațională, poziții orientate în direcția menținerii intereselor de grup, a intereselor claselor conducătoare din statele capitaliste avansate. În concluzie, arată C. Moneta, țările dezvoltate încearcă să-și mențină poziția dominantă asupra altor țări, ele adoptă sau încearcă să adopte măsuri care merg de la realizarea de studii și modele pînă la exercitarea de presiuni în domeniul economic și tehnologic.

De aici se desprinde o altă cerință subliniată de autor, aceea de a trata critic cel puțin 3 categorii de proiecte: care încearcă să minimalizeze necesitățile țărilor în curs de dezvoltare și să demonstreze imposibilitatea rezolvării cererilor formulate de acestea; de a reduce importanța problemelor de natură să afecteze propriile lor interese; de a scoate în evidență numai anumite cauze ale dificultăților și divergențelor existente astăzi în lume.

Referitor la instituirea unei noi ordini în lume, desigur că, cel puțin declarativ, — arată C. Moneta — scopul principal urmărit de țările dezvoltate este reducerea tensiunii est-vest și a decalajelor dintre țările bogate și cele sărace. Obiectivele apar însă deformate în studiile realizate, în funcție de pozițiile participanților la aceste eforturi, de interesele și sistemul de valori promovate de participanții la conceptualizarea, formularea și modelarea unor scenarii asupra evoluțiilor previzibile. Se impune așadar, corelarea efectivă a eforturilor tuturor națiunilor și popoarelor, la nivel internațional sau regional pentru afirmarea, susținerea și dezvoltarea acelor orientări care să garanteze o dezvoltare socio-economică efectivă a țărilor rămase în urmă. Tot în acest context autorul subliniază necesitatea unei mai mari participări a specialiștilor din organizațiile internaționale, în special din cele aparținînd sistemului O.N.U. pentru a veni cu soluții viabile pentru viitor, fără discriminări, în interesul tuturor popoarelor.

Extinderea participării la dezbaterea problemelor noii ordini internaționale

ACUITATEA cu care problematica noii ordini se impune spre a-și găsi cît mai curînd rezolvări concrete, de natură să contribuie la sprijinirea dezvoltării și reducerii decalajelor, face

Em. STANCU

(Continuare în pag. 26)

Valorificarea tradițiilor

Marelui Octombrie

PERFECTIONAREA CONTINUĂ A MECANISMULUI ECONOMIC ÎN U.R.S.S.

ÎNTIMPININD marea sărbătoare a aniversării Revoluției din Octombrie potrivit tradiției leniniste, oamenii sovietici fac bilanțul dezvoltării economice și sociale a țării, jalonează perspectivele unor noi înfăptuiri.

Nivelul de dezvoltare a economiei și a relațiilor sociale atins în U.R.S.S. creează o bază solidă pentru ridicarea continuă a forțelor materiale și spirituale ale țării. Pe această temelie se stabilesc și se rezolvă noi obiective complexe și de mare amploare în toate sferele vieții societății, inclusiv în economie. În acest context, una dintre direcțiile principale o constituie perfecționarea permanență a întregului sistem de relații economice, de conducere a economiei naționale sovietice, care se sprijină pe o experiență practică de peste o jumătate de veac în domeniul elaborării și înfăptuirii a zece planuri cincinale. O nouă și importantă etapă în această activitate o constituie hotărârea C.C. al P.C.U.S. „Cu privire la perfecționarea continuă a mecanismului economic și sarcinile organelor de partid și de stat”, precum și hotărârea C.C. al P.C.U.S. și a Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. „Cu privire la îmbunătățirea planificării și întărirea influenței mecanismului economic asupra creșterii eficienței producției și a calității muncii”, adoptate în iulie 1979, ca o dezvoltare a deciziilor Congresului al XXV-lea al P.C.U.S.

În ultimele trei cincinale, în U.R.S.S. a fost depusă o amplă activitate de îmbunătățire a planificării și stimulării economice, fapt care a contribuit la avântul continuu al economiei naționale, la rezolvarea unor mari probleme social-economice. Ca urmare, fizionomia economiei naționale s-a schimbat în mare măsură. În comparație cu anul 1965, venitul național al U.R.S.S. a crescut de peste două ori, veniturile reale pe locuitor — de 1,8 ori, volumul producției industriale — de 2,5 ori și cel al producției agricole — de 1,4 ori. Fondurile fixe de producție ale țării au crescut de 2,8 ori. Volumul comerțului exterior al U.R.S.S. a crescut în această perioadă de aproape 5 ori.

Toate acestea au complicat deosebit de mult relațiile economice din cadrul complexului unic, de proporții sporite, al economiei naționale a țării. S-a extins problematica și s-a modificat, în mare măsură, caracterul sarcinilor care stau în fața conducerii. La Congresul al XXV-lea s-a relevat că „economiei naționale, în continuă dezvoltare, i-a devenit strimt cadrul mecanismului economic existent”, că acesta trebuie îmbunătățit radical.

În centrul problemelor de conducere s-au situat sarcinile privind creșterea considerabilă a eficienței uriașului potențial economic acumulat, asigurarea alegerii celor mai eficiente căi pentru realizarea unor înalte rezultate finale în economia națională, dezvoltarea dinamică și proporțională a economiei.

Noile hotărâri continuă orientarea P.C.U.S. referitoare la înfăptuirea consecventă a măsurilor de îmbunătățire a conducerii planificate, centralizate a economiei, la dezvoltarea metodelor economice în conducerea economiei, la realizarea liniei strategice trasate de congresele XXIII, XXIV și XXV ale P.C.U.S. creșterea pe toate căile a eficienței producției și a calității întregii activități, în interesul ridicării bunăstării poporului.

ÎN HOTĂRIRILE adoptate este prevăzut un vast cerc de măsuri vizând întregul sistem de conducere a economiei socialiste, care include: planificarea, ca verigă centrală a conducerii; pirghiile și stimulentele folosite în practica conducerii economiei socialiste; structura organizatorică a organelor economice, metodele și stilul activității lor; diferitele forme de participare a colectivului de muncă la conducerea producției.

Măsurile aprobate privind perfecționarea mecanismului economic au fost elaborate foarte minuțios. S-au făcut numeroase experimente economice la nivelul întreprinderilor, al unităților industriale, al unor ramuri întregi ale economiei naționale, al ministerelor, departamentelor, regiunilor și republicilor. În construcția de aparate și instrumente, de pildă, s-a experimentat în decurs de cîteva ani desfășurarea activității întregii ramuri pe baza hozrasciului, în industria electrotehnică și construcția de mașini grele — stimularea materială a lucrătorilor din cercetarea științifică și a aplicării realizărilor lor în producție, în construcții — sistemul decontării cu beneficiarii pentru obiectivele complet terminate. În peste o mie de întreprinderi din multe ramuri ale industriei a fost aplicat cu titlu experimental indicatorul producției netă normativă. Au fost luate în considerare rezultatele unor astfel de ex-

perimente economice ca extinderea antreprizei pe brigadă și a organizării muncii pe brigăzi, dezvoltarea diferitelor forme de stimulare economică a folosirii raționale a resurselor de muncă, materiale și naturale, a îmbunătățirii calității lucrărilor și multe altele. A fost studiată cu atenție experiența țărilor socialiste frățeste, rezultatele numeroaselor experimente economice efectuate de acestea.

Planul este principalul instrument de realizare a politicii economice a partidului comunist. În condițiile actuale crește și mai mult rolul planificării în sistemul conducerii economiei. În prezent, se pune problema nu numai de a modifica sistemul de elaborare a planurilor și de rezolvare a unor probleme organizatorice și metodologice, ci și de a îmbunătăți substanțial însuși conținutul planurilor.

O însemnătate tot mai mare pentru rezolvarea cu succes a problemelor economice și sociale, pentru accelerarea progresului tehnico-științific capătă sistemul planurilor corelate — de perspectivă și curente. În hotărârile adoptate este stabilită precis următoarea ordine de elaborare a planurilor de perspectivă și a celor curente: — programul complex privind progresul tehnico-științific pe 20 de ani (cu defalcare pe cincinale); — principalele direcții ale dezvoltării economice și sociale a U.R.S.S. pe 10 ani (pe cincinale); — planul cincinal de dezvoltare economică și socială a U.R.S.S. (cu repartizarea sarcinilor pe ani); — planul anual.

O asemenea organizare a activității asigură continuitatea acțiunii planurilor cincinale și stabilitatea necesară a acestora. Ceea ce se obține, deosebi, prin faptul că la fiecare 5 ani se introduc corectivele necesare în programul complex privind progresul tehnico-științific și în principalele direcții ale dezvoltării economice și sociale a țării.

Un loc central în acest sistem îl ocupă planul cincinal, cu repartiția sarcinilor pe ani. El devine baza activității ministerelor, centrelor, întreprinderilor și organizațiilor. În conformitate cu sarcinile pe cincinal, se formează relații economice de lungă durată și se încheie contracte între uniunile de producție, întreprinderile și organizațiile de aprovizionare și desfacere, cele comerciale, de transporturi, de cercetări științifice.

O parte componentă importantă a planurilor de perspectivă o reprezintă programele complexe speciale — tehnico-științifice, economice și sociale, precum și programele de dezvoltare a diferitelor regiuni și complexe teritoriale de producție. Se prevede elaborarea cu prioritate a programelor privind economisirea combustibililor și metalului, dezvoltarea zonei magistralei feroviare Baical-Amur, reducerea folosirii muncii manuale, creșterea producției de noi mărfuri de larg consum.

Se modifică substanțial sistemul indicatorilor de plan, care se orientează într-o mai mare măsură decît în trecut către eficiență și calitate. Crește rolul indicatorilor naturali în planificarea producției și în aprecierea rezultatelor ei. Se extinde nomenclatorul de produse aprobat prin planuri, crește răspunderea întreprinderii pentru îndeplinirea angajamentelor sale în ceea ce privește livrarea de produse către consumatori în nomenclator (sortiment) concret, conform contractelor încheiate.

O altă modificare constă în trecerea la planificarea volumului producției, a productivității muncii și a fondurilor de retribuire în industrie, în principal în funcție de producția netă normativă sau valoarea rezultată din prelucrare (în locul indicatorului producția globală sau producția marfă). Producția netă normativă reflectă aportul colectivului de muncă la crearea venitului național al țării. Dinamica acestui indicator nu depinde de ponderea cheltuielilor materiale în pretul producției.

Crește, de asemenea, rolul indicatorilor muncii și ai dezvoltării sociale. Pentru prima dată va fi, de asemenea, aprobat indicatorul efectul economic obținut în urma aplicării măsurilor cu caracter tehnico-științific.

PRIN NOILE HOTĂRIRI ale P.C.U.S. și ale guvernului sovietic a sporit rolul colectivului de muncă în elaborarea planurilor cincinale și anuale. Formarea planurilor începe de jos — de la uniuni, întreprinderi și organizații, pe baza cifrelor de control stabilite de către ministere și departamente. În colectivele de muncă, ca urmare a prospectării rezervelor interne, a desfășurării întrecerii socialiste, se elaborează variante îmbunătățite de plan, cu indicatori de volum și calitativi, care depășesc sarcinile preliminare.

Aceste variante îmbunătățite de plan, corelate cu resursele materiale, se includ în componența planului anual supus aprobării. Cu cît nivelul sarcinilor de plan pe care și le asumă colectivul este mai ridicat, cu atît sporesc și proporțiile stimulării materiale a lucrătorilor. Prin aceasta se asigură o legătură mai strînsă între planificare și întrecerea socialistă, se extinde participarea reală a oamenilor muncii la conducerea producției.

S-a stabilit un cerc larg de măsuri pentru accelerarea progresului tehnico-științific. Pînă la finele anului 1980 se va efectua evaluarea nivelului tehnic al mașinilor, instalațiilor și altor utilaje cu destinație productivă, fabricate în prezent. În 1980 se va încheia trecerea organizațiilor de cercetare și de proiectare, a uniunilor (întreprinderilor) de producție la organizarea pe bază de hozrasciote a lucrărilor de creare și asimilare a tehnicii noi, realizate în cadrul comenzilor (contractelor).

Pînă la sfîrșitul anului 1980 se vor alcătui fișe pentru fiecare uniune (întreprindere) de producție. Ele vor cuprinde date cu privire la volumul capacităților de producție existente și utilizate, la nivelul tehnico-organizatoric al producției și la specializarea acesteia, precum și alți indicatori tehnico-economici necesari pentru întocmirea planurilor cincinale și anuale.

De mare însemnătate pentru îmbunătățirea situației în domeniul investițiilor este sistemul în curs de implementare privind alocarea fondurilor de investiții către ministere și departamente în legătură cu sporul de producție planificat. Dobindește prioritate finanțarea reconstrucției și a reutilizării tehnice a întreprinderilor aflate în funcțiune. Unul dintre principalii indicatori în planificarea și aprecierea activității organizațiilor de construcții-montaj devine indicatorul dării în folosință a capacităților și obiectivelor de producție. În anul 1981 se preconizează definitivarea trecerii la decontările dintre beneficiar și furnizor pe obiective de construcție definitiv terminate.

Întărirea relațiilor de hozrasciot, folosirea pirghiilor și a stimulentele economice sînt strîns legate de dezvoltarea continuă a inițiativei colectivelor de muncă. Prin măsurile aprobate se prevede ca în uniunile de producție și în întreprinderi fondurile de stimulare economică să se formeze pe baza normativelor stabilite pe cincinal, diferențiate pe anii cincinalului. Mărirea acestor fonduri este influențată în primul rînd de îndeplinirea planurilor de livrări pe bază de contracte, de ridicarea productivității muncii, de îmbunătățirea calității producției și creșterea beneficiului. Sporește rolul colectivelor de muncă în stabilirea destinațiilor în care sînt utilizate mijloacele din fondurile de stimulare.

Uniunile și întreprinderile au dobîndit drepturi mai mari în ceea ce privește plata — din economiile realizate la fondul de retribuție — a unor sporuri la retribuția de bază către muncitorii care cumulează cîteva profesii, precum și pentru îndeplinirea volumului de lucrări stabilit cu un efectiv mai mic de lucrători. Se intensifică stimularea muncitorilor care dau dovadă de iniția-

tiv în introducerea de norme tehnice fundamentate și revizuirea lor la timp.

Se prevede, de asemenea, că în cel de-al unsprezecelea cincinal va deveni dominantă forma de organizare și de stimulare a muncii pe brigăzi, a cărei eficiență ridicată a fost demonstrată pe baza experienței îndelungate a unor întreprinderi fruntașe, ca de pildă, Uzina de automobile de pe Volga, Uzina de turbine din Kaluga și multe altele.

Acestea sînt cîteva direcții importante ale perfecționării continue a mecanismului economic în U.R.S.S., care vizează asigurarea dezvoltării permanente a economiei și a ridicării bunăstării materiale a oamenilor sovietici. Înfăptuirea acestor măsuri va influența, de asemenea, în mod favorabil dezvoltarea relațiilor economice externe ale U.R.S.S., adîncirea continuă a colaborării multilaterale, reciproc avantajoase și a integrării economice socialiste cu țările membre ale Consiliului de Ajutor Economic Reciproc.

Întîmpinînd cea de-a 62-a aniversare a Marelui Octombrie, oamenii muncii din Uniunea Sovietică depun eforturi pentru încheierea cu succes a celui de-al zecelea cincinal și pentru crearea de condiții favorabile următorului cincinal — al unsprezecelea. În întreaga această activitate de planificare, desfășurată pe multiple planuri, un loc important revine și traducerii în viață a recetelor hotărîri cu privire la perfecționarea continuă a mecanismului economic al societății socialismului dezvoltat.

V. BELIANOV

prim-adjunct al redactorului șef al revistei „*Ekonomeskaia gazeta*”

Determinarea conceptului noii ordini internaționale

(Urmare din pag. 24)

imperios necesară creșterea participării țărilor în curs de dezvoltare la dezbaterea și elaborarea modelelor asupra viitorului. Ponderea relativ ridicată în prezent a studiilor și propunerilor provenind din țările capitaliste avansate ar putea face ca teoriile și metodologiile acestora să devină puncte de referință pentru activitatea de cercetare, să influențeze însăși alegerea temelor de studiu și cercetare. Pe de altă parte, se constată și un dezechilibru între numărul oamenilor de știință din țările dezvoltate care studiază problemele țărilor în curs de dezvoltare și numărul celor din Africa, America Latină și Asia care studiază evoluția din țările și regiunile respective sau din cele industrializate. Aceasta face, arată C. Moneta, ca țările rămase în urmă să aibă mai mult un rol de sursă de documentare pentru specialiștii din țările dezvoltate, pe baza căreia sînt elaborate studii din punctul de vedere al autorilor și al factorilor occidentali interesați, studii care apoi sînt „exportate” în țările în cauză.

Autorul își susține afirmațiile cu date statistice: doar 28,5% din grupul de cercetători care au contribuit la realizarea lucrării „Limits to Growth” proveneau din țările în curs de dezvoltare, iar în cazul studiului „Mankind at the Turning Point” participarea aceasta a fost de numai 0,6%. Întrucîtva mai favorabilă este situația participării specialiștilor din țările în curs de dezvoltare în cazul studiilor asupra noii ordini realizate în unele țări occidentale dezvoltate mai dispuse deschiderii către „lumea a treia”, cum ar fi Suedia (Raportul Hammarskjöld) — 50% sau Olanda (Proiectul R.I.O.) — 35%.

Un alt exemplu: dacă se consideră în general literatura științifică în acest domeniu, numai S.U.A., Anglia, Franța și R.F.G. concentrează 66,9% din totalul publicațiilor. Desigur, multe din studiile, rapoartele, lucrările existente conțin o serie de elemente și propuneri pozitive, utile, de natură să contribuie la eforturile de dezvoltare ale țărilor rămase în urmă. O mare parte însă încearcă să o-

fere numai modificări — de intensitate și amploare — ce pot varia — pe fondul menținerii actualelor raporturi de clasă, al actualului sistem social și economic. Se propune accentuarea — în politica de ansamblu a statului — a preocupărilor de ordin economic în detrimentul celor militare, intensificarea activității în domeniul științei și tehnologiei — idei și propuneri a căror valabilitate nu poate fi considerată decît parțial atîta timp cît nu se are în vedere eradicarea subdezvoltării și a exploatării, a dezechilibrelor și decalajelor în lume. De aceea, subliniază autorul, chiar negocierile în cadrul unor organizații internaționale sînt marcate de presiunile exercitate de țările dezvoltate sau de lipsa de voință în favoarea rezolvării problemelor acute care confruntă omenirea. Un exemplu recent îl constituie ultima sesiune UNCTAD, de la Manila, unde problemele de fond au fost din nou tratate de către reprezentanții occidentali sub nivelul așteptărilor.

Se impune astfel, după cum subliniază Carlos Juan Moneta o mai mare participare din partea țărilor în curs de dezvoltare la dezbaterile problemelor cu care ele însele sînt confruntate. Ar fi necesară în acest sens, creșterea activității unor instituții specializate, cum ar fi Forumul lumii a treia, Centrul pentru studii economice și sociale al lumii a treia (din Mexic), Comisia latino-americană pentru științe sociale, Comisia economiștilor din lumea a treia, Institutul african pentru dezvoltare economică și socială (de la Dakar) și altele, capabile să pună în valoare eforturile specialiștilor din țările în curs de dezvoltare în sprijinul propriei lor emancipări.

ROMÂNIA, ea însăși țară în curs de dezvoltare, pornește de la aprecierea că menținerea și adîncirea decalajelor între state este un factor de natură să determine instabilitatea economică perpetuarea și agravarea încordării internaționale, aceasta mai ales în actualele condiții de accentuare a tendințelor de reîmpărțire a zonelor de influență și dominație. Se impune, astfel, intensificarea eforturilor tuturor popoarelor

pentru lichidarea în cît mai scurt timp a subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

În acest sens, România socialistă militează activ pentru realizarea unor raporturi echitabile între țări, pentru eliminarea politicii de dominație și pentru edificarea unei lumi mai drepte și mai bune. Această poziție este concretizată în multiple propuneri și inițiative românești, mesajele adresate de președintele R. S. România, tovarășul Nicolae Ceaușescu unor conferințe și reuniuni internaționale cu caracter economic — adevărate programe de acțiune în probleme și domenii de stringență actualitate. Este de subliniat concepția țării noastre, exprimată strălucit de tovarășul Nicolae Ceaușescu asupra a ceea ce trebuie să însemne o nouă ordine în lume, concepție care se bucură de un larg ecou și aprecieri deosebite pe plan internațional, dovadă a recunoașterii poziției realiste și consecvente promovată de țara noastră. Acordînd o importanță deosebită sesiunii speciale a O.N.U. din 1980 consacrată noii ordini economice internaționale, România speră că acest larg for internațional în cadrul căruia și-a adus și își va aduce și în viitor un aport activ și acționat cu eforturi sporite pentru a grăbi lichidarea subdezvoltării, pentru a institui o ordine nouă, bazată pe echitate și egalitate care să favorizeze progresul tuturor țărilor și în special al celor rămase în urmă, să favorizeze accesul larg al acestora la cuceririle tehnicii și tehnologiei moderne.

România, țară în curs de dezvoltare și membră activă a „Grupului celor 77” consideră, de asemenea, de o deosebită importanță intensificarea eforturilor țărilor în curs de dezvoltare pentru rezolvarea propriilor lor probleme. „Noi considerăm — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — că țările în curs de dezvoltare înseși trebuie să acționeze cu mai multă hotărîre, să-și întărească solidaritatea și colaborarea dintre ele, atît în vederea dezvoltării lor economico-sociale, cît și în tratativele cu țările dezvoltate pentru a se ajunge la soluții juste în problemele complexe ale vieții economice internaționale”. Sînt exprimate aici deziderate și opțiuni care pun în evidență angajarea deplină a țării noastre în eforturile pentru un viitor lipsit de griji și amenințări, pentru o lume mai bună și mai dreaptă.

Reorientări

În construcțiile navale

POTRIVIT aprecierilor Conferinței naționale pentru construcții și reparații navale din Franța, producția mondială a șantierei navale se ridică în 1979 la 16,9 mil. t. urmînd să se situeze constant la 9 mil. t. în perioada 1980—1982, pentru ca ulterior să crească la 21 mil. t. în 1983 și 21,5 mil. t. în 1985. Așadar, mari fluctuații pe fondul crizei care afectează această industrie, ceea ce a determinat și concluziile constructorilor francezi în legătură cu reorientarea activității în construcțiile navale. Se impune, apreciază specialiștii, ca în viitor accentul să se pună pe aprofundarea cercetărilor legate de realizarea de produse cu tehnologie avansată destinate în special exploatărilor și explorărilor submarine. Este de asemenea necesar ca o parte importantă a activității să se îndrepte către combaterea poluării mărilor și oceanelor, în sensul construirii și reamenajării navelor cu echipamente antipoluante sau pentru curățirea apelor poluate.

În context este de menționat faptul că și Federația europeană a metalurgiştilor se pronunță pentru orientarea activității către combaterea poluării, în condițiile scoaterii din uz a

navelor învechite și a construirii altora noi astfel ca tonajul total în construcțiile navale să nu se diminueze.

Evoluții în industria suedeză

ÎN SUEZIA, industria de construcții de mașini, utilaje și echipamente este așteptată să crească cu 7—9% în acest an față de o majorare de 6% proiectată pentru întregă producție industrială a țării. Cele mai însemnate creșteri sînt prevăzute pentru mijloacele de transport — exclusiv navele — mașini unelte și mai puțin la echipamente energetice. Se apreciază că se vor reduce investițiile în construcții civile și industriale cu 1% față de 1978, în timp ce la mașini unelte ele se vor majora cu 20%, echivalent cu o creștere de 3% în totalul investițiilor în această industrie. În ciuda acestor creșteri, se așteaptă ca pînă la sfîrșitul anului circa 40% din firme să nu poată ajunge la utilizarea integrală a capacităților de producție.

Pentru 1980, previziunile indică o creștere de 4—5% pentru întreaga producție industrială a țării, rata de creștere în industria construcțiilor de mașini, utilajelor și echipamentelor fiind de asemenea diminuată la 4—5%. Potrivit specialiștilor, inflația accelerată care afectează piețele de export ale Suediei este de natură să ducă la reducerea investițiilor și a cererii,

pe piețele respective, la nivelul anilor 1980 și 1981.

Excedent la zahăr în Piața comună

COMISIA C.E.E. apreciază că în sezonul 1979—80 pe ansamblul țărilor comunitare se va înregistra un surplus considerabil la zahărul destinat exportului pe piețele terțe. Creșterea este pusă pe seama majorării — la 1,77 mil. ha de la 1,56 mil. ha anul trecut — a suprafețelor cultivate cu sfeclă de zahăr. Aceasta va face ca producția de zahăr rafinat să ajungă la 10,6 mil. t la care se adaugă circa 400 mii t zahăr din trestie, produs în teritoriile franceze de peste mări. Potrivit ultimelor date, contractele de export vor acoperi puțin peste 3 mil. t zahăr din producția anului viitor.

În toamna acestui an se așteaptă să înceapă în cadrul țărilor comunitare negocierile privind viitorul regim al zahărului în C.E.E., în vederea renegocierii și eventualei reaşezării cotelor pentru sezonul care va începe la 1 iulie 1980.

Opțiunile includ atât menținerea cotelor cît și renunțarea la acest sistem și înlocuirea lui cu mecanismul pieței libere unde concurența va determina cantitatea de zahăr produs. O altă problemă aflată în atenție este studiarea posibilității ca producătorii de înlocuitori pentru zahăr să participe la sprijinirea pieței în cazul apariției de surplusuri la sfeclă de zahăr.

Orientări în dezvoltarea economică

R.P. Congo: atenție sporită producției petroliere

ȚIȚEIUL reprezintă una din resursele importante ale economiei congoleze, el jucînd un rol important în exporturile țării. În perioada 1974—1978, produsele miniere au reprezentat în medie 85% din exporturile acestei țări, din care 45% l-a constituit petrolul brut.

Programul trienal 1975—1977, care prevedea investiții de 75 miliarde franci CFA, nu a putut fi realizat integral, întrucît producția petrolieră, estimată inițial la 14 milioane tone, nu a putut atinge decît 5,4 milioane tone (37,9%) din previziuni, datorită în special dificultăților de exploatare a principalelor zăcăminte.

Programul de acțiune 1978—1979, care trebuie să servească drept bază pregătirilor viitorului plan de dezvoltare economică și socială a țării, prevede o serie de măsuri pe linia creșterii producției petroliere. În acest sens, se are în vedere continuarea exploatării de către ELF-CONGO, pînă în 1981, a zăcămintului Emeraude Marine, a cărui producție s-a cifrat la 1,4 milioane tone în 1978. La sfîrșitul celui de-al treilea trimestru 1977 a demarat și exploatarea zăcămintului de la Loango Marine, a cărui producție a fost de 980 000 tone în 1978. De asemenea, în 1980 va intra în exploatare zăcămintul de la Likoola, a cărui producție anuală va ajunge la 680 000 tone.

În vederea inițierii unor noi acțiuni de prospectare, Consiliul de Miniștri al R. P. Congo, a adoptat la 19 martie 1979 un proiect de decret cu privire la atribuțiile ce revin pe această linie firmei Hydro-Congo. Se are în vedere un plan de prospectare pe durată a 5 ani și pe o suprafață de 1432 km².

În domeniul organizării generale a economiei, planul de acțiune 1978—1979 prevede exploatarea rezervelor de minereu de fier, cu conținut de 50% Fe, apreciate la 300 milioane tone, a fosfaților și a marmorei. În sectoarele agricole și agroindustrial, se are în vedere redresarea producției de zahăr, sector aflat în prezent sub controlul statului — și de cafea și cacao. Planul de acțiune 1978—1979 prevede dezvoltarea în continuare a sectorului forestier, a cărui producție a cunoscut o creștere sensibilă în ultimii 2 ani.

Relațiile comerciale dintre România și R. P. Congo au cunoscut o continuă dezvoltare. Exporturile românești au constatat în principal în mașini și utilaje, partea română furnizînd în același timp o serie de studii și proiecte legate de realizarea diferitelor obiective economice în Congo, în timp ce importurile au fost constituite în special din lemn de esență exotică. Totodată, o echipă de specialiști români a întocmit un studiu privind prospecțiunile de hidrocarburi, urmînd a fi inițiate noi acțiuni de cooperare în acest domeniu.

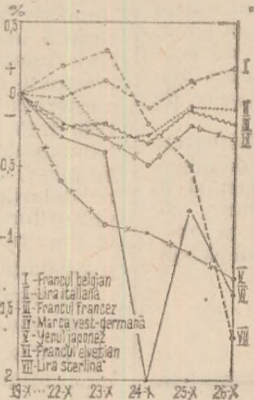
Narcis CRAIU

EVOLUȚII MONETARE

ÎN PERIOADA 22—26.X.1979 dolarul S.U.A. a continuat să evolueze pe o linie ascendentă față de majoritatea valutele occidentale, influențat de creșterea la un nivel record de 15,25 % p.a. a dobînzii preferențiale „prime rate” de către principalele bănci nord-americane, anunțarea lansării de către autoritățile monetare americane a două noi emisiuni pe termen mediu în mărci vest-germane, totalizînd 4 miliarde mărci.

19 lira sterlină a înregistrat cea mai accentuată depreciere față de dolar, fiind cotată la închiderea săptămîinii la cea. 2,11 dolari/liră, față de 2,1475 dolari/liră pe 19.X.1979 (depreciere de 1,7%). Ridicarea, după 40 de ani, a restricțiilor valutare privind libera investire a rezidenților britanici în exterior, a determinat o conversie masivă de lire în alte valute, Banca Angliei fiind nevoită să intervină destul de masiv pe piață. Mari fluctuații de curs a înregistrat și francul elvețian, depreciindu-se pe 24.X. cu 2% față de dolar (1,6750 franci/l dolar), cu o ușoară redresare la sfîrșitul intervalului de pînă la 1,6650 franci/l dolar (o depreciere totuși de 1,4% față de nivelul din 19.X. de 1,6425 franci/l dolar). Publicarea cifrelor privind nivelul inflației, care s-ar putea situa în acest an la peste 4%, comparativ cu numai 1% în 1978, au influențat negativ situația francului.

În ciuda intervențiilor permanente și masive ale Băncii Japoniei pe piață, yenul a terminat acest interval la 234,50 yen/l dolar, în depreciere cu 1,3% față de închiderea săptămîinii precedente de 241,50 yen/l dolar. Marca vest-germană era tranzacționată pe 26.X. la circa 1,8925

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 22—26.X. luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 19.X. a.c.

mărci/l dolar, cu 0,3% sub închiderea din 19.X. de 1,7975 mărci/l dolar, procent de depreciere apropiat înregistrat și de francul francez (4,2250 franci/l dolar, față de 4,2175 franci/l dolar). Lira italiană a oscilat între 828,25 și 830,50 lire/l dolar, fiind cotată la sfîrșitul perioadei analizate la 830 lire/l dolar, față de închiderea de referință de 829 lire/l dolar. Francul belgian a evoluat pe o linie de ușoară depreciere față de dolar, pe 26.X. fiind cotat la 29 franci/l dolar, comparativ cu 29,05 franci/l dolar cu o săptămîină în urmă.

Dobînzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni au fost cotate la cea. 15,75 % la cele în eurodolari, 8,75 % la cele în euromărci vest-germane și 3,625 % la cele în eurofranci elvețieni.

Prețul aurului la Londra a înregistrat pe ansamblul săptămîinii o scădere de 18 dolari, al doilea fixing din 26.X. fiind de 375 dolari/uncie, comparativ cu cel corespunzător din 19.X. de 393 dolari/uncie. Această tendință a prețului metalului galben a fost determinată în mare măsură de decizia autorităților nord-americane de a vinde o nouă cantitate de aur la licitație, la 1 noiembrie a.c., ceea ce a creat o ofertă sporită pe piață.

Paul DUMITRASCU
GH. MUNTEAN

SITUAȚIA ENERGETICĂ PRIN PRISMA RAPORTULUI B.I.R.D. ASUPRA DEZVOLTĂRII MONDIALE

AJUNS la al doilea an de apariție, Raportul asupra dezvoltării mondiale pe 1979 elaborat de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (B.I.R.D.) *, consacra, după cum era și de așteptat, un loc important situației și perspectivelor energetice pe ansamblul lumii și pe principalele grupuri de țări. O atenție specială este acordată problemelor care confruntă — și vor confrunta și în viitor — marea majoritate a țărilor în curs de dezvoltare, cele mai afectate de actuala criză energetică mondială.

Un grad considerabil de incertitudine

EXPERTII Băncii mondiale pornesc de la constatarea unui grad considerabil de incertitudine privind perspectivele energetice în următoarele două decenii, incertitudine reflectată și de varietatea considerabilă a prognozelor cererii și ofertei viitoare de energie. Din această gamă neobișnuit de largă de evoluții posibile, autorii raportului se opresc la ipoteza că, deși după 1985 cererea mondială de energie va depăși probabil oferta majorând presiunea în sus asupra prețurilor, creșterea prețului real al energiei, cel puțin în cursul următorului deceniu, ar putea să nu fie prea mare. Argumentele care îi determină pe experții B.I.R.D. să se oprească asupra acestei ipoteze sînt mai multe la număr. Este vorba mai întii de posibilitățile sporite de utilizare a unor înlocuitori ai petrolului, în primul rînd cărbunele și energia nucleară, iar pe termen ceva mai lung, de potențialul oferit de resurse cum sînt sisturile bituminoase, nisipurile asfaltice și energia solară. Un alt factor avut în vedere îl constituie frînarea creșterii consumului ca rezultat al majorărilor de prețuri și al celorlalte măsuri de economisire adoptate în ultimii ani în țările industrializate, măsuri care au făcut ca după 1973 raportul dintre creșterea consumului de energie și creșterea produsului social să devină subunitar. În sfîrșit, majorarea prețului energiei pe piața internațională a determinat sporirea substanțială a gradului de rentabilitate a explorării și punerii în valoare a unor resurse energetice.

„Este probabil că balanța internațională a energiei va rămîne totuși încordată și că se vor menține motive substanțiale de preocupare“, se consemnează în continuare în raport. Se amintește incertitudinea asigurării energiei din import (de care depind în mare măsură numeroase țări ale lumii) în cantitățile necesare, la prețuri rezonabile și în mod neîntrerupt: „o instabilitate pe termen scurt, caracterizată prin întreruperi în aprovizionare sau creșteri de prețuri se poate produce cu ușurință, așa cum au arătat evenimentele recente“. Această incertitudine este legată și de investițiile mari, cerînd mult timp, pe care le presupune valorificarea unor noi surse de energie și, în consecință, reducerea ponderii petrolului în consumul mondial de energie (care se va produce de aceea treptat, de la 45% în 1976 la circa 40% în 1990). Dar incertitudinile există și de partea cererii, în legătură nu numai cu ritmul anticipat de creștere economică, ci și cu severitatea măsurilor de economisire (apreciată de experții Băncii ca fiind pînă acum mai redusă decît era de dorit în cîteva țări mari importatoare de petrol).

Din toate aceste motive, se arată în raport, următoarele două decenii trebuie văzute ca o perioadă de tranziție, de adaptare a țărilor lumii la prețuri mai ridicate ale energiei și la necesitatea acoperirii crescînde a cererii suplimentare de energie din alte surse decît petrolul (a cărui producție maximă ar urma să fie atinsă înainte de sfîrșitul acestui secol).

Semnificațiile diferite ale unei perioade de tranziție

FIECARE grup de țări are însă propriile sale probleme de tranziție. Pentru țările industrializate, care contează cu peste o

treime în producția și cu mai mult de jumătate în consumul mondial de energie, unul din principalele obiective apare a fi frînarea creșterii cererii. Sursele O.C.D.E. estimează că, cu tehnologiile existente, măsurile de economisire ar putea reduce consumul pînă în 1985 cu 16—20% față de nivelul care s-ar atinge în lipsa aplicării lor. 40% din acest potențial de economisire (care pe ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate este echivalent cu jumătate din actuala producție anuală de petrol a țărilor O.P.E.C.) se apreciază că există în transporturi, iar cîte 30% în industrie și în sectorul rezidențial și comercial. Ținînd seama că în S.U.A. se consumă cu circa 25% mai multă energie pe unitatea de produs intern brut decît în Europa occidentală, se apreciază că și potențialul de economisire este mai ridicat în această țară.

O contribuție de circa 40% din creșterea anticipată a producției de energie a acestor țări se așteaptă din partea cărbunelui și energiei nucleare, în condițiile unor preocupări sporite pentru siguranța în funcționare a centralilor și protecția mediului.

În cazul țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare, în care trăiește 52,2% din populația globului, dar care contează cu sub 14% în consumul de energie al lumii, experții B.I.R.D. consideră drept prioritară explorarea și dezvoltarea surselor comerciale interne de energie, sporirea eficienței utilizării surselor denumite necomerciale (deși adeseori ele fac obiect de vânzare-cumpărare) și neconvenționale și adaptarea la o energie mai scumpă, procurată în foarte mare parte din import. Se apreciază că în țările în curs de dezvoltare consumul de energie va spori mai rapid nu numai decît în țările industrializate, ci și față de propria producție industrială, reflectînd între altele substituirea crescîndă a surselor necomerciale (lemn de foc, mangal, reziduuri vegetale și animale, efortul uman și animal, energia solară, eoliană și a valurilor) cu cele comerciale. Ca urmare a tendințelor menționate, ponderea țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare în consumul mondial de energie ar urma să sporească întrucîtva, și anume la 17% în 1990.

Pentru țările O.P.E.C., care produc circa un sfert din energia comercială a lumii, ca și pentru alte țări mari exportatoare de petrol, ca de pildă Mexicului, problemele care se pun sînt considerate a fi determinarea ritmului de exploatare a acestei resurse necoincibile care este petrolul (ritm care se apreciază că va fi mult mai lent în viitor) și elaborarea unei strategii de dezvoltare pe termen lung a sectorului nepetrolifer al economiei, care să ușureze tranziția spre era post-petrolieră.

„Deși diferitele grupuri de țări au de făcut față unor probleme deosebite de tranziție, practic toate națiunile lumii au un puternic interes comun în a crea condițiile ca această tranziție să se facă lin“, se arată în raport. El subliniază în continuare că în măsura în care echilibrul pieței mondiale a energiei va face necesare în următoarele decenii creșteri ale prețului real al petrolului, ar fi mai avantajos ca aceste majorări să fie treptate și previzibile, decît abrupte și la intervale imprevizibile. O asemenea evoluție ar facilita dezvoltarea din timp a unor surse alternative de energie și adaptarea țărilor importatoare de petrol la majorările de prețuri. Calcule efectuate de experții Băncii mondiale relevă că în ipoteza unei creșteri a prețului real al energiei importate cu 30% pînă în 1990 față de perioada 1975—1978, povara suplimentară pentru balanța de plăți a țărilor în curs de dezvoltare importatoare de petrol ar fi la sfîrșitul deceniului viitor de circa 30 miliarde de dolari, reprezentînd circa 3% din valoarea estimată a exporturilor lor din acel an. În cazul unora dintre țările cel mai puțin dezvoltate ea ar fi însă deosebit de grea, necesitînd o asistență internațională specială.

În condițiile interdependențelor crescînde dintre toate țările lumii, autorii raportului constată existența unui interes general într-o „evoluție sănătoasă a economiei mondiale“. Consemnînd interesul țărilor dezvoltate și în curs de dezvoltare importatoare de petrol într-o ofertă stabilă și previzibilă, raportul se referă în același timp la piața substanțială de bunuri și tehnologie pe care o reprezintă țările exportatoare de petrol în curs de dezvoltare.

* World Development Report, 1979, The World Bank, Washington, D.C., august 1979, 183 p.

Evoluții în consumul mondial de energie

	Con- sumul de e- nergie pe lo- cutor		Con- sumul de e- nergie pe 1 dolar P.I.B.		Importul de energie ca % din inca- sările din exportul de mărfuri	
	în kg combustibil convențional					
	1960	1976	1960	1976	1960	1976
Tările în curs de dezvoltare						
— cel mai puțin dezvoltate	113	166	0,9	1,1	9	19
— cu dezvoltare medie	393	916	0,7	1,2	10	22
Tările capitaliste industrializate	4 462	7 079	1,2	1,1	11	24
Tările exportatoare de pe- trol cu excedente finan- ciare *)	10 396	9 198	0,4	0,6	---	---
Tările socialiste	1 378	2 047	2,2	2,0	---	---

*) Datele se referă numai la Kuweit
Sursa : World Development Report, 1979, The World Bank, p. 138-139

Cazul țărilor în curs de dezvoltare

ÎN FAPT este greu de vorbit de țările în curs de dezvoltare în general, arată autorii, pentru că fiecare țară are condițiile sale specifice. Referindu-se totuși la ansamblul acestor țări, experții Băncii urmăresc în special trei aspecte: explorarea și valorificarea resurselor proprii de energie, posibilitățile de economisire a energiei și politica prețurilor în domeniul energetic.

Creșterea prețurilor la hidrocarburi, se arată în raport, a stimulat exploatarea unor zăcăminte de petrol și gaze a căror valorificare era până atunci considerată neeconomică. Un studiu pregătit pentru Banca mondială identifica 70 de țări în curs de dezvoltare cu un potențial de producție de petrol și gaze, din care în numai 22 aceste resurse erau deja exploatare sau pe cale de a fi. În foarte multe dintre 38 țări în care se apreciază că ar exista resurse capabile să acopere o parte suficient de mare din nevoile interne, explorările erau numai într-un stadiu incipient. Din acest motiv Banca mondială și-a lărgit în ultima vreme sprijinul financiar și tehnic acordat țărilor în cauză.

Spre deosebire de petrol, în cazul cărbunelui dificultățile țărilor în curs de dezvoltare țin nu atât de identificarea existenței resurselor, cât de determinarea calității și viabilității economice a exploatării lor, apreciază raportul B.I.R.D., menționând că această grupă de țări deține aproape 15% din rezervele certe de cărbuni ale lumii. Din rezervele respective, peste jumătate se află în India, iar un sfert în Brazilia și Iugoslavia. În ciuda creșterii substanțiale a prețului petrolului, în circa 20 de țări în curs de dezvoltare — printre care Bangladesh, Bolivia, Camerun, Honduras și Madagascăr — dispunând de rezerve de cărbune, exploatarea acestora nu începeuse încă în 1978, cauzele citate fiind insuficiența fondurilor de investiții și a cunoștințelor tehnice, lipsa unei rețele adecvate de transport și a unor date geologice mai amănunțite etc.

Hidroenergia contribuie cu circa 40% la producția de energie electrică a țărilor în curs de dezvoltare, dar potențialul valorificat rămâne încă infim în raport cu cel tehnic exploatabil (2% în Africa, 6% în America Latină și 12% în Asia). Insuficienței de capital i s-au adăugat într-o serie de cazuri neînțelegerile dintre țările riverane. Soluționarea pașnică a acestora ar avea un rol stimulator în valorificarea unei importante surse de energie, reînnoibile și nepoluante.

Citeva țări în curs de dezvoltare posedă deja **centrale nucleare-electrice** (Argentina, India, Pakistan etc.), în vreme ce altele, ca Brazilia sau Mexic, au în construcție asemenea centrale. Este vorba în primul rând de țări în curs de dezvoltare cu o dezvoltare medie sau foarte mari. În sfârșit, în perspectivă urmează să fie valorificate pe scară largă și **sisturile bituminoase și nisipurile asfaltice** dintr-un șir de țări, sub impulsul creșterii în continuare a prețului la petrol și al perfecționării tehnologiilor de extracție.

O serie de posibilități oferă și **economisirea energiei**. Ele nu s-au bucurat de prea mare atenție până acum nu numai pentru că nivelul absolut al consumului este redus, ci și pentru că economisirea presupune o serie de investiții de capital și cunoștințe tehnice. În perspectivă însă, creșterea consumului de energie, legată de industrializare și urbanizare, va necesita

o preocupare sporită în direcția economisirii, în primul rând în industrie (inclusiv în cea a energiei electrice, prin producerea combinată de energie electrică și termică, recuperarea gazelor de sondă, trecerea termocentralelor de pe petrol pe cărbune, interconectarea unor sisteme energetice naționale etc.) și în transporturi (prin dezvoltarea prioritară a transportului în comun etc.). Cele două sectoare contează împreună cu 70-90% din consumul final al acestor țări. În sectorul rezidențial, potențialul de economisire apare ca fiind mult mai limitat, cu excepția unor țări din Orientul Mijlociu.

Experții B.I.R.D. apreciază că economisirea și valorificarea resurselor energetice proprii ar putea fi încurajate și prin apropierea în continuare — așa cum s-a întâmplat în ultimii ani sub impulsul creșterii prețului petrolului — a **nivelului prețurilor interne** ale diferitelor surse de energie de nivelul lor pe plan internațional, prin reducerea subvențiilor acum exagerate. Aceasta cu atât mai mult cu cât oferta viitoare de energie cât și prețurile internaționale se află sub semnul unei doze considerabile de incertitudine.

„A doua criză energetică”

ÎN CE PRIVEȘTE sursele de energie „necomerciale” menționate anterior, deși ele nu acoperă mai mult de 5% din consumul de energie pe plan mondial, au încă o importanță considerabilă în unele țări. Astfel, ele reprezintă circa jumătate din producția de energie a statelor în curs de dezvoltare importatoare de petrol, acoperind în numeroase țări mai mult de 85% din necesarul de energie al zonelor rurale. Se apreciază, de pildă, că circa jumătate din populația globului utilizează pentru gătit asemenea surse de energie. Câteva țări slab dezvoltate cum sint Mali, Nepal și Tanzania se bazează chiar în proporție de 90% pe asemenea surse necomerciale.

Până acum aceste surse s-au bucurat de puțină atenție pe plan internațional, însă o serie de consecințe de ordin economic și ecologic ale utilizării lor intensive le împing pe primul plan al actualității. Astfel, se apreciază că cel puțin 12 țări ale lumii folosesc lemnul de foc într-un ritm mult mai rapid decât permit pădurile de care dispun. Una dintre aceste țări este Nepalul, în care dacă ritmul actual al despăduririi va continua, dealurile vor fi complet pleșuve peste 15 ani. De pe acum exploatarea intensivă a provocat fenomene grave de eroziune a solului, cu toate consecințele lor negative pentru agricultură și echilibrul ecologic. În regiunea Sahelului exploatarea intensivă a lemnului de foc a grăbit extinderea deșertului. De aceea, despăduririle masive și consecințele lor au și fost denumite „a doua criză energetică”. De aici și urgența, subliniată în raport, a unor programe naționale de împăduriri și reimpăduriri, înaintea ca situația să devină critică. Experiența unor țări care au lansat deja asemenea programe arată că păduri plantate cu specii rapid crescătoare pot asigura o producție de lemn de foc de cinci ori mai mare decât o pădure naturală.

„Deși utilizarea energiei comerciale tinde să sporească odată cu dezvoltarea și industrializarea, din cauza costului său ridicat largi sectoare din populația lumii vor continua să se bazeze pe surse necomerciale în viitorul previzibil”, se arată în raport. O serie de tehnologii bazate pe surse necomerciale s-au dovedit practice și competitive chiar în condițiile prețurilor actuale, citându-se cazul utilizării pe scară largă a biogazului în R.P. Chineză, India și alte țări. Alcoolul etilic obținut prin fermentarea și distilarea unor produse agricole poate fi utilizat pentru gătit sau ca aditiv la benzina utilizată drept carburant pentru automobile sau chiar ca un substitut al ei. Energia eoliană poate fi foarte utilă în anumite gospodării izolate etc. De aceea, asemenea tehnologii ar merita să fie extinse, iar altele perfectionate în continuare, opinează experții B.I.R.D.

O aprovizionare normală cu energie, pe baza economisirii și a dezvoltării de noi surse, conchid autorii, ar favoriza o creștere rapidă și neinflaționistă a economiei mondiale, de pe urma căreia pe termen lung toate țările — inclusiv cele azi exportatoare de energie — ar avea de câștigat. Dată fiind însă incertitudinea considerabilă a perspectivelor energetice în următoarele două decenii, conchid autorii, nici o măsură de economisire și investiție în dezvoltarea producției de energie nu ar putea fi considerată în mod întemeiat ca excesivă.

D. DRAGOMIRESCU

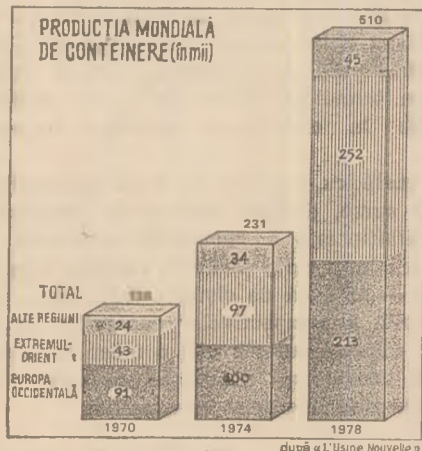
Iugoslavia: realizări în domeniul investițiilor

ÎN ECONOMIA IUGOSLAVĂ investițiile prevăzute pentru perioada actualului cincinal, urmăresc cu prioritate edificarea unei structuri mai intensive a economiei naționale, ridicarea nivelului tehnic al aparatului de producție, accelerarea procesului de creare a unor noi locuri de muncă, dezvoltarea în continuare și modernizarea infrastructurii, o mai bună soluționare a problemelor locuințelor. Se apreciază că în primele trei ani ai cincinalului (1976—1978) sporul mediu anual al investițiilor (în prețuri curente) a fost de 9,3%, față de 8,5% cât s-a prevăzut prin plan. În ceea ce privește finanțarea investițiilor efectuate în acești ani, ea s-a făcut în proporție de 87% din surse interne și de 13% din fonduri atrase din străinătate (credite acordate pentru importul de utilaje, împrumuturi etc.).

Ponderea investițiilor productive a reprezentat, în medie pe perioada 1976—1978, circa 62% din ansamblul acestora în mijloace fixe, față de 61% cât s-a planificat. În ceea ce privește structura pe ramuri a investițiilor, se evaluează că aproape 60% din totalul lor au fost orientate în ramuri care prezintă o deosebită importanță pentru economia națională, cum sînt energetică, metalurgia, chimia, construcțiile de mașini, transporturile pe liniile magistrale, producția complexului agro-industrial, industria turistică. Se remarcă faptul că în primele trei ani ai cincinalului au fost depășite prevederile de plan la investițiile destinate extinderii producției de energie electrică și cărbune (pentru asigurarea alimentării cu combustibil a unei serii de centrale electrice aflate în construcție sau în proiect, precum și pentru lărgirea producției de cocs), a capacităților de prelucrare a petrolului, a celor din industria metalelor neferoase, precum și dintr-o serie de ramuri ale construcțiilor de mașini.

Programul utilizării containerelor

DATELE STATISTICE arată că producția mondială de containere și parcul mondial al acestora progresaază verti-

ginos, fapt care ilustrează recunoașterea avantajelor folosirii containerelor pe plan internațional. Astfel din grafic rezultă că numai în primele opt ani ai actualului deceniu producția de containere a sporit de 3,7 ori, fiind concentrată în special în țările din Extremul Orient și din Europa occidentală. În ceea ce privește parcul mondial al containerelor se apreciază că acesta va ajunge la 3,5—5 milioane de unități în anul 1985, față de 2,5 milioane la începutul anului curent.

Nodulii polimetalici: un nou pas spre exploatare

UNA DINTRE RESURSELE minerale de viitor pentru omenire o constituie aglomerațiile de nodule polimetalice (conținând nichel, cobalt, cupru etc.), existente în unele zone de pe fundul mărilor și oceanelor. Întrucît exploatarea lor la adîncimi mergînd pînă la 4 000—5 000 m. ridică dificile probleme tehnice și financiare (de rentabilitate), transformarea ei dintr-o chestiune de viitor relativ îndepărtată într-una fiind de o perspectivă apropiată este condiționată atît de perfecționarea tehnicii de extracție și prelucrare a nodulilor, cît și de prospectarea unor noi zăcăminte.

O astfel de descoperire, făcută recent de cercetători francezi — informează cotidianul „Le Monde” — extinde aria de răspîndire a zăcămintelor respective, localizată pînă în prezent îndeosebi în Oceanul Pacific. Zăcămintele de noduli descoperite în regiunea insulei Réunion (Oceanul Indian) se caracterizează printr-o densitate mult superioară (pînă la 100 kg/m²), fapt care — chiar în condițiile unui conținut de metal relativ mai redus — ar putea constitui premisa exploatării eficiente a unor asemenea zăcăminte.

O replică a multinaționalelor

COMPANIILE naționale și transnaționale americane întîmpină o concurență crescîndă pe diferite piețe din partea societăților de stat din diverse alte țări, îndeosebi din Europa occidentală — scrie revista „Harvard Business Review”. Aceasta, ca urmare a dezvoltării sectorului de stat în economia a numeroase țări nesocialiste, fie prin naționalizări, fie prin construirea de noi întreprinderi, printre principalele scopuri vizate figurînd evitarea falimentelor, diversificarea structurală și menținerea unor producții cu un înalt nivel tehnico-stiințific, dar și cu un ridicat grad de risc economic.

Autorii unui articol publicat de revistă, care analizează fenomenul menționat, îndeosebi în domeniul ca industria chimică, producția de oțel, cea de avioane și automobile ș.a., arată că — datorită sprijinului direct sau indirect pri-

mit din partea statului respectiv — societățile de stat nu sînt nevoite să lupte pentru obținerea profitului maxim, nu plătesc dividende, nu sînt amenințate de spectrul falimentului, ceea ce le sporește sensibil competitivitatea — în raport cu firmele americane — nu numai pe piața lor internă și pe terțe piețe, ci chiar pe piața S.U.A. Urmărind întărirea pozițiilor firmelor americane autoorii propun, între altele — ca un fel de replică la cerința formulată pe plan internațional de a se institui un cod de conduită pentru companiile multinaționale — crearea unei instituții specializate care să studieze influența și comportamentul societăților de stat în cadrul luptei de concurență.

S.U.A.: secvențe ale crizei de-a lungul deceniilor

ÎN PREAJMA aniversării unei jumătăți de secol de la izbucnirea celei mai ample și profunde crize economice din istoria capitalismului, în presa de specialitate din diferite țări au apărut și apar diferite materiale — mergînd de la simple evocări pînă la analiza, de pe

NOUĂ MANIFESTĂRI DE CRIZĂ ECONOMICĂ

Durată (în luni)	Scăderea producției industriale	Sobrietate prezentă al	Cel mai ridicat nivel al
AUG '29 MAR '33	43	53.4	24.9
MAI '37 IUN '38	13	32.4	20.0
FEB '45 OCT '45	8	38.3	4.3
NOIEM '48 OCT '49	11	9.9	7.9
IUL '53 MAI '54	10	10.0	6.1
AUG '57 APR '58	8	14.3	7.5
APR '60 FEB '61	10	7.2	7.1
DEC '69 NOIEM '70	11	8.1	6.1
NOIEM '73 MAR '75	16	14.7	9.1

poziții variate, a perenității fenomenului însuși. Un asemenea studiu, publicat de revista iugoslavă **Privredni vjesnik**, ilustrează — cu ajutorul graficului de mai jos — faptul că S.U.A., fără în care s-a declanșat mai întîi criza economică din 1929—1933, n-a fost „scutită”, în nici unui din deceniile care s-au scurs de atunci, de fenomene de criză sau recesiune economică. Indicatorii din grafic evidențiază, de asemenea, că — lăsînd la o parte criza din 1937—1938, a cărei evoluție a fost stopată de impulsul pregătirilor pentru cel de-al doilea război mondial — criza economică din 1973—1975 se situează, ea durată și intensitate, imediat după cea din anii 1929—1933.

GLOSAR

Indicatori sintetici calculați

în statistica O. N. U. [II]

PRODUSUL intern net este diferența dintre produsul interior brut sau valoarea adăugată brută și consumul de capital fix. Ca și produsul interior brut se calculează la prețurile pieței și la costul factorilor. Produsul intern net la costul factorilor exprimă veniturile rezultate din remunerarea factorilor folosiți în producția internă.

Faptul că în țările capitaliste cu economie de piață își desfășoară activitatea și agenții economici străini, după cum agenții economici naționali pot realiza venituri în străinătate, impune calcularea produsului net care se circumscrie națiunii respective. Acest indicator este produsul național net.

Produsul național net este suma dintre produsul intern net și veniturile realizate de agenții economici naționali în străinătate, diminuată cu acele venituri obținute în țară pentru care calculul se face de către agenții străini. Produsul național net la costul factorilor este denumit și venit național (în concepția S.C.N.).

Venitul național reprezintă principalul indicator sintetic macroeconomic calculat în S.C.N. El rezultă din agregarea veniturilor dobândite de către factorii de producție naționali, în interiorul și în afara granițelor naționale, din participarea la producerea bunurilor și serviciilor. În S.C.N. calculul venitului național se fundamentează pe teoria economiei politice burgheze, potrivit căreia venitul național exprimă veniturile obținute de proprietarii factorilor de producție. Ca urmare poate fi calculat ca sumă a valorii nete a bunurilor și serviciilor obținute într-un an sau ca sumă a cheltuielilor făcute pentru consum și pentru mărirea avutiei. Cel mai frecvent se utilizează metoda însumării veniturilor factorilor de producție. După această metodă venitul național se obține însumând în principal salariile brute și veniturile în bani și natură ce au revenit factorului „muncă”, veniturile realizate de proprietarii unităților productive (definite în S.C.N.) individuale și veniturile realizate de persoanele individuale și de unitățile care nu au ca scop obținerea de profit (rentă, dobândă, dividende etc.); profiturile rămase la dispoziția societăților și taxele asupra veniturilor acestora; veniturile statului realizate din proprietatea asupra unor întreprinderi.

Produsul național brut este un indicator statistic macroeconomic care cuprinde pe lângă produsul intern brut diferența dintre valoarea bunurilor și serviciilor obținute de agenții economici naționali în străinătate și valoarea bunurilor și serviciilor realizate de agenții străini în țară pentru care se face calculul. Acest indicator calculat pe locuitor se folosește pe larg în compararea internațională a nivelului de dezvoltare.

Produsul național net este diferența dintre produsul național brut și alocațiile pentru consumul de capital fix (amortizare). Produsul național brut și net se pot calcula adăugând la produsul intern brut (respectiv la produsul intern net) venitul exterior.

Venitul disponibil este un indicator sintetic, calculat în S.C.N. care exprimă veniturile de care dispun agenții economici. Venitul disponibil se poate calcula fie ca sumă a veniturilor disponibile ale agenților economici naționali, fie ca o sumă a cheltuielilor naționale și soldului balanței externe, fie însumând: consumul privat, consumul public, alocațiile pentru formarea capitalului fix și soldul balanței externe.

Produsul disponibil se determină adunând la produsul intern brut importurile și scăzând exporturile, respectiv însumând: consumul privat, consumul public, cheltuielile pentru formarea capitalului fix și cheltuielile pentru formarea stocurilor.

**P. WAGNER
D. POROJAN**

Vinzări de aur

I. Fekete, Tîrgu Mureș — 1) Potrivit declarațiilor făcute la recenta sesiune anuală a Fondului Mone-

tar Internațional și Băncii Mondiale, desfășurată la Belgrad, de ministrul de Finanțe sud-african O. Herwood, guvernul de la Pretoria nu intenționează să-și sporască vânzările de aur pe piața internațională, acestea urmând să

rămână aproximativ la nivelul actual, de 715 tone pe an. Țara sa este principalul furnizor occidental de aur pe piața internațională. 2) Despre mecanismul funcționării pieței londoneze a aurului, care a cunoscut o puternică eferveșcență în ultimele luni, am relatat pe larg în nr. 48/1978 al revistei noastre, la rubrica „Glosar”, pe care vă sugerăm s-o consultați într-o colecție.

Gazeificarea cărbunelui

Teofil Bitlan, Sibiu — Creșterea cu circa 60% în acest an a prețului mondial al petrolului, ca și scumpirea gazelor naturale, au determinat într-adevăr o intensificare a cercetărilor în vederea obținerii de hidrocarburi sintetice (petrol și gaze). Una din țările care desfășoară cercetări foarte avansate în această direcție este R. F. Germania, țară în care numai automobilele consumă anual 23 milioane tone de benzină. În ce privește uzina experimentală „Ruhr 100” de gazeificare a huilei de la Dorsten, inaugurată în luna septembrie a.c., ea va produce anual circa 15 milioane mc gaze. Spre comparație, producția de gaze naturale a R.F.G. în 1978 a fost de 20 miliarde m.c.

Deocamdată prețul gazelor sintetice obținute pe bază de huilă autohtonă (care este foarte scumpă și a cărei extracție este greu de extins prea mult) este de circa trei ori mai ridicat decât al gazelor naturale extrase în R.F.G. sau importate. Pe bază de cărbuni din import, prețul gazelor sintetice devine numai de două ori mai ridicat decât al celor naturale. Prin creșterea prețurilor hidrocarburilor, aceste decalaje au avut o tendință de diminuare în ultimii ani. Dar, se întreabă experții (de pildă în *Die Zeit*, 13 iulie a.c.), recurgerea la un import masiv nu va însemna ca R.F.G. să devină din nou dependentă de furnizorii străini de energie? Și, în plus, există oare certitudinea că acest necesar de import va fi realmente disponibil pe piața internațională?

Pe termen mai lung, în R.F.G. predomină opinia că principalul domeniu de utilizare a cărbunilor ar trebui să fie — în condi-

țiile țării respective — gazeificarea și lichefierea și nu utilizarea directă ca sursă de energie termică sau transformarea lor în energie electrică. Pe lângă un randament mai ridicat, gazeificarea asigură și un grad mai înalt de protecție a mediului inconjurător. În plus, gazele sintetice pot fi larg utilizate ca materie primă în industria chimică.

Pe de altă parte, utilizarea masivă a producției de cărbune pentru obținerea de hidrocarburi sintetice ar necesita o intensificare a construcției de centrale nucleare-electrice care să compenseze producția de energie electrică furnizată altminteri de centralele funcționând pe cărbune.

Semnificațiile unui acord

Victor Cremene, Medgidia — Nici un progres în lupta împotriva poluării Mării Mediterane — una din cele mai degradate mări ale globului — nu poate fi realizat fără semnarea unui tratat pentru combaterea poluării de origine telurică, respectiv a deșeurilor industriale și municipale, precum și a pesticidelor și îngrășămintelor chimice netratate sau insuficient tratate, deversate în mare din țările riverane. Recunoașterea generală a acestui fapt este unul din factorii principali care explică largul acord la care s-a ajuns privind textul viitorului tratat, care urmează să fie semnat cu ocazia conferinței diplomatice convocate în acest scop pentru 12-17 mai 1980, la Atena. Potrivit aprecierilor lui Peter S. Thacher, director executiv adjunct al Programului Națiunilor Unite pentru Mediul Inconjurător, „ceea ce s-a realizat prezintă o importanță capitală nu numai pentru Marea Mediterană, ci și pentru restul lumii. S-a demonstrat că, în ciuda anumitor subiecte de litigiu, este posibil să se încheie un acord asupra unui tratat vital”. Semnificatia acordului derivă și din faptul că cele 18 țări mediteraneene cunosc niveluri diferite de dezvoltare, marea majoritate fiind însă țări în curs de dezvoltare. Combaterea poluării în zona Mării Mediterane prezintă o semnificație internațională mai largă și datorită faptului că plajele țărilor riverane sint frecventate anual de peste 100 milioane de turiști din diverse colțuri ale lumii.

Preocupări energetice

Ioan Alexandru, Floiești — Există o abundență de informații privind încercările de utilizare a unor forme denumite „noi” (dintre care în fapt unele sint foarte vechi) de energie, făcute pe toate meridianele. Dintre ele am ales din revista *World Construction* trei, care ni s-au părut mai sugestive, mai ales prin aceea că cuprind și o serie de date tehnice.

Ventilatoare cu diametrul de 200 mm acționate de panouri fotovoltaice puse la punct în S.U.A. intră automat în funcțiune la un anumit nivel al intensității luminii solare și vehiculează pînă la 7 mc de aer pe minut. Ele sint utilizate pentru ventilarea grajdurilor de animale, a silozurilor de cereale ș.a. Prețul unei instalații este de circa 300 dolari.

Utilizarea resurselor geotermale s-a dovedit, pînă în prezent, a fi cea mai viabilă din punct de vedere economic dintre noile forme de energie experimentate în Japonia. De aceea, s-a stabilit obiectivul ca în decurs de un deceniu să se ajungă la o putere instalată de 540 MW. Tehnologia, preluată de la o firmă americană, prevede forarea de puțuri adînci de 2-3 mii de metri în zone vulcanice, turnarea de apă în aceste puțuri și utilizarea aburului astfel produs pentru acționarea unor turbogeneratoare.

Un generator electric eolian cu turbină cu ax orizontal a fost testat în S.U.A. timp de aproape doi ani, dovedindu-și eficiența. Rotorul de 24 m diametru, cu trei pale, montat pe un catarg metalic de 24 m înălțime, începe să furnizeze energie electrică la o viteză a vîntului de numai 13 km/oră și produce la capacități — 200 kW — cînd această viteză ajunge la 48 km/h. Cînd vîntul este prea puternic (peste 96 km/h), periclitînd instalația, aceasta se oprește automat. Viteza rotorului este menținută constantă, pentru ca frecvența energiei produse să se păstreze în limitele a 60 Hz. Generatorul, cu un cost de 210 mii dolari, are o durată de viață de 30 de ani.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 44 din 2 noiembrie 1979

- O concepție novatoare, profund științifică asupra conducerii economiei (prof. dr. Marin Popescu) 1

IN ÎNTÎMPINAREA CONGRESULUI AL XII-LEA AL P.C.R.

- Dezbaterile proiectelor de documente ale Congresului al XII-lea al P.C.R. ale viitorului întregii națiuni
- O etapă calitativă, superioară în procesul de industrializare a României (prof. dr. Ion Blaga) 4
- Gospodărirea rațională a căldurii, sursă de economisire a energiei (Nicolae Liciu) 6
- Creșterea gradului de folosire a utilajelor de construcții (Gh. Ruscănu) 9
- Pregătirea planului pe anul 1980 (Mircea Catrinoiu) 11
- Arăturile de toamnă: Organizare și conducere de tip industrial, valorificare deplină a potențialului tehnic și uman (Ion Bianu) 13
- Dezvoltarea intensivă a exporturilor (Petre A. Rădulescu) 16
- Componenta organizatorică a progresului tehnic (dr. Iosif Săndulescu) 18

TEORII • IDEI

- Învățămîntul — forță de producție a societății (V) (prof. dr. Gheorghe P. Apostol) 20
- Școli ● curente ● economiști. „Noii economiști”: abstracții sterile cu funcții apologetice (II) (dr. Dan Popescu) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- Probleme ale viitorului și dezvoltării în viziunea unor specialiști. Pentru o participare largă și constructivă la edificarea noii ordini internaționale (Em. Stancu) 24
- Perfecționarea continuă a mecanismului economic în U.R.S.S. (V. Belianov) 25
- Tendințe-conjuncturi 27
- Situația energetică prin prisma Raportului B.I.R.D. asupra dezvoltării mondiale (D. Dragomirescu) 28
- Mondorama 30
- Curier 31

IN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI: Relații financiar-valutare și comerciale internaționale. România în schimburile economice internaționale.

IN THIS ISSUE

- An innovating, deeply scientific conception concerning the economy's management (Prof. Dr. Marin Popescu) 1
- A new qualitative and superior stage in Romania's industrialisation process (Prof. Dr. Ion Blaga) 4
- Heat rational administration, an energy conservation source (Nicolae Liciu) 6
- Technological progress, one of its organising constituent (Dr. Iosif Săndulescu) 18

- Education — a productive force of the society (V) (Prof. Dr. Gheorghe P. Apostol) 20
- Schools — trends — economists. „New economists”, sterile abstractions with apologetical functions (II) (Dr. Dan Popescu) 22
- For a large and constructive participation to set up a new international order (Em. Stancu) 24
- Continuous improvement of the economic mechanism in U.S.S.R. (V. Belianov) 25
- Energy situation reflected by the I.B.R.D. World Development Report (D. Dragomirescu) 28

DANS LE NUMÉRO

- Une conception novatrice, profondément scientifique sur la direction de l'économie (prof. dr. Marin Popescu) 1
- Une étape supérieure, qualitative dans le processus d'industrialisation de la Roumanie (prof. dr. Ion Blaga) 4
- L'administration rationnelle de la chaleur, source d'économie d'énergie (Nicolae Liciu) 6
- Composante organisatrice du progrès technique (dr. Iosif Săndulescu) 18
- L'enseignement — force productive de la société (V) (prof. dr. Gheorghe P. Apostol) 20

- Ecoles — courants — économistes. Les „nouveaux économistes”: abstractions stériles à des fonctions apologetiques (II) (dr. Dan Popescu) 22
- Pour une participation large et constructive à l'édification d'un nouvel ordre international (Em. Stancu) 24
- Perfectionnement continu du mécanisme économique en U.R.S.S. (V. Belianov) 25
- La situation énergétique reflétée par le Rapport de la Banque Mondiale sur le développement dans le monde (D. Dragomirescu) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Новаторская, глубоко научная концепция руководства экономикой (проф. др. Марин Попеску) 1
- Качественный, более высокий этап в процессе индустриализации Румынии (проф. др. Ион Блага) 4
- Рациональное хозяйствование теплоты, источник экономии энергии (Николае Личу) 6
- Организационная составная часть технического прогресса (др. Иосиф Сăндulescu) 18
- Образование — производительная сила общества (V) (проф. др. Георге П. Апостол) 20

- Школы ● течения ● экономисты. «Новые экономисты»: бесплодные абстракции с апологетическими функциями (II) (др. Дан Попеску) 22
- Вопросы будущего и развития в предвидении некоторых специалистов. За широкое и конструктивное участие в создании нового международного порядка (Em. Станку) 24
- О дальнейшем совершенствовании хозяйственного механизма в СССР (В. Велянов) 25
- Энергетическое положение Доклада МБРР о мировом развитии светлы (Д. Драгомйреску) 28

Amintim cititorilor noștri că în curind va începe campania de încheiere a abonamentelor pe anul 1980 la „Revista economică”. Prețul abonamentului: 260 lei anual. Pentru studenți, elevi, ca și pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, prețul abonamentului individual este de: 130 lei anual; 65 lei semestrial; 32,50 lei trimestrial.

Înceind din timp abonamentul, vă asigurăm primirea neîntreruptă a revistei și a suplimentelor sale specializate: „Relații financiar-valutare și comerciale internaționale”, „Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice”, „Curier economic-legislativ”.

Redacția și administrația Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P. nr. 6151.502.28 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București, Tiparul Combinatului Poligrafic „Casa Științei”.

În anii edificării societății socialiste, municipiul Botoșani cunoaște o largă dezvoltare a comerțului socialist. Darea în funcțiune de către Direcția comercială Botoșani a celui mai modern și frumos magazin general — cu 4 nivele — a creat condiții pentru mai buna aprovizionare a populației orașului.

În raioanele de specialitate ale magazinului s-a pus în vânzare un bogat și diversificat sortiment de articole vestimentare, adecvate pentru toate virstele :

- costume, pantofi, sacouri ;
- rochițe, bluze, fuste, jachete — sarafane, pantaloni, compleuri ;
- pulovere și jachete tricotate ;
- încălțăminte ușoară, flexibilă, comodă și rezistentă — executată conform ultimelor tendințe ale modei.

Un alt raion al magazinului pune la dispoziția cumpărătorilor o gamă largă de produse electrice, televizoare, articole pentru sport, foto, muzică, articole cosmetice.

La subsolul magazinului funcționează un magazin alimentar general, cu toate sortimentele specifice sectorului alimentar și articole de uz casnic.

La etajul 2, magazinul general din Botoșani a deschis un raion special destinat copiilor, aprovizionat cu toate sortimentele de dulciuri și răcoritoare.

REVELION

OFICIUL NAȚIONAL DE TURISM CARPAȚI-BUCUREȘTI
 AGENȚIA DE EXCURSII CU TURIȘTI ROMÂNI ÎN STRĂINĂTATE
 VĂ INVITĂ SĂ PETRECEȚI REVELIONUL '80
 ÎN STRĂINĂTATE

80

ITINERARUL	Perioada	Localitatea unde se petrece revelionul	Mijloc de transport
R. P. BULGARIA			
1. București - Sofia - București	30.12-3.01.	Sofia	tren
R. S. CEHOSLOVACA			
1. București - Brno - Praga - Karlovy Vary - Budapesta - București	28.12-4.01.	Praga	tren
2. București - Praga - Karlovy Vary - București	28.12-2.01.	Praga	avion
3. București - Praga - Karlovy Vary - Budapesta - București	31.12-6.01.	Praga	avion + tren
R. D. GERMANĂ			
1. București - Berlin - Leipzig - Weimar - Dresda - Berlin - București	28.12-4.01.	Dresda	avion
2. București - Berlin - Leipzig - Weimar - Dresda - Berlin - București	31.12-7.01.	Berlin	avion
R. P. POLONĂ			
1. București - Varșovia - București	27.12-2.01. 28.12-3.01. 29.12-5.01.	Varșovia Varșovia Varșovia	tren tren tren
2. București - Cracovia - Varșovia - București	26.12-3.01. 28.12-5.01.	Cracovia Cracovia	tren tren
R. P. UNGARĂ			
1. București - Budapesta - București	28.12-2.01.	Budapesta	tren
U.R.S.S.			
1. București - Kiev - Riga - Leningrad - Moscova - București	22.12-4.01. 29.12-11.01.	Moscova Kiev	tren + avion tren + avion
2. București - Kiev - Minsk - Leningrad - Moscova - București	22.12-3.01. 29.12-10.01.	Moscova Kiev	tren tren
3. București - Chișinău - Kiev - Leningrad - Moscova - București	22.12-4.01. 24.12-6.01.	Moscova Leningrad	tren tren
4. București - Kiev - Leningrad - Moscova - București	26.12-6.01. 26.12-6.01.	Leningrad Leningrad	tren tren spec
5. București - Chișinău - Kiev - Moscova - București	27.12-7.01. 29.12-9.01. 30.12-10.01.	Moscova Kiev Chișinău	tren tren tren
6. București - Chișinău - Kiev - București	27.12-4.01.	Kiev	tren
7. București - Chișinău - Odessa - București	26.12-2.01.	Odessa	tren
8. București - Cernăuți - Lwov - București	27.12-2.01.	Lwov	tren

Informații suplimentare și înscrieri la ghișeele din București,
 str. Episcopiei nr. 2, telefon 16 44 31
 și prin Oficiile județene de turism